

P. JACOBI BIDERMANI

E Societate Jesu

EPIGRAMMATUM LIBRI TRES.

Ad Illustrissimum D.D.

BARTOLOMEUM DE NIGRIS

I.V.D. Bassanensem.

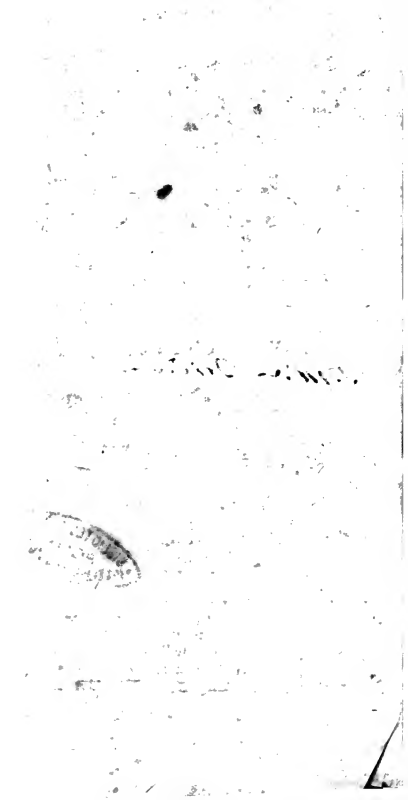

VENETIJS, M. DC. XCIII.

Apud. Laurentium de Basegijs
Sub Signo Auroræ.

ILLVSTRISSIME VIR.

Vanta animi tui humanitas tanta oris ubertas, per quam corda hominum allicere undique Ill. Vir ſtuduiſti, patet omnibus Indoles tua, patet, & Ingenium uerſatile, quo Ciuium exiſtimationem, legum peritiam, ac nobilitatem pertractaſti, ut non minus acumina emulatus ſed & maiora facere defatigaſti; Epigrammata Cl. V. Iacobi Bidermani Societ. Ieſu, quæ carmine & elocutione eminent, enitent, & floribus: hæc denuò Typis remituntur, quę opere prętium nomini tuo dicare exiſtimaui; utpote illa, quæ Eruditioni præſunt ab ingenio tuo perpendantur ac nobilitentur: Recole ideo æquo bonoque animo erudititiſſimam Epigrammatum ſegetem, & monu-

menta literarum recole : meque tibi & Auorum tuorum recordationi Deuotum non dedigneris pro beneuolentia recipere , obsequio compotem , ac deuinctum statuere.

Viro Illustriss.

Venetijs 15. Iunij 1693.

Humiliss.

Laurentius de Basegijs
Bibliopola

EPIGRAMMATVM.

Liber Primus.

I.

Lachryma Christi Nascentis.

SEV lachrymas fera, Christe, tuas tigris vlla videret,
In lachrymas tigris solueret ora suas
Siue tuos questus audirent saxa, repetè
Ad questus fierent mollia saxa tuos.
Christe, quid hoc monstri est? Ego, te lachrymante, cachinno,
Et nihil, vsque licet, Christe querare, queror.
Dura minùs tigris est; Minùs, an minùs? aspera petra est.
Ridet homo: fieret si petra, fleret homo.
Tigris ero; plora feræ modò pergite tigres:
Pergite dura queri Marmora, Marmor ero.

II.

S. Antonius, spectris infernis illusus.

Nox erat: at Noctem rutilæ fax æmula Lunæ
Mutato fieri iusserat ore diem:
Cùm vigiles sine teste trahens Antonius horas
In sua cælestem vota vocabat opem.
Quas vbi larua preces Acherūtio sēsit, ad arma
Continuo socios è stige ad arma vocat.
Et vario terrore vijs Nemus omnibus implens
Mille suas voces tollere Monstra iubet.
Mille repentè feras Antonius aspicit Orci,
Vocalesq; audit Mille repentè feras.

Setigeros grunnire Sues; rugire Leones,
Et patrio Arcadicos rudere more greges.
Et lybicos barrire boues, & frendere tigres,
Atque vlulare lupos, atque vlulare canes.
Quod magis syluam confundere cęperat;idem
Mutata vidit rudere voce sues:
Auritos rugire greges, grunnire Leones,
Et barrire lupos, atque vlulare tigres.
Informes timuit Nemus hac in imagine formas,
Lunaq;discordes horruit excubias.
Sed formas ridens, vocésque Antonius, vltro
Exprobrat imbelli Punica monstra Stygi:
Et,licet, Orcus, ait; Tigrimq;Lupūq;Canēq;
Atque referre Suem nouerit, atq;bouem:
Ora tamen Porci velocius, induit Orcus,
Nam simul addita erat litera, Porcus erat.

III.

Flagellum Christi, sanguine purpuratum.

Iratus Domini postquàm nudata satelles
Intento cupijt terga secare flagro,
Sæuitiem voluit refugum damnare flagellum,
Immitemque inter mitius esse manum.
Sed parere manus cùm cogeret impia, flagrum
In Domini Tergo protinùs erubuit.

IV.

S. Felix, inter aranearum telas ab bestibus defensus.

Vrbs vbi Nola stetit prælis vicina Falernis,
Ingenij speciem grandis Aracha dedit.
Multus ibi Lector vestigia fortè legebat:
Per quæ visus erat Mysta dedisse fugam.
Mystaq:lictores iam senserat esse propinquos,
Iam tergo iniectas penè coire manus;
Et nusquam loca,tuta fugę super vlla;nec vlla

Qua

Qua profugus posset fallere, vallis erat.
Numinis ergo fidem, querulo vocat ore: vocatã
Numinis ex templo sensit adesse fidem:
Nàm veluti suberat felix discordia Muri,
Quem vacuo ruptum vidit hiare sinu.
Hùc subiens, hoc, inquit, habes, si viuis, Asylũ;
Aut certè tumulum, si morieris, habes.
Vix benè dum muri penetrat in abdita Mystes
Cùm patulas lictor restitit ante fores.
Suspectasq; ratus, subijt; nisi visa iuberent
Iam penè illatum signa referre pedem.
Nàm grauido velox è viscere fila tetendit
Et medios illis clausit Arachna lares.
Lictor, vt hoc septas vidit propetasmate valuas
Hunc sibi suspectum iam negat esse locum.
Arceturq; specu, (quis credere possit?) aperto,
Ceù foret obiectis septa latebra feris.
Quippè iubente Deo, cùm neret aranea telam,
Tela videbatur, Murus ahenus erat.

V.

B. Ignatius, iam cœlo receptus.

Eminùs aspiciens ego quondam Sidera, dixi,
Astra placent; Serua res tibi, terra, tuas,
Nunc ipsis aliquid video formosius Astris:
Parcite, sordetis iam propè, & Astra mihi.

VI.

Aliud de eodem.

Qua toties Oculis spectasse madentibus astra.
Hospes in Ausonia fertur Iberus humo;
Illa, procul spectata licet, procul astra placebãt
Sordebatq; mero putida terra luto.
Nunc eadem Loiola videt, dum cominùs idem
Strata sub emeritos Astra venire pedes.

Suſcipiant alij gemmata palatia, clamat;
Iſta mihi, quamuis deſpiciantur, Amo.

VII.

S. Paulus Anachoreta, corui obſequijs paſtus.
In Peluſiacæ ſpelæo exegerat vmbræ
Sæcula cornici vix ſuperanda ſenes,
Hunc ſubigente metu puer iuerat ille, notatos
Senſit vt affini proditione lares:
Illum nullus ibi, nullum ille ibi viderat: vni
Acta feras inter noxque, dieſque fuit.
Sic bis dena ſeni properarant luſtra; nec vllo
Paſtus ab humano viſerat obſequio.
Sed cùm longa famem facerent ieiunia, ferre
Tunc ſibi morigeram prandia vidit Auem,
Illa ſeni, dum ſolus erat, ſtata fercula portans,
Farrea dimidia pro dape liba dabat,
At peregrè longæuus ei cùm venerat hoſpes,
Attulit integras ala miniſtra dapes.
Vberiora dari ſi vis tibi fercula; plures
Inuita; ad numerum fercula Coruus habet.

VIII.
Chriſti facies in velo Veronicæ expreſſa: ad hominem ſpectatorem,
Cernis, vt in picto liueſcant vulnera velo?
Et pius à læſo defluat ore cruor:
Stant oculi lachrymis; infeſtant tempora ſẽtes
Et caput impexis ſquallet inerme pilis,
Forma caret forma; color illi eſt abſq; colore:
Qua fuit arte, rogas, picta tabella? Tua.

IX.
Chriſtus Dominus, tribus telis orbem fulminare paratus; ſed à Beatiſſima Virgine impeditus.
Numen, vt excelſo deſpexit ab ęthere Terras,
Vidit

Vidit ibi ſtudijs omnia plena tribus.
Indè ſupercilijs incedere grandibus omnes;
Indè manum vetitis omnem inhiare lucris.
Ignibus indè omnes ardere Cupidinis. Et mox
Iſta triplex plectet crimina fulmen, ait.
Arreptoque manus impleuit fulmine; quale
Sparſerat in clades antè, Gomorrha, tuas.
Iamque ſtatas vindex in pœnas dextra ruebat.
Accidit ad dominos cùm bona Virgo pedes.
Et quò ſpectat, ait, tanti Deus ira furoris?
Quemue tribus ferient tela triſcula minis?
Cerno quidem Terræ funeſta piacula; cerno.
Et dudum votis exſecror illa meis.
Si tamen irritant iſti tua fulmina mores,
Quando tuo intactus fulmine mundus erit?
Parce pia punire manu. Non cernis, vt ægro
Hic medicas orbi tendat, & ille manus?
Hic Franciſcus erat; Franciſci erat ille gemel-
Alter ibi viſus Virgini, & alter erat. (lus:
Fulmina nūc peior timet altera mūdus. An al-
Fulmina Frāciſcus, qui remoretur, adeſt? (ter

X.

Ieſus puerulus Tergum ſerpentis ſtygij calcans.

Grandia Lethei premit infans terga colubri:
Nunquam aliàs orcus tàm graue ſenſit onus

XI.

Aliud ad eundem.

Vix pede poſſe tuo conſiſtere crederis infans,
Et ſtygiam calcas iàm pede vtroq; feram.
Ah ſatis informem planta dignatus es Hydrā;
Stare poteſt humeris iàm tua planta meis:

S. Be-

XII.

S. Benedictus, tintinnabulo vocatus.

Quà ſuper exeſis informia rupibus antra
T ergeminos ſpectant non procul eſſe lacus.
Hic tota Benedictus erat trieterida: & Hoſpes
Hoſpitis vnius conſcius vnus erat.
Vnus hic,& panes, & fercula menſtrua furtim
Et reliquam farto corbe ferebat opem.
Fortè aliquando caua pendens à rupe, ſub imũ
Fercula mittebat fune ligata ſpecum:
Tinnulaque oppleto ſuſpenderat æra caniſtro,
Aera, propinquantum tinnula ſigna dapũ.
Cùm petijt ſaxo ſtyx tintinnabula, ne qua
Diſceret allatos hoſpes ab ære cibos
At nihil Orce ſapis, dum tinnula percutis ęra:
Percuſſa audiri clarius æra queunt.
Fac tamen,vt nullo Benedictus ab ęre vocetur.
Ieiunium poteris muta vocare Fames.

XIII.

In Sacrilegam manum, quæ Chriſtum cecidit.

Annæum ſtanti quondam Chriſto ante tribu-
Inſontẽ manus eſt auſa ferire genam. (nal.
Siſyphe pone tuas, Ixion exue pœnas;
Omnis in hac debet viuere pœna manu.
Sed facilem ſceleri pœnam cur imprecor? ipsũ
Tale ſibi facinus maxima pœna fuit.
Scilicèt erubuit Deus inter verbera; quando
Militis in dextra debuit eſſe rubor.

XIV.

Imago B. Aloyſij, in Crucem intenta.

A Crucis aſpectu, Gonzagæ pendet Imago,
Ipſa, quod archetypon fecit, imago facit.

S. Men-

XV.

S. Menradus, familiaribus coruis vsus.

ratuita Menradus aues cùm pasceret esca,
Quam sibi de dapibus dempserat ipse suis,
lituum venere greges ad prandia iussi,
Turbaque Nutricem visit alumna domum.
:nit,& assuetus furtis; licitasque poposcit
Iàm melior, rostro Coruus hiante dapes.
1 quernas vbi latro sudes in inerme patroni
Impius illisit terque, quaterque caput,
ıncidit ille pius defectis sensibus hospes,
Et volucrum altrices succubuere manus.
ereà de more redit ieiunus ad escam
Coruus; at in manibus pabula nulla videt.
silit ergo frequẽs,& blãdus adãbulat; & quã
ıæpè datam meminit, poscit alumnus opẽ.
ıque latus rostro, iamque alà verberat; ipsas
Officijque manus vngue iocante monet.
·cere Menrado si fustis noluit; isti
Debebat saltem parcere fustis aui.
nc non vna tibi, latro, hæc fuit impie cędes,
Mastasti insontes fuste, famique duos.

XVI.

Puerulus Iesus, gratię plenus.

n Deus humanæ promitteret omnia genti,
Quæ vel habet Tellus, quę, vel Olympus ha-
tupuit nimio turbatos homũcio voto,(bet:
Nec sibi sat laxos est ratus esse sinus.
capit, ò Superi mea vestrã angustia gazam,
Nec breuis effusis sufficit arca bonis
ıponi poterunt hæc votis dona duobus;
t sinus hic maior; Gaza sit ista minor.
t vtrumq; Deus, dum per compẽdia, paruo
mnes in pueri corpore clausit opes.

Bea-

XII.

S. Benedictus, tintinnabulo vocatus.

Quà ſuper exeſis informia rupibus antra
Tergeminos ſpectant non procul eſſe lacus.
Hic tota Benedictus erat trieterida: & Hoſpes
Hoſpitis vnius conſcius vnus erat.
Vnus hic,& panes, & fercula menſtrua furtim
Et reliquam farto corbe ferebat opem.
Fortè aliquando caua pendens à rupe, ſub imũ
Fercula mittebat fune ligata ſpecum:
Tinnulaque oppleto ſuſpenderat æra caniſtro,
Aera, propinquantum tinnula ſigna dapũ.
Cùm petijt ſaxo ſtyx tintinnabula, ne qua
Diſceret allatos hoſpes ab ære cibos
At nihil Orce ſapis, dum tinnula percutis ęra:
Percuſſa audiri clarius æra queunt.
Fac tamen, vt nullo Benedictus ab ęre vocetur.
Ieiunium poterit muta vocare Fames.

XIII.

In Sacrilegam manum, quæ Chriſtum cecidit.

Annæum ſtanti quondam Chriſto ante tribu-
Inſontẽ manus eſt auſa ferire genam. (nal.
Siſyphe pone tuas, Ixion exue pœnas;
Omnis in hac debet viuere pœna manu.
Sed facilem ſceleri pœnam cur imprecor? ipsũ
Tale ſibi facinus maxima pœna fuit.
Scilicèt erubuit Deus inter verbera; quando
Militis in dextra debuit eſſe rubor.

XIV.

Imago B. Aloyſij, in Crucem intenta.

A Crucis aſpectu, Gonzagæ pendet Imago,
Ipſa, quod archetypon fecit, imago facit.

S. Men-

XV.

S. Menradus, familiaribus coruis vsus.

Gratuita Menradus aues cùm pasceret esca,
Quam sibi de dapibus dempserat ipse suis,
Alituum venere greges ad prandia iussi,
Turbaque Nutricem visit alumna domum.
Venit,& assuetus furtis; licitasque poposcit
Iàm melior, rostro Coruus hiante dapes.
Sed quernas vbi latro sudes in inerme patroni
Impius illisit terque, quaterque caput,
Concidit ille pius defectis sensibus hospes,
Et volucrum altrices succubuere manus.
Intereà de more redit ieiunus ad escam
Coruus; at in manibus pabula nulla videt.
Assilit ergo freques,& blãdus adãbulat; & quã
Sæpè datam meminit, poscit alumnus opẽ.
Iàmque latus rostro,iamque alà verberat;ipsas
Officijque manus vngue iocante monet.
Parcere Menrado si fustis noluit; isti
Debebat saltem parcere fustis aui.
Nunc non vna tibi,latro,hæc fuit impie cędes,
Mactasti insontes fuste, famique duos.

XVI.

Puerulus Iesus, gratię plenus.

Cùm Deus humanæ promitteret omnia genti,
Quæ vel habet Tellus,quę,vel Olympus ha-
Obstupuit nimio turbatos homũcio voto,(bet:
Nec sibi sat laxos est ratus esse sinus.
Nõ capit,ò Superi mea vestrã angustia gazam,
Nec breuis effusis sufficit arca bonis
Componi poterunt hæc votis dona duobus;
Sit sinus hic maior; Gaza sit ista minor.
Cauit vtrumq;Deus,dum per compẽdia,paruo
Omnes in pueri corpore clausit opes.

Bea-

XVII.

Beatissima Virgo, & S. Elisabeth.

Virgo parens Iesu; Genitrix Ioannis Elisa.
Felix quæque suo pignore Mater erat
Magna, sed ãte alias fuerit licèt vtraq; Matres,
Vtraque prole sua debuit esse minor.

XVII.

Angeli infrà, circàque pedes Beatissimę Virginis adpicti.

Libera sublimi portatur in æthere Virgo,
Et colit impositos subdita Luna pedes;
Aligeri, circàque volant, infraque Ministri;
Ne mirare; suprà nemo volare potest.

XIX.

S. VVinalocius, mare siccans, & aridam irrigans.

Stabat in Oceani fugiturus littore; sed nec
Nauta, nec in sterili littore nauis erat. (nē
Quò tendemus? ait, VVinalocius: Impedit om-
Seu defecta ratis, seu maris vnda viam.
Sed licèt obstet, ait: pedibus tamen ęquora no-
Omnia reiecta peruia puppe dabo. (stris
Æquoris indè manu VVinalocius increpat ū-
Et refugo hinc, atq; hinc paruit ūda salo. (dā
Vitrea dixisses insurgere mœnia; vidit
Qualia Etythreo surgere turba mari.
Transijt ergo pedes, mirantibus ęquoris vndis,
Inque suum redijt transita lympha vadum.
Ad loca, sed postquā VVinalocius arida venit,
Et squalēte nouas puluere duxit aquas (recedit
Quis nouus hic Moses? vbi lympha est, lympha
Nulla vbi lympha fuit, lympha repētè fluit.

Ad

XX.

Ad Beatissimam Virginem, pro infantulo dormiente excubantem.

Sopiti bona claude parens duo sidera nati:
Orbis habet soles, te vigilante, duos.

XXI.

Imago Pueruli Iesu, verissimè lacrymantis.

Cernere si quis auet rorantia Numinis ora,
Lapsaque per madidas viua fluenta genas:
Cernat Apelleis hæc ora natantia guttis;
Tinctaque diuinis ora putabit aquis.
Quàm similes ars fecit aquas? Hāc flere tabellā
Siue Deus vidit, siue tabella Deum.
Imò suos iterùm si Numen funderet imbres,
Crederet hæc imbres esse tabella suos.

XXII.

S. Barbara Virgo Martyr.

Barbaricæ mihi nomen erat gentile puellæ,
In genitrix nomen iussit, id esse pater.
Sed dum vita meos ostendit publica mores,
Mentitum nomen se videt esse meum.

XXIII.

S. Iodocus, annona diuinitùs missa pascitur.

Arcta fames, vacuæque grauis penuria mensæ
Auia desertæ cinxerat antra casæ.
Regius exul ijs Iodocus agebat in antris,
Pulsabatque pia perdius astra prece.
At quia dura fames spē vincere perstitit omnē,
Atque manus nullam præbuit vlla stipem:
Terra rogatur opē: sed opē negat arida tellus;

Im-

Imploratur Homo; sed nihil audit Homo.
Audijt vnda precem; nulloque repentè Magi-
Misit pane graues ad famis antra rates. (stro
Verterunt elementa fidem: Sitientibus olim
Vnda dabat potum; nunc dedit vnda cibum.

XXIV.

Statua S. Petri, assiduè lacbrymantis.

Ecce genas, longi monimenta perennia luctus:
Fundit adhùc veteres forma superstes aquas.
Innumeris peccasse putas hūc noctibus: vna est
Noctem vnam innumeri iam doluere dies.
Hei mihi; quā lōgè; Petre, differo? Plurima No-
Nox fuit; & pœnæ vix fuit hora mihi. (xæ
Erramus. Mea, Petre, tuis iam culpa querelis
Conuenit; & lacrymis iam tua culpa meis.
Cōmutare decet. Lacrymas ego fundere pergā;
Parcere tu lacrymis incipe, Petre, tuis.

XXV.

Beatissima Virgo, stellis ornata, & filium vlnis complexa.

Stella humeros, & mitra caput, licèt, aurea cin-
Implent dona meos nobiliora sinus. (gat

XXVI.

Anachoreta anonymus, difficili aquatione vsus.

Sueuerat assiduus lōginquo ex amne, remotum
In magale suam ferre Sititor aquam:
Denique pertæsus; ripa decreuit in ipsa
Contiguam lymphis ædificare casam.
Hęc meditās, haustū referebat ab amne liquorē
Iamque extremus, ait, tu meus esto labor.
Alterā enim Phębus cū lucem ostenderit orbi
Non eris à laribus lympha remota meis.
Dixit & obuersus cæelestem vidit Ephebum.

Ob-

Obseruare suos, & numerare gradus,
Attonitusq;rogat, quæ causa subegerit ipsũ
Sollicitè positos dinumerare pedes?
Ille,quot,inquit, habet sol ẽn is aquatio passus,
Tot sua quisque tuus præmia passus habet.
O numera: Duplicabo gradus,ait alter,& hau-
Littore ab extremo ferre placebit aquas.(stas
Longiùs indè duplo solitas cõtendit ad vndas:
Visusque est duplo iàm labor esse minor.

XXVII.

Beatissima Virgo, ab Angelo salutata.

Mortali cœlestis Aue cùm lingua puellæ
Diceret, ò signum grande salutis Aue:
Erubuit mutata genas,vultumque puella,
Et sua in obiectam lumina fixit humum.
Conuenienter humi, Virgo, tua lumina figis.
Omnia sunt oculis inferiora tuis.

XXVIII.

Angelus B. Virginem salutans.

Virginis ora Sacer cùm talia cerneret Ales,
Qualia nulla hominis viderat ora priùs:
Ad socios conuersus Humi procumbite, dixit,
Terra aliquid,Superi quod venerẽtur,habet.

XXIX.

Simeon Stylita.

Quæ noua sublimi libratur in aere moles?
An rediuiue tuum Phœbe colosson habes?
Stat Simeon, oculisque videt sublimibus astra,
Excelsoque humilem sub pede ridet humũ.
Nulla dies illum, Nox cernit nulla iacentem,
Nec cernit Soles ille, nec Astra sedens.

Stans

Inque via nullam viderat erro viam.
Opportunus ibi sublimibus ales ab astris
Attulit in grauido munus vtrumque sinu.
Ille diù dubium panem præferret, an vndam?
Suauis enim, & panis, suauis, & vnda fuit,
Sæpe iube Zeno vires succumbere; Morbum,
Talis vbi est Medicus, vel simulare velim.

XXXIII.

Ad B. Magdalenam in charta lachrymantem

Seù tumulum fratris, seu Christi busta reuisis,
Seù notos Domini procidis ante pedes;
Tota mades lachrymis, & in omnibus vna tabe.
Assiduo pictos imbuis imbre sinus.
Quando voles fletus, bona Magdali sistere pictos?
Cum facies viuis vestra madebit aquis.

XXXIV.

S. Lazarus, ante Ianuam diuitis obiectus

Lazarus informi deformis ab vlcere, paruam
Oratum à magnis Ciuibus ibat opem:
Venit ad ingentem postremò diuitis aulam,
Certam ibi pellendæ spem ratus esse fami.
Ebria enim sonuit Calicū aula trahonib. ipsæq;
Exundante fores immaduere mero
Ergo parare preces, & vota mouentia, perstat:
Esuriens potas Lazarus ante fores.
Hic quamuis stridente vapor, nidorque culina
Plurimus, immensas proderet esse dapes.
Exiguæ Cereris micam tamen ille poposcit;
Quæque petita fuit mica negata fuit.
Crudelem attoniti Dominum fugere Molossi.
Et parcam auersi deseruere domum.
Spectatoque pedum mananti pure, iacentem
Ante ægrum placidi procubuere canes.

Et ſimul exſerto blandæ propetaſmate linguæ,
Certarunt laceros lambere quiſque pedes.
Quis docuit mores in auaris ædibus iſtos:
A veſtro certè non didiciſtis hero.
Dimigret in terris pietas, non emigrat: Eſſe
Quando recuſat homo, ſcit Canis eſſe pius.

XXXV.

Puer Ieſus, ſuprà ſuum Nomen inſiſtens.

Ipſe tuum inſiſtis, Ieſu pulcherrime, Nomen;
Stare loco nuſquàm nobiliore potes. (ges,
Nomen enim, famulo, quod adorant poplite re-
Solùm infrà dominos debuit eſſe pedes.

XXXVI.

Chriſtus, ſpinis coronatus ad hominem.

Mitia quòd cingant implexi tempora ſentes,
Cœleſteſque tegat ſpinea ſilua comas.
Includēda nouo mea ſunt mihi tempora ſepto,
Paullum vt ab humana ſint mihi tuta manu,

XXXVII.

S. VVolmarus, crepitaculo ad cœnulam vocatus

Silua erat, & vacuæ VVolmarius incola ſiluæ,
Et comes in ſilua nemo ſecundus erat:
Solus ei patrijs germanus ab ædibus, omnem
Sæpè miniſtrato pane ferebat opem.
Sed quoties veniebat opem laturus, vt alter
Eminùs, allatas ſciret adeſſe dapes.
Inſonuit rauco ſtridore; ſamemque citauit
Penſilis iligna malleus in tabula.
Hoſpes ibi, quãuis auræque, vndęque ſuſurros,
Facundaſque libens aure probaret aues,
Ger-

Germano pulsante tamen, de valle reuersus
Stridentem tabulæ cœpit amare sonum.
Et, licèt, inquit, aues cantarint suauiter omnes,
Malleus accinuit suauius iste mihi.

XXXVIII.

S. Scholastica, ritu columbæ in cœlum euolans.

Vltima clausisset cum fata Scholastica, tolli
Candida confestim visa columba fuit.
Quā Benedictus vbi conspexit ad astra volantē,
Nunquam aliàs cupijt Dædalus esse magis.

XXXIX.

S. Sebastianus, ad sagittarios tortores.

Brachia siluestri religantur inermia trunco.
Astrictosque tenet barbara silua pedes;
Ipsa etiam careant mea ne præcordia silua,
Penè aliam siluam vestra sagitta facit.

XL.

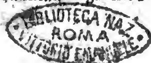
S. Clara, ferculum Eucharisticum præferens.

Prætentum gestas ipso præ pectore Solem;
Iàm bene te Claram dicere virgo potes.

XLI.

S. Landelinus, fontem eliciens

Cùm fera Santonica squallerent prata Saburra
Siccaque fontanas terra negaret aquas:
Perculit elato sitientia Tesqua bacillo
Hospes; & in baculi verbere pondus erat.
Imperium nam terra viri mirabile sensit;
Fundere prompta omnes, quæ peterentur, opes
Auxilium rogat ille Siti; neque Terra recusat,

Seu danda vnda foret, seu mera danda siti,
Dixisset se velle merum; mera vina dedisset;
Mellea dixisset flumina mella daret
Optasset Terræ lac iret ab vbere, ijsset
Lacteus insuetis humor ab vberibus.
Tandẽ vndam optanti, Tellus dedit ilicet vndã
Gratior hæc illi melle, meroque fuit.
Nunc scio, cur Tellus tã prõpta profuderit vn-
Nã percussa graui verbere, fleuit Humus[das

XLII

Pueruli Iesu fuga in Aegyptum.

Vix ingressus erat vicini Regna Canopi
Bethlemius profuga cum genitrice puer:
Vndiq; fracta Stygis crepuerunt monstra; ruẽ-
Obstupuere suos fana profana Deos. (tesq;
Sic totus placidi tremit orcus ab ore puelli
Quid, quando iratum viderit orcus, aget?

XLIII.

Christus fune ligatus ad mortales.

Brachia perplexus constringit inermia funis.
Atque iniecta duplex vincla lacertus habet.
Terra timere mei iam desine fulminis iras,
Nulla queo vincta stringere tela manu.

XLIV.

Iesus infantulus, in sinu Beatissimæ Virginis.

Hunc ego sæpè sua poscebam à matre puellũ,
Quem mea complexu stringeret vlna suo,
Sed mater toties orata, negauit; & illum
A solito auelli noluit illa sinu.
Hãc quoque sæpè sua poscebã à prole parenrẽ
Acciderem charos, cuius ego ante pedes.

Sed

Sed proles toties orata, tenaciùs hæsit,
Et sine se Matrem noluit esse suam.
Qnid faciã? Negat hęc puerũ; negat iste parentẽ
Nec vult alteruter se dare, vterque dabit.
Nã matri eripiam puerum, materque sequeris,
Vel matrem eripiam; sponte sequere puer.

XLV.

De Imagine Beatissimæ Virginis, filium sinu gestantis.

Quisquis es, absque meo, (nato, qui me vis pingere
Me sine me potiùs pinge, dolebo minùs.

XLVI.

S. Sabbas, lacbrymis fontem eliciens.

Dùm negat impoto Iuueni lux tertia potum,
Et metuunt quartam torrida labra diem,
Iàm pallere color, iàm victæ occumbere vires,
Et nullus vitæ cœperat esse vigor:
Nec nisi lucus erat circũ, & plaga inhospita cir cũ,
Inquè illa Sabbas, & comes ille plaga.
Institit hic fontem sitienti quærere Sabbas,
Quęsiti nusquàm copia fontis erat.
Quęsijt humenti stagnantem in valle paludem,
Stagnabat nullis vallibus vlla palus.
Vertit ad aerias postremò lumina nubes.
Nulla in ijs signum nubibus vnda dabat.
Fleuit; & è lapsa sali erunt flumina gutta,
Nescieras fontem tam propè, Sabba, tuum.

XLVII.

Ad Beatissimam Virginem in tabula depictam, & cælitibus, Pueroque Iesu cinctam

Vrigo, tuas circum placide considere plantas
Ætherium famulo cum grege cernis herũ,

Ergo tuum bissena, licet, caput astra coronent:
Cingunt serta tuos nobiliora pedes.

XLVIII.

S. Thecla Virg. Mart. inter feras picta

Tuta feras inter iam pictas viuit imago?
Vixi inter veras olim ego tuta feras.

XLIX.

B. Magdalena, ad Crucem procumbens.

Magdalis vt fixo moribundum in stipite vidit,
Quod quondam Assyrio lauerat imbre caput;
Et validis penetrata pedum vestigia clauis,
Perque decussatas brachia tensa trabes;
Stipite penderent humili si brachia dixit;
Ferrē ego nunc palmis oscula, Christe, tuis
Scala foret; peterem terebrati pectoris antrum
Ablueremque meis vulnus hians lacrymis.
Stās ego mulcerem madidis duo genua labellis
Nunc possum extremos prendere flexa pedes,
Mallo pedes, ah mallo pedes, pars corporis ista
Iam didicit lacrymis ima fatere meis

L.

S. Kunegunda, inter ignes illæsa.

Testatura viro saluum Kvnegunda pudorem,
In candente libens vomere fecit iter.
Exploratorem sed vbi pede contigit ignem
Non fuit in planta sensus, in igne fuit.

LI.

Apollonius Anachoreta.

Nil aderat, nisi turba frequens, & plurima siluæ
Robora; & in silua nil nisi multa fames.

Solus

Solus in hac silua,turbaque, fameque Sacerdos
Magnanimà turbam voce famemque ſtitit;
Quippe manus cœlo cum tenderet,illa iubetur.
Quaslibet esuriens poſcere turba dapes.
Ille volema petit Syrio dependula ramo;
Auditusque ſcatim poma volema videt.
Mala alius raro ſibi munere Perſica poſcit.
Perſica confeſtim mala cupita capit.
Hic ſibi vina rogat Campano Maſſica prælo
Campanoque bibit Maſſica vina cado.
Hic niueos optat,mollique ſiligine panes,
Continuò optanti miſsa ſiligò fuit.
Pæſtani placeant violaria naribus horti:
Dentibus hæc potuit ſilua placere magis.

LII.

In Imaginem B. Agathæ

Alternus viden vt graſſetur in vbera tortor?
Carnificeſque ferat Secta papilla manus;
Nec fluat humor adhuc:Dubitat natura mamil
Candidus hàs deceat,purpureus ne liquor,)las.

LIII.

De fœdere inter cœlum terramque icto.

Diſcordes animos cœlumq; ſolumq; gerebant,
Et nulla auditæ mentio pacis erat.
Fædera ſed poſtquàm dare mutua venerat ales;
Terra ſuam cauſam dixit, & Aſtra ſuam.
Quippe pater terris,& mater defuit Aſtris,
Res vtriſque pari iure cupita locis.
Lis deciſa fuit,coierunt fædera. Noſtris
Iuſſa nouum Terris aſtra dedere patrem.
Aſtris Terra nouā pacta eſt dare libera matrē;
Sic coiere lucro ſędera penè pari.

LIV.

De S. Catharina Senensi, spinis coronata.

Spinoso Catharina sibi cùm tempora serta
 Et vepribus septum cerneret esse caput.
Cingite crudeles mea dixit, tempora, vepres:
 Non mea serta mihi, sed tua, Christe dolent.

LV.

S. Guthlacus, ex Rege Anachoreta.

Patria regalis, Guthlace, palatia tecti,
 Et quicquid rerum, quicquid opumq; fuit,
Ipsa Semiramij fastigia deniq; fastus.
 Duceris æquoreæ posthabuisse casæ:
Scilicet obsessam pelagi spumantibus vndis.
 Esse tibi censes regia tecta, petram.
Hic in pane dapes; hic potum quæris in vnda,
 (Quanto erat in veteri lautior esca domo)
Squamigeros alto tamẽ vndiq:ab ęquore pisces
 Pennigerosq: vides pransius adesse greges.
Accinit icta tuæ turba inter prandia mensę.
 Adnatat ab placidos illa caterua pedes.
Nempè tuæ cupiunt mensę nunc esse ministri,
 Qui priùs esse tuas se meminere dapes.

LVI.

Ad Christum Dominum, in ludo spinis coronatum.

Ludit adhuc iictor tua circum tẽpora, Christe,
 Ah: quid aget, quando serius esse volet;

LVII.

Nathanael, orci insidijs petitus.

Vt clausi penetrale laris reseraret, & arctas
 Panderet eluso Nathanaele fores,

Insti-

Institit infernus, licet vsque occumberes, hostis
 Vsque noua cautum fallere fraude senem.
Altera nāque subit, mox altera, & altera in ora,
 Ora suis credit congrua siqua dolis. (virilem.
Hac pueri in laruam; in laruam hac subijt arte
 Deprensusque tamen virque, puerque fugit.
Mox venit vt pistor: mox vt pistoris Agaso;
 Et mox quod pistor, mox quod Agaso, facit.
Iamque grauem duces senis ad magalia mulam
 Personatus, opem, mulio clamat, opem:
Mula ait, ingenti succumbit onusta canistro.
 Porge manum; panes fert mea mula tuos.
Audijt orantem Senior; foribusque reclusis
 Extulerat primo limine penè pedem.
Ora tamen noscens Plutonia, risit; & emptos
 Hos mihi, ait panes hoc crucis ære volo.
Monstratūque manu crucis obijcit indice signū
 E cruce, tota Ceres illa soluta fuit.

LVIII.

De milite ad Christi tumulum excubante.

Vrgeat impositum licet ossa recondita saxum,
 Et tumulum armato sepiat hasta metu.
Ossa tamen fugiunt rupto rediuiua sepulcro,
 Et stupet elusas irrita tumba feras.
Et pauidus custos abiectis diffugit armis.
 Quemque prius tumulū sepserat hasta, timet
Nunc alio surgente times tibi funere, custos?
 Plus olim incipies ipse timere Tuo.

LIX.

Heraclides, cruce serpentem fugans.

Ora lauaturus putealibus arida lymphis.
 Et stagnante senex fonte trahebat aquam.
At pia, quo Phlegethon deluderet hospitis hora

Clam demersa suis imbuit haustra dolis.
Ergo venenatis vbi vasa reduxit ab vndis.
Admouitque haustris arida labra senex,
Hydria deformes habuit conspecta colubras,
Vt propè nescires Hydria an Hydra foret;
Sensit ad esse stygis ludibria sueta; nec ipse
Ludere consueta distulit arte stygem.
Nã ducta cruce signat aquã; cruce perculit Hi-
Excussoque bibit vana venena metu. (drã;
I nunc,& liquidos,ait, infice vipera fontes;
Quando eris Hydra mihi;claua erit ista tibi.

L X.

De puero Iesu duodecenni inter Beatissimam Virg. & B. Iosephum medio.

Stat puer,& geminum sibi iungit amore parẽtẽ,
Et geminus puerum stringit amore parens.
Illa tenet dextram pueri; tenet ille sinistram,
Dignus vterqne manu tali,& vtroque manus.
Restat adhuc, video, pueri ò pars tertia restat:
Nemo pedes prensat: da mihi, Christe,pedes.

LXI.

De eodem, inter B. Virg. & S. Annam medio.

Huc genetrix natũ trahit;huc trahit Anna ne-
Illa sibi totum flagitat, illa sibi. (potem,
Ah differ, hanc, differ adhuc decidere litem.
Litis ego tantæ tertius Actor ero.

L X I I.

Ioannicius Eremita, cui menstruum victum pastor ferebat.

Arcano spelæa loco sibi legerat exul,
  Conscius arcani nec nisi pastor erat:
Is nullum exilj pro causa crimen habebat,
  Maxima ni crimen cura salutis habet.
Multa ibi suspirãs, lacrymans ibi multa: dicabat
  Sideribusque suas cælitibusque preces.
Ast vbi ter denas solis dedit orbita luces.
  Curuauitque arcus altera luna suos.
Menstrua ieiuno consueuit pabula pastor,
  Et venæ pactam ferre fluentis opem.
Hinc auidè Lunam ieiunus, & Astra videbat,
  Longa fames illum fecerat Astrologum.

L X I I I.

De S. Cæcilia, tribus vulneribus sauciata.

Ter tentata mea fuit in ceruice securis,
  Et collo toties indita plaga meo.
Nec veteri nocuere tamen tria vulnera formæ,
  Magna sed in plagis lucra fuere tribus.
Nam quo sueta prius fulsere monilia collo;
  Nunc tria purpurei flumina fontis eunt.
Illa nimis paucas habuere monilia gemmas,
  Hoc quota fonte cadit guttula, gemma cadit.

L X I V.

De Cælite iuxta B. Cæciliam picto.

Dum digitis pangit Virgo modulatibus odum,
  Nobile diuinus plectit ephebus ebur,

Virginis ille modos cantando vincere certat,
Certet & iſtius vincere Virgo modos.
Pergite vterque diu contendere, pergite: veſtri
Dummodò ergo cantus arbiter eſſe queam.

LXV.

Anachoreta Anonymus, iracundiæ medicinam quærens.

Cùm toties animi Therapeutes ferueret ira.
Inceptis quoties turba moleſta foret.
Sæpe ſibi legem Spartano more ferebat
Qualicunque forent, ferre tacere, pati.
Mox tamen ac radijt noua lux, noua bullijt ira.
Et mens Spartani neſcia moris erat.
Ne qua pro in iterum violentior ira ſubiret,
Clam deſerta volens fugit in antra Senex.
Tãdẽ, ait, (ad ſtreperæ dũ murmura cõſidet vndæ)
Exulat hinc iræ turba miniſtra meæ
Dixit, & immergẽs ſitientem in flumine teſtã,
Fregit ad occultam vaſa caduca Petram.
Impatienſq;, petræ ſuccenſuit; & ſuperi inquit,
Hic etiam petra eſt iſta moleſta mihi.
Ergo itidẽ hinc fugiã turbãq; petrãq; Quid erras
Non tibi turba: tibi tu fugiendus eras.

LXVI.

De flagellis, à milite in tergum Chriſti intentis

Picta quod elatis ſtringuntur lora lacertis.
Libratiſque inſtant pendula flagra minis.
Nullo terga tamen violant innoxia tactu;
Criminis ipſa ſui diriguere metu.

LXVII.

Chriſti corpus, in maternis brachijs depoſitum

Heù, flebile munus: imperatos
Crudeles oculi parate fletus.

Deſe-

Defectæ cubat in ſinu parentis
Forma lugubre decolore pondus.
Squallenti coma pectitur vepreto.
Et ſparſus faciem cruentat humor,
Languent ora, labat ſupina ceruix,
Et tuber laceros renudat artus,
Foſſi vulnera pectoris fatiſcunt:
Diro eſt dextera ſauciata ferro,
Ferro ſaucia læua; & efferatis
Stant veſtigia perforata clauis.
Qui ſicco potes hæc videre vultu,
Sicco cernere nil merere vultu.

LXVIII.

De Senis Anachoretæ ridiculo conſilio.

Fictilis ex humili pendebat fornice trulla.
Cui ſua conſuerat credere mella ſenex.
Illa fami cænas, & prandia ſueta parabat.
Lautitiaſque ſibi quaslibet illa dabat.
Nec tamē hoc victu conſūpta erat olla diurno,
Multa ſed in lucro copia mellis erat.
Ergo ſibi locuples temerè dum creditur, iſtæc
Vendita quantū,inquit, mi dabit olla lucrū,
Fœtam diues emam conflato ex ære bidentem;
Fœta bidens totum mi dabit vna gregem.
Inde boues,& tota boum inde armēta dabūtur;
Inde domus:magnæ denique verna domus,
Qui ſi verna dolis fuerit vernilibus; illi
Sic vernile meo fuſte dolabo caput.
Elatoque Senes baculo ferit inſcius ollam:
Pertuſoq; cadit mel ſimul omne cado.
Elicuit Moſes duplici ſibi verbere lymphas:
Elicit hic vno verbere mella ſibi.

LXIX.

Ad Christum, felle potatum.

Christe rogas gelidam labris arentibus vndam;
 Sed datur imbutum fellis acore merum.
Barbara si vitæ nolebas parcere turba.
 Cur saltem extremam non miserare sitim?
Perge tamen: potus madeat licet omnis Aceto,
 Fiet in Ambrosio melleus ore liquor.

LXX.

Ad Eundem, in Cœlum redeuntem.

Astra per immensos quęris tibi, Christe recessus
 Sic humus ergo oculis sorduit ista tuis?
Scilicet Astra placēt: Aderunt si mãseris, Astra,
 Nam, quocunque loco manseris, Astra facis.

LXXI.

S. Epiphanius Phœnix aqua fontem effodiens.

Horrida per nemorũ, per & inuia, & auia Phœ-(nix
 In sterilem demum venerat hospes agrum.
Nusquã ibi per valles currebãt flumina nusquã
 In vacua felix herba virebat humo.
Vidit eam, miseratus, humum, raptaq; bipenni
 Currere iussit aquam; iussa cucurrit aqua.
Iussit in indocili noua nasci germina prato.
 Germina in indocili nata fuere solo.
Expectabat adhuc plaga barbara; si qua iuberet
 Fundere plura sinu; fusaque plura forent.
Noluit ille dari sibi plura; sed omnia fusis
 Hinc mihi sunt herbis, hinc date, dixit, aquis.
Hunc potuit vilis locupletem reddere lympha;
 Optima nos inopes reddere vina solent.

LXXII.

De imagine S. Caroli Borromæi.

Carolus hos oculos, hæc Carolus ora ferebat,
Assiduas faceret cùm pia lingua preces.
Cùm sacra mortali fulgerent tempora mitra,
Et patrio staret purpura nixa pedo.
Nunc alios vultus gerit, altera Carolus ora,
Carolus æthereo pulchrior in solio.
At nondum, ò Superi, vobis ea pingimus ora;
Nostra nihil vestri Terra coloris habet.

LXXIII.

De Ioanne Patritio qui B. Virginem ex asse hæredem fecit: Ad Illustrissimum Henricum Principem, Templi Mariani conditorem.

Patritios census, aurique talenta rubentis,
Cræseasque pius Ciuis habebat opes.
Sed spes nulla viro natorum, nulla nepotum,
Quos patrij hæredes scriberet assis, erat.
Versus ad Astra proin sterili cum coniuge; Ga-
Monstrate heredem, vos, ait, Astra, meis. (zis
Mõstrarũt hinc Astra Petrũ; Petri inde gemel-
Cælituumq; alios inde, aliosq; duces. (lũ,
Ante alios etiam magni monstrata Tonantis
Mater erat, sola Virgo Tonante minor.
Ciuis, & hos vbi vidit, & hos; Hic, inquit, habe-
Quilibet ægre meo dignus, & Asse potest. (ri
Tu tamen, ò Virgo Superis ex omnibus, hæres
Dignior istarum sola videris opum.
Tantum ostende locũ, cupias vbi Templa lo-
Aere meo fieri Templa iubebo tibi. (cari;
Hoc, ait illa, loco; quo, dum polus arserit æstu,
Videris hibernas manè iacere niues.
Vidis; & educto magna ad fastigia Templo.
Esse sibi hæredem Virginem ab Asse iubet.

Nunc

Nunc tua, Magno, parē, Princeps, in Virginis
Dextra suas fundit, nō numerauit opes (ædē
Ergo quid hæredes putat hic sibi viuere nullos?
Heredem exempli te videt esse sui.

LXXIV.

S. Athanasij innocentia, mirabiliter ostensa.

Hic erat ille, locis exclusus ab omnibus Exul,
In quam iurati mundus & orcus erant.
Cui postquàm pars nulla fuit super orbis in or-
Præbuit occultos tumba paterna lares. (be
Vna viri prohibet subscribere syllaba nomen,
Qua modi è Graio distat ab Athanato.
Athanatus tantisper erit. Quem teste nefandus
Insontem studuit perdere ciuis anu.
Hunc ea dum falso traducit adultera probro,
Ereptique reum vana pudoris agit:
Criminis auctorem digito monstrare iubetur,
(Nulla vnquam digiti tam bona culpa fuit.)
Stabat enim Athanato quidā oīa & omnia dis-
Quā dispar Thanato vixerat Athanatos, (par
Hunc anus intēto digiti indice monstrat. & hic
Hic vilentus, ait, prædo pudoris, hic est. (est.
In latus hæc dixit mulier conuersa sinistrum,
Ad dextram adstaret cùm latus Athanatus.
Risit hic; & causam nihil est opus, inquit, vt
Hoc mea patrono causa eguit digito. (orē.

LXXV.

De imagine S. Matthæi, Euangelium scribentis; alato cælite iuxtim ad picto.

Seria in albenti Matthæus scribere charta,
Mansuroque pariat tradere magna libro.
Non procul alati species expectat Ephebi.
Inque manu nigri vasa liquoris habet

So-

Sola caret penna Matthæi dextra: sed adstat
Aliger; hinc pennam Scriptor habere potest.

LXXVI.

S. Baptista in tabella.

Adstantem digitos intendis mutus in Agnum:
Non poteras clamans dicere plura mihi.

LXXVII.

De S. Hieronymi lacrymis, & fame.

Illyrici viden vt longæuus Dalmata cæli
Verberet impacta pectora nuda manu:
Seu gravis affusas illi sitis imperet vndas,
Siue fames positas suadeat vlla dapes;
Ille famem pergit lacrymis restinguere fusis;
Ille grauem vino diluit imbre sitim.
Ecce tenet lapidem compresso dextera pugno,
Iratusque notat liuida membra silex.
Ex flagra fessa iacent; tergoq; iterata minātur,
Arcanusque gemit muta per ora dolor.
Et tamē illud adhuc veniunt Sirenes in antrū,
Bethlemiūque subit maxima Roma specū.
Ipsa Venus, Venerisque venit lasciua propago,
Nec Scilicem visum, nec flagra visa timet.
Perge ferire; Venus si visa timere recusat
Flagra; flagro certè tacta timere volet.

LXXVIII.

De Christo duodenni puerulo, docente.

Cecropiæ vestros seruate Platonas Athenæ;
Nomina Socraticæ magna tacete scholæ;
Vosque Stagiræi cessate docere Nepotes,
Nos potuit paruus plura docere puer.

S. Ber-

LXXIX.

S. Baptista puerulo Christo pomum offerens.

Vilia dona puer blandissime tolle: sat illa
Contactu facies tu preciosa tuo.

LXXX.

S. Aegidius à Cerua pastus.

Antrum erat, obscuræ longè domus auia siluæ,
Nulli vbi nec farris spes, neque frugis erat.
Huc seu defectas premeret sitis arida fauces,
Seu grauis Ægidio pergeret esse fames;
Vbere distento veniebat cerua: datoq.
Lacte famem sueuit pellere, lacte sitim.
Hæc dum fortè petit reparando pascua lacti,
Fertur in impastos territa cerua canes.
Continuò clamare Uiri, latrare Molossi,
Inq; feram dentes, inq; feram ire pedes.
Quos peteret deprehensa feræ vestigia mõtes?
Spes profugæ in nullis montibus vlla foret.
Abderet in dumos ingentia tergora? dumi
Deprensæ fierent certa Macella feræ.
Ægidiũ petit ergo. Fugæ nusquã aptior vsquã
Vllus erat Ceruæ creditus esse locus.
Venit, & ante pedes seruata quieuit alumnos,
Securoq; ipsos terruit ore canes.
Nulla operam nutrix felicius vlla locauit:
Lac dedit; & lacti vita repensa fuit.

LXXXI.

Vox auari moribundi ad hæredes.

Momentum vixi, morior victurus: & illuc
Solus, nescio quò, non rediturus eo.
Nunc hæres, quicumque meæ successerit arcæ,
Hæredem ille meæ se sciat esse viæ.

In

LXXXII.

In Caluam mortualem, in charta depictam.

Oſſa patēt; geminique oculis extorribus orbes,
Ruptaque conuulſi ſepta molaris hiant.
Cæſaries nuſquam eſt: vacat area depilis, & quę
Vultu inerat nuper plurima, nulla caro eſt.
Auribus Auris abeſt; vacuoq; ſub agere fractus
Oſſea pro naſo mænia naſus habet. (ſtri,
Quiſquis es, hāc huius licèt oderis icona mon-
Archetypon monſtri tu tamen huius eris.

LXXXIII.

Martius Anachoreta fœminarum conſpectum fugiens.

Campanis vagus ibat in viretis
Cultor Martius, & cliens Tonantis:
Qui noctes vigil, & vigil diurnas
Largis fletibus exigebat horas.
Et curis ſimul omnibus, profana
Sirenum fugiebat à caterua.
Hinc ipſi neq; fæminas, neq; ipſum
Vilis cerneres fæminis licebat.
Quod Siren vbi reſciit, puellis.
Vna ex omnibus impudica Siren.
Hunc verò, hunc ego Martium videbo,
Rūmpatur, licet, hunc, ait, videbo.
Confeſtim mulier per impeditas
Cliuorum ſalebras, viam capeſſens
Inceſſu temerario cupiti
Ad magalia Martij propinquat,
Et quærens hominem videre, vidit.
Sed vix viderat illum; & ecce in illo
Iuſſa eſt illicet interire viſo.
Vna eſt fœmina, quæ videns perivit;
Sed quot fœmina viſa iam peremit?

LXXXIV.

In tabulam hominis inter inferos depicti.

Æmula Lethæi color exhibet ora camini,
 Visa proinde sibi, seque tabella timet.
Ora flagrãt, patuloque horrent informia rictu.
 Et penè in muta clamor inest tabula,
Ah, quas flãma edet quõdã phlegethontia vo-
 Si picta has voces edere flamma iubes? (ces;
Iunge tuam tabulæ clamanti, quisquis es, aurẽ:
 Ipsa sibi clamat, Væ: tibi verò, Caue.

LXXXV.

In Tabulam hominis inter purgatorios ignes depicti.

Iugis in ambusto cunctatur lacryma vultu.
 Carnificemque timet tangere gutta rogum.
Aspice tu flammis hunc circũstantibus imbrẽ,
 Et lachrymas nostris imbribus adde tuas,
Non satis est vnus contra hæc incendia riuus,
 Iunge tuum; hic auctis indiget ignis aquis.

LXXXVI.

S. Martinianus fæminæ consortium per æquor effugiens.

Igne semel Veneris iam penè crematus eodem
 Degeret ut porro tutus ab igne Senex.
Æquoream petijt nauta cum remige rupem,
 Siluæ vbi nullius bacca vel vmbra fuit.
Nulla ibi nec Cereris, nec veris copia; fructus
 Sola suos illic parturiebat hiems,
Defuit ipsa loco salientis gratia lymphæ,
 Inque vndis nullum reperit vnda locum.
Ergo laboranti comes, & rerũ omnium egenti
 Nauta statam pacto lintre spopondit opem.
Nam, ter vbi reuehetur, ait, tibi Luna, vehetur
 Lintre meo toties vnda Cerésque tibi.

Hac

Hac ope gauisus, nulla sibi porrò timendas
In medijs flammas esse putabat aquis.
Ecce tibi: surgunt luctantibus æquora ventis,
Euersæque ruunt in maris ima rates.
Vna simul rapit vnda senes; omnesque vorago
Vna simul pueros haurit, & vna viros.
Sola viros inter, deque omni clade virorum
Enatat è victo salua puella mari.
Illa procul scopulũ rabidis vbi vidit in vndis,
Et scopuli in cana rupe sedere senem:
Remigio manuũ, tunicaq; natante patronam
Certatim petijt iam propè mersa petram.
Vidit adesse Senex; notæque pericula flammæ
Vt fugeret, medium per mare fecit iter.
Illa, quid, oro, times in inermi Virgine? Saluis
Incutiam nullos naufraga Virgo metus.
Ille secus, si Virgo, inquit, nulli vlla noceres,
Non tot mersisses vna puella viros.

LXXXVII.

In tabulam hominis inter cælites depicti.

Cælicolis oculos hos esse tabella putauit:
Sed quàm longè alij cælitum erunt oculi?
O oculos æquare color si posset eosdem?
Aspectu fieret charta beata suo.

LXXXVIII.

De S. Paula Romana.

Desereret dominæ cùm Paula palatia Romæ,
Ausa Palæstinas fœmina male casas:
Contemni mirata suos est Roma penates,
Exteraque à Pauli mœnia nepte peti.
Exilium tibi quæris, ait. Sed fallitur: Exul
Esse putabatur fœmina; Roma fuit.

S. Mo-

LXXXIX.

S. Monica filiam Augustinum deplorans.

Illa ego ſum Lybico genitrix à littore prolem
Ad Ligurum fines vſque ſecuta meam.
Traxit amore ſui ſoboles quæſita parentem ;
Ah qualis ſoboles tunc mea viſa mihi?
Indiderat mores diuerſos error ab illis,
Quos olim didicit me genitrice puer.
Sæpè, quid vſque adeò, clamabã, degener erras?
Degeneri gratus tunc tamen error erat.
Sæpe preces illi miſeranda manuſque tetendi;
Ille manus ſemper reppulit, ille preces.
Deſperata mihi poteram tunc penè videri,
Et cum defuncta prole periſſe parens;
Ambroſij ſperare pia niſi voce iuberet,
Cui toties vni tam grauis vna fui.
Ah quoties, ſerua mihi perdita pignora, dixi.
Ah quoties dixi, pignora redde mihi?
Dixerat ille diu; mihi ſe mea pignora nunquã
Nec rapuiſſe ſua, nec dare poſſe manu.
Deniq; victus abi; ſobolẽ, quã quæris, habebis.
Tot lacrymis illam viuere cogis, ait.
Credidi: &, ecce, mihi proles mutata reuixit,
Atque me ipſa melior me genitrice fuit.
Iam pariant vteris aliæ ſuæ pignora matres;
Pignora dum lacrymis ſint ita parta meis.

XC.

In imaginem Christi pueruli matri validicentis, à Ioſepho ad opus auocati.

Matutina ſimul micuerunt ſidera; Natum
Ad fabrile pater ſedulus vrget opus.
Ah ſatis eſt: alios puero addere parce labores,
Maximus eſt, Matrem deſeruiſſe labor.

XCI.

De eodem, ad mensam precante.

Virgo faberque capit modicæ dũ fercula mẽsę,
Christe præis solitas ore manuque preces.
Iam viles epulas licet ipsa culina ministret,
Hæc fieri in mensa nobilis esca potest.

XCII.

Ad eundem, segmenta conuertentem.

Cædua cur verris plebeij fragmina ligni:
Non sunt ista crucis semina, Christe, tua.
Nobiliora cadent ex illo fragmina trunco,
Illa volet nemo vertere, ferre volet.

XCIII.

De eodem dormiente, & B. Virg. iuxta vigilante.

Dormit in angusto Soboles secura grabato,
Tu tamen excubies anxia Mater agis.
An metuis, furtim sua ne reuocetur ad Astra?
Te vigili, Astra tuus iam sua natus habet.

XCIV.

B. Ignatius, morborum cœlestis Medicus.

Extento pede saucius paratum
Iam Loiola ruebat in sepulchrum;
Cum Petri manus improbam remouit
Afferto procul à cliente parcam.
Quare ęger simul, ac reuixit, ægros
Secum surgere iussit; hinc malatum,
Magnos cedere febrium calores;
Hinc cæcas oculis abire, noctes;
Cancros serpere, liuidasque tabe
Lethali vetuit nocere pestes.

Quid

Quid morbus docuit? iuberet ægros
Nullos ſurgere, niſi fuiſſet æger.

XCV.

Conradus Franciſcanus, Beatiſſimæ Virginis Alumnus.

Præuia Franciſci dum per veſtigia nitens
Ardua Conradus quærit ad Aſtra viam.
Munus ab Aſtrorum regina tale popoſcit,
Quale Paleſtini ſtrinxerat vlna ſenis.
Nec mora; Mater adeſt Eois clarior aſtris.
Clarior atque ipſa Matre puellus adeſt.
Tēde duas, Cōrade, manus, cape munera dixit,
Et mea ſollicito munera conde ſinu.
Ille manus, ſimul ille ſinus, ſimul omnia tēdit,
Nunquã aliàs domino promptior vlna fuit.
Tunc pueri tractare manus, tunc ora tueri,
Tunc Superis licuit baſia ferre genis.
Tunc prēſare genu, tūc brachia nectere collo,
Terrarum dominos tunc religare pedes.
Non capit ipſe ſui Conradus gaudia voti,
Miraturque vlnis tanta licere ſuis.
Et potes hanc, ò mater, ait, dimittere prolem
Et potes à tali cedere Matre puer? (eſt
Hoc mirum, Conrade, tibi eſt? Mihi mirius ho
Quod puerum matri tu redhibere potes.

XCVI.

In oculos cœlo defixos.

Stant Oculi, & fixo ſpectant ſublimia nutu,
Neſcio quid noſtro pulchrius orbe vident.
Pergite, quicquid eſt, ſpectare, ò pergite ſurſū
Terra nihil pulchri, quod videatis, habet.
De

XCVII.

De Viatore Hierichuntino à prætereuntibus destituto.

Ambulat incauto dum per loca deuia passis,
Fertur in hostiles inscius erro globos:
Hi captum sternuntq; solo,crebrisq; lacessunt
Tuberibusque caput, vulneribusque latus.
Ille sed ex animi miserandus voce laborat
Inclamare piam prætereuntis opem.
Audijt hinc mystes clamātē,hinc assecla mystę
Auxiliaturos hos ratus æger erat.
Verū mysta fugit,mystę fugit assecla.Quicquid
Latro facit sica, fecit vterque fuga.

XCVIII.

De eodem, Samaritæ ope adiuto.

Semianimum vidit Samarita, iacere cadauer,
Festinumque tulit, quam dare quiuit opem.
Nā postquā ingentes, plagarū aduertit hiatus
Admouit medica sedulus arte manus.
Excepitque sinu, lenique perunxit oliuo,
Et calido fouit vulnera lota mero.
Mox vbi manante repressit sindone riuos,
Membra laboratis intulit ægra toris.
I leuis, æger ait, neque aspernare sacerdos;
Profuit auxilio nunc caruisse tuo.

XCIX.

B. Nicolaus Heluetius.

Nicoleos inter patria Acrocerannia,quondam
Durior ipse suis rupibus hospes erat.
Nam tepidis rupes pastæ sunt imbribus illæ,
Et gelido potæ rore aliquando petræ.
Ipse tamen solus mortales abnuit escas,
Et quascunque dares, abnuit ille tamen.

Quatuor vſque fuit vita illi abſtemia luſtris.
Nullaque tot luſtris cognita menſa fuit.
Prandia nulli illum viderunt quærere Soles,
Nulla illum feram paſcere Luna famem.
Aſtra dedere dapem ieiunis faucibus. Iſto
Contentus, dices viuerem & ipſe penis.
Interea lacrymis idem fuit ebrius. Iſto
Tu quoque contentus viuere fonte potes;

C.

Venerius Ermicola; à Coruo dimenſum diurnum accepit.

Collectam ſtagnare vides ex imbribus vndam?
Hoſpitis hæc huius temperat vnda ſitim.
Noli illum Creſſe tentare liquoribus Vuæ,
Irritare nequis nectare, melle nequis.
Si qua ſitis torret, vocat ille è nubibus imbrem:
(Neſcio quid Cœli gratius imber habet;)
Lautitias inter maiores Herba putatur;
Et rude cenſetur Menſa ſecunda pyrum.
Solus ei portat Coquus omnia fercula Coruus,
Omniaque è ſolo fercula pane coquit.
Aduolat hic illi, cùm cænæ eſt hora miniſter,
Allatoque iubet pane domare famem.
Nullus, ais, tendit cur Noſtra ad prandia Cor-
Ille alias illuc tendere cernit Aues. (uus;

CI.

B. Magdalena in obſcuro ſpecu deliteſcens.

Quid me Saxa loci tenebroſi ſqualllida? quid
Conſcia nullius luminis antra iuuent? (me
Quærere mortales abſiſtite. Sidera quęro;
Spectari ſola Sidera nocte queunt.

De

CII.

De tribus Anachoretis; liberalibus duobus; vno præparco.

Intima tergemini nemorum coluère Sodales,
Mica quibus panis vix ſuper vna fuit.
Iam vicina penu metuente premebat egeſtas,
Cùm neque cogendæ ſpes ſtipis vlla foret.
Vtque magis ſuperare penum penuria poſſet,
Eſtea mendicæ mica petita fami.
Continuò Cereris data micula ceſſit Egenti,
Stipſque ea ſecum omnem ſuſtulit vna penũ.
At querulas verbis ſtomacantibus edere voces
Clam ſocijs auſus de tribus vnus erat.
Vix tamen impenſo cũ pane receſſerat hoſpes
Vbere quando Ceres pane repenſa fuit.
Mula duos etenim tulit altera, & altera Cor-
Et fuit in gemino plurima corbe Ceres. (bes.
Tertia quin etiam ventura erat, inquit Agaſo;
Ferre ſed impoſitum feſſa nequibat onus.
Tertius è ſocijs, ſua plecti murmura ſenſit;
Mula tulit panes certè, ait, illa meos.
Cauta famẽ metuit Mula; inde venire negauit;
Nam parcum in dando te ſcijt eſſe cibo.

CIII.

De Conuiua Euangelico, à Nuptijs eiecto.

Ambroſia hoſpes peteret cùm ſordidus eſcas.
Nec laceram ferret regia menſa togam,
Iuſſus ab intacta procul eſt abſcedere cœna,
Perpetuamque intra viſcera famem,
Inſuper æterna ſeptas caligine noctes
Tectaque ſulphureas inter habere domos,
Vtraque res doluit, quòd & inconatus ibire,
Et quòd in ardentem eſt iuſſus abire, rogũ.

Has tamen vt cœpit pœnas contendere; dixit
Non dolet iſta mihi flamma, repulſa dolet.

CIV.

Helenus, famem inſperato ſubſidio depellens.

Incultos Helenus penetrauerat aduena lucos.
Nullam vbi mortales vlli habuere domum;
Vix calcata feris ibi ſemita: ſola per illos
Aerium lucos ala ſecabat iter.
Nulla loco ſperanda dapum ſolatia; nullum
Penſile frugiferis pondus in Arboribus.
Hic Heleno inſultare Fames; hic arida mortẽ
Aut aliquid grauius morte parare ſitis.
Sed deluſa Fames inopino munere ſenſit.
Fercula ab ignota lata venire manu.
Illa fami non nota manus vel venit ab Aſtris,
Vel manus æquè Aſtris illa benigna fuit.
Quippe ſimul panẽ tulit,&ſimul attulit vndam
O panem: o vndam, quam manus illa fuit.
Vina dares, vinum præ tali ſperneret vnda:
Ambroſiamque dares, ſperneret Ambroſiã.
Ergo fames, piget huic porrò; inquit, tollere panẽ
Compenſat tantæ ſi mea furta dapes.

CV.

B. Ignatius, & Xauerius iuxta ſphæram Geometricam depicti.

Europam tenuit Loiola, Xauerius Indos,
Et duo ſub ſocijs regna duobus erant.
Cur extra Terram nunc ergo locantur vtrãq;
Orbis vterque Viro paruus vtrique fuit.

De

CVI.

De Sene, eiusque mirabili victu.

Obscuri nemoris longæuus cultor amabat
Præ quocunque suum Sole, dieque nemus.
Cæsaries, & barba Seni nix candida: sed mens
Candidior barba, Cæsarieque fuit.
Ille casam quoties pietate flagrante subiuit,
Reperit in paruo candida liba penu.
At pietas cœpit cùm fessa tepere, farinæ
Deterioris ei cæpit adesse Ceres.
Demum vbi vecordem labefecit culpa senectā,
Omnia furfurei fragmina panis erant.
Aduertens mutata Senex alimenta, suasque
Primæui toties panis abesse niues:
Et versum magis atq;magis nigrescere panem.
Nigror, ait, mores exhibet iste meos.
Credideram panem me cernere semper: in ipso
Nunc video speculum pane fuisse mihi.

CVII.

De Voto infælici Iephtæ Galaditæ.

Elatos patriæ quondam ducturus in hostes,
Has superis fecit Dux Galadita preces.
Victori patrijs qui primus ab ædibus ibit
Obuius; ille Deo victima primus erit.
Nec mora: signatis Socium rapit agmina votis
Ammonisque minas vindice Marte domat.
Victor vbi redijt, datur obuia prima parenti
Filia: Iam victus maluit esse parens.

C V I I I.

S. Auxentius, rupis inquilinus.

Sublim! quem rupe vides, Auxentius ille est,
Quem suus alta inter nubila carcer habet.
Ille peregrinis fuit omnibus omnia, & hospes.
Et pater; & morbis omnibus Hippocrates.
Quippe oculis olim offusa caligine septis
Iussit ab offusa nocte redire diem.
Iussa dies rediit; iusseque abiere tenebræ,
Et data, lux, melior luce priore, fuit.
Ille luem iussit, febrimque recedere; cessit.
Ille valere pedes: conualuere pedes.
Denique cùm Medicus venienti cuilibet esset,
Ipse suæ Medicus noluit esse fami.
Nā, licet Ars fuerit reliquos depellere morbos,
Hunc tamen Ars, inquit, non pepulisse, fuit.

CIX.

De Biuio Hominis, per literam Pithagoricam expresso.

Quà Samij partita Senis se litera pandit,
Hac humana duplex semita pandit iter,
Totū vtriusque vocāt diuortia tramitis orbē,
Consitus hic spinis sit licet, ille rosis.
Qua libet ire, potes: sed iter modò mollius, (olim.
Ah quoties spinis durius illud erit?

CX.

Epigramma votiuum, ad B. Aloysium in graui ægritudine.

O tutela meis, Aloysi, plurima rebus;
O querulas inter magna medela preces?
Cernis vt incluso meritum caput ardeat æstu?
Creber vt arcano sæuiat igne dolor.
Vastat vtrinq; tenax alterno tempora punctu,
Omnia

Omnia ceu terebret perpete morbus acu.
Vruntur geminis oculorum sedibus orbes.
Vixque hærent vacuo lumina bina sinu.
Cogitur à pactis Animus diuertere Musis,
Et nequit assuetas soluere lingua preces.
Iam calamos posuere manus, posuere libellos,
Periamque sitis iam mea nescit aquam.
Longas esse vident vigilantia tædia noctes,
Perque ipsis longas noctibus esse dies.
His quoq; plura fero:nequeo sed plura referre
His auferre tamen tu quoque plura potes.
Ille quidem non sum, cui dono multa: sed ille
Certè ego sum, cui tu tollere multa queas.

CXI.

De S. Apollonia Virg. Mart.

Vt placeant,emptis alię se dentibus ornant;
Vt placeā, dentes Christo ego vendo meos.

CXII.

De S. Amato, cui orcus annonam surrupuit.

Tertius impranso consuerat Vesper amato
Cum modico vilem ferre liquore dapem.
Nec pactus sibi plura dari: sed & ipsa solebat
Sæpe negare suæ fercula pacta fami:
Induit tamē hāc Auceps phlegetontius escam,
Allatæque; dolos struxit auarus aquæ.
Nā mentita gerens Prædonis schemata Corui
Inuolat inuisæ peruia tecta casæ.
Vtque cibi lancē reperit, lypheque culullum,
Mox pede vertit aquā,mox rapit vngue cibū.
Lætus eo damno subrisit Amatus; & ecce
Viuere ieiunum Styx, ait ipsa docet.
Perge licet,rape,tolle dapē,nihil orce nocebis,
Quando dapem præbes, orce nocere soles.

LXXXIX.

S. Monica filiam Augustinum deplorans.

Illa ego sum Lybico genitrix à littore prolem
Ad Ligurum fines vsque secuta meam.
Traxit amore sui soboles quæsita parentem;
Ah qualis soboles tunc mea visa mihi?
Indiderat mores diuersos error ab illis,
Quos olim didicit me genitrice puer.
Sæpè, quid vsque adeò, clamabā, degener erras?
Degeneri gratus tunc tamen error erat.
Sæpe preces illi miseranda manusque tetendi;
Ille manus semper reppulit, ille preces.
Desperata mihi poteram tunc penè videri,
Et cum defuncta prole perisse parens;
Ambrosij sperare pia nisi voce iuberet,
Cui toties vni tam grauis vna fui.
Ah quoties, serua mihi perdita pignora, dixi.
Ah quoties dixi, pignora redde mihi?
Dixerat ille diu; mihi se mea pignora nunquā
Nec rapuisse sua, nec dare posse manu.
Deniq; victus abi; sobolē, quā quæris, habebis.
Tot lacrymis illam viuere cogis, ait.
Credidi: &, ecce, mihi proles mutata reuixit,
Atque me ipsa melior me genitrice fuit.
Iam pariant vteris aliæ suæ pignora matres;
Pignora dum lacrymis sint ita parta meis.

XC.

In imaginem Christi pueruli matri valedicentis, à Ioseepho ad opus auocati.

Matutina simul micuerunt sidera; Natum
Ad fabrile pater sedulus vrget opus.
Ah satis est: alios puero addere parce labores,
Maximus est, Matrem deseruisse labor.

De

XCI.

De eodem, ad mensam precante.

Virgo faberque capit modicæ dũ fercula mẽsę,
Christe præis solitas ore manuque preces.
Iam viles epulas licet ipsa culina ministret,
Hæc fieri in mensa nobilis esca potest.

XCII.

Ad eundem, segmenta conuertentem.

Cædua cur verris plebeij fragmina ligni:
Non sunt ista crucis semina, Christe, tuæ.
Nobiliora cadent ex illo fragmina trunco,
Illa volet nemo vertere, ferre volet.

XCIII.

De eodem dormiente, & B.Virg. iuxta vigilante.

Dormit in angusto Soboles secura grabato,
Tu tamen excubies anxia Mater agis.
An metuis, furtim sua ne reuocetur ad Astra?
Te vigili, Astra tuus iam sua natus habet.

XCIV.

B.Ignatius, morborum cœlestis Medicus.

Extento pede saucius par atum
Iam Loiola ruebat in sepulchrum;
Cum Petri manus improbam remouit
Afferto procul à cliente parcam.
Quare ęger simul, ac reuixit, ægros
Secum surgere iussit; hinc malatum,
Magnos cedere febrium calores;
Hinc cæcas oculis abire, noctes;
Cancros serpere, liuidasque tabe
Lethali vetuit nocere pestes.

Quid

Quid morbus docuit? iuberet ægros
Nullos ſurgere, niſi fuiſſet æger.

XCV.

Conradus Franciſcanus, Beatiſſimæ Virginis Alumnus.

Præuia Franciſci dum per veſtigia nitens
Ardua Conradus quærit ad Aſtra viam.
Munus ab Aſtrorum regina tale popoſcit,
Quale Paleſtini ſtrinxerat vlna ſenis.
Nec mora; Mater adeſt Eois clarior aſtris.
Clarior atque ipſa Matre puellus adeſt.
Tēde duas, Cōrade, manus, cape munera dixit,
Et mea ſollicito munera conde ſinu.
Ille manus, ſimul ille ſinus, ſimul omnia tēdit,
Nunquā aliàs domino promptior vlna fuit.
Tunc pueri tractare manus, tunc ora tueri,
Tunc Superis licuit baſia ferre genis.
Tunc prēſare genu, tūc brachia nectere collo,
Terrarum dominos tunc religare pedes.
Non capit ipſe ſui Conradus gaudia voti,
Miraturque vlnis tanta licere ſuis.
Et potes hanc, ò mater, ait, dimittere prolem?
Et potes à tali cedere Matre puer? (eſt,
Hoc mirum, Conrade, tibi eſt? Mihi mirius hoc
Quod puerum matri tu redhibere potes.

XCVI.

In oculos cœlo defixos.

Stant Oculi, & fixo ſpectant ſublimia nutu,
Neſcio quid noſtro pulchrius orbe vident!
Pergite, quicquid eſt, ſpectare, ò pergite ſurſū
Terra nihil pulchri, quod videatis, habet.

De

XCVII.

De Viatore Hierichuntino à prætereuntibus destituto.

Ambulat incauto dum per loca deuia passis,
Fertur in hostiles inscius erro globos:
Hi captum sternuntq; solo, crebrisq; lacessunt
Tuberibusque caput, vulneribusque latus.
Ille sed ex animi miserandus voce laborat
Inclamare piam prætereuntis opem.
Audijt hinc mystes clamātē, hinc assecla mystę
Auxiliaturos hos ratus æger erat.
Verũ mysta fugit, mystę fugit assecla. Quicquid
Latro facit sica, fecit vterque fuga.

XCVIII.

De eodem, Samaritæ ope adiuto.

Semianimum vidit Samarita, iacere cadauer,
Festinumque tulit, quam dare quiuit opem.
Nā postquā ingentes, plagarũ aduertit hiatus
Admouit medica sedulus arte manus.
Excepitque sinu, lenique perunxit oliuo,
Et calido fouit vulnera lota mero.
Mox vbi manante repressit sindone riuos,
Membra laboratis intulit ægra toris.
I leuis, æger ait, meque aspernare sacerdos;
Profuit auxilio nunc caruisse tuo.

XCIX.

B. Nicolaus Heluetius.

Nicoleos inter patria Acrocerannia, quondam
Durior ipse suis rupibus hospes erat.
Nam tepidis rupes pastæ sunt imbribus illæ,
Et gelido potæ rore aliquando petræ.
Ipse tamen solus mortales abnuit escas,
Et quascunque dares, abnuit ille tamen.

Quatuor vſque fuit vita illi abſtemia luſtris.
Nullaque tot luſtris cognita menſa fuit.
Prandia nulli illum viderunt quærere Soles,
Nulla illum feram paſcere Luna famem.
Aſtra dedere dapem ieiunis faucibus. Iſto
Contentus, dices viuerem & ipſe penis.
Interea lacrymis idem fuit ebrius. Iſto
Tu quoque contentus viuere fonte potes;

C.

Venerius Ermicola; à Coruo dimenſum diurnum accepit.

Collectam ſtagnare vides ex imbribus vndam?
Hoſpitis hæc huius temperat vnda ſitim.
Noli illum Creſſe tentare liquoribus Vuæ,
Irritare nequis nectare, melle nequis.
Si qua ſitis torret, vocat ille è nubibus imbrem:
(Neſcio quid Cœli gratius imber habet;)
Lautitias inter maiores Herba putatur;
Et rude cenſetur Menſa ſecunda pyrum.
Solus ei portat Coquus omnia fercula Coruus,
Omniaque è ſolo fercula pane coquit.
Aduolat hic illi, cùm cænæ eſt hora miniſter,
Allatoque iubet pane domare famem.
Nullus, ais, tendit cur Noſtra ad prandia Cor-
Ille alias illuc tendere cernit Aues. (uus;

CI.

B. Magdalena in obſcuro ſpecu deliteſcens.

Quid me Saxa loci tenebroſi ſquallida? quid
Conſcia nullius luminis antra iuuent? (me
Quærere mortales abſiſtite. Sidera quero;
Spectari ſola Sidera nocte queunt.

De

CII.

De tribus Anachoretis; liberalibus duobus; vno praeparco.

Intima tergemini nemorum coluère Sodales,
Mica quibus panis vix super vna fuit.
Iam vicina penu metuente premebat egestas,
Cùm neque cogendæ spes stipis vlla foret.
Vtque magis superare penum penuria posset,
Estea mendicæ mica petita fami.
Continuò Cereris data micula cessit Egenti,
Stipsque ea secum omnem sustulit vna penũ.
At querulas verbis stomacantibus edere voces
Clam socijs ausus de tribus vnus erat.
Vix tamen impenso cũ pane recesserat hospes
Vbere quando Ceres pane repensa fuit.
Mula duos etenim tulit altera, & altera Cor-
Et fuit in gemino plurima corbe Ceres. (bes.
Tertia quin etiam ventura erat, inquit Agaso;
Ferre sed impositum fessa nequibat onus.
Tertius è socijs, sua plecti murmura sensit;
Mula tulit panes certè, ait, illa meos.
Cauta famẽ metuit Mula; inde venire negauit;
Nam parcum in dando te scijt esse cibo.

CIII.

De Conuiua Euangelico, à Nuptijs eiecto.

Ambrosia hospes peteret cùm sordidus escas.
Nec laceram ferret regia mensa togam,
Iussus ab intacta procul est abscedere cœna,
Perpetuamque intra viscera famem,
Insuper æterna septas caligine noctes
Tectaque sulphureas inter habere domos,
Vtraque res doluit, quòd & inconatus ibire,
Et quòd in ardentem est iussus abire, rogũ.

Has tamen vt cœpit pœnas contendere; dixit
Non dolet ista mihi flamma, repulsa dolet.

CIV.

Helenus, famem insperato subsidio depellens.

Incultos Helenus penetrauerat aduena lucos.
Nullam vbi mortales vlli habuere domum;
Vix calcata feris ibi semita: sola per illos
Aerium lucos ala secabat iter.
Nulla loco speranda dapum solatia; nullum
Pensile frugiferis pondus in Arboribus.
Hic Heleno insultare Fames; hic arida mortẽ
Aut aliquid grauius morte parare sitis.
Sed delusa Fames inopino munere sensit.
Fercula ab ignota lata venire manu.
Illa fami non nota manus vel venit ab Astris,
Vel manus æquè Astris illa benigna fuit.
Quippe simul panẽ tulit,&simul attulit vndam
O panem: o vndam, quam manus illa fuit.
Vina dares, vinum præ tali sperneret vnda:
Ambrosiamque dares, sperneret Ambrosiã.
Ergo fames, piget huic porrò; inquit, tollere
Compensat tantæ si mea furta dapes. (panẽ

CV.

B. Ignatius, & Xauerius iuxta sphæram Geometricam depicti.

Europam tenuit Loiola, Xauerius Indos,
Et duo sub socijs regna duobus erant.
Cur extra Terram nunc ergo locantur vtrãq;
Orbis vterque Viro paruus vtrique fuit.

De

CVI.

De Sene, eiusque mirabili victu.

Obscuri nemoris longæuus cultor amabat
Præ quocunque suum Sole, dieque nemus.
Cæsaries, & barba Seni nix candida: sed mens
Candidior barba, Cæsarieque fuit.
Ille casam quoties pietate flagrante subiuit,
Reperit in paruo candida liba penu.
At pietas cœpit cùm fessa tepere, farinæ
Deterioris ei cæpit adesse Ceres.
Demum vbi vecordem labefecit culpa senectã,
Omnia furfurei fragmina panis erant.
Aduertens mutata Senex alimenta, suasque
Primæui toties panis abesse niues:
Et versum magis atq;magis nigrescere panem.
Nigror, ait, mores exhibet iste meos.
Credideram panem me cernere semper: in ipso
Nunc video speculum pane fuisse mihi.

CVII.

De Voto infelici Iephtæ Galaditæ.

Elatos patriæ quondam ducturus in hostes,
Has superis fecit Dux Galadita preces.
Victori patrijs qui primus ab ædibus ibit
Obuius; ille Deo victima primus erit.
Nec mora: signatis Socium rapit agmina votis
Ammonisque minas vindice Marte domat.
Victor vbi redijt, datur obuia prima parenti
Filia: Iam victus maluit esse parens.

C V I I I.

S. Auxentius, rupis inquilinus.

Sublim! quem rupe vides, Auxentius ille est,
 Quem suus alta inter nubila carcer habet.
Ille peregrinis fuit omnibus omnia, & hospes.
 Et pater; & morbis omnibus Hippocrates.
Quippe oculis olim offusa caligine septis
 Iussit ab offusa nocte redire diem.
Iussa dies redijt; iusseque abiere tenebræ,
 Et data, lux, melior luce priore, fuit.
Ille luem iussit, febrimque recedere; cessit.
 Ille valere pedes: conualuere pedes.
Denique cùm Medicus venienti cuilibet esset,
 Ipse suæ Medicus noluit esse fami.
Nã, licet Ars fuerit reliquos depellere morbos,
 Hunc tamen Ars, inquit, non pepulisse, fuit.

CIX.

De Biuio Hominis, per literam Pithagoricam expresso.

Quà Samij partita Senis se litera pandit,
 Hac humana duplex semita pandit iter,
Totũ vtriusque vocãt diuortia tramitis orbẽ,
 Consitus hic spinis sit licet, ille rosis.
Qua libet ire, potes: sed iter modò mollius,
 Ah quoties spinis durius illud erit? (olim.

CX.

Epigramma votiuum, ad B. Aloysium in graui ægritudine.

O tutela meis, Aloysi, plurima rebus;
 O querulas inter magna medela preces?
Cernis vt incluso meritum caput ardeat æstu?
 Creber vt arcano sæuiat igne dolor.
Vastat vtrinq; tenax alterno tempora punctu,
Omnia

Omnia ceu terebret perpete morbus acu.
Vruntur geminis oculorum sedibus orbes.
Vixque hærent vacuo lumina bina sinu.
Cogitur à pactis Animus diuertere Musis,
Et nequit assuetas soluere lingua preces.
Iam calamos posuere manus, posuere libellos,
Periamque sitis iam mea nescit aquam.
Longas esse vident vigilantia tædia noctes,
Perque ipsis longas noctibus esse dies.
His quoq; plura fero:nequeo sed plura referre
His auferre tamen tu quoque plura potes.
Ille quidem non sum, cui dono multa: sed ille
Certè ego sum, cui tu tollere multa queas.

CXI.

De S. Apollonia Virg. Mart.

Vt placeant, emptis aliæ se dentibus ornant;
Vt placeã, dentes Christo ego vendo meos.

CXII.

De S. Amato, cui orcus annonam surrupuit.

Tertius impranso consuerat Vesper amato
Cum modico vilem ferre liquore dapem.
Nec pactus sibi plura dari: sed & ipsa solebat
Sæpe negare suæ fercula pacta fami:
Induit tamẽ hãc Auceps phlegetontius escam,
Allatæque; dolos struxit auarus aquæ.
Nã mentita gerens Prædonis schemata Corui
Inuolat inuisæ peruia tecta casæ.
Vtque cibi lancẽ reperit, lypheque culullum,
Mox pede vertit aquã, mox rapit vngue cibũ.
Lætus eo damno subrisit Amatus; & ecce
Viuere ieiunum Styx, ait ipsa docet.
Perge licet, rape, tolle dapẽ, nihil orce nocebis,
Quando dapem præbes, orce nocere soles.

CXIII.

Ad Beatissimam Virginem, turture filium redimentem.

Vix tua dum dederas Solymęo pignora templo
Illaque de gremio cęperat Ara tuo,
Cùm tibi mutatis eadem redimenda columbis;
Quæ vix dum dederas, reddere dona iubes.
Reddita confestim pretio sunt omnia pacto,
Turtureque est proles tota redempta tibi.
Nescio quis dederit: sed quisquis reddidit illã,
Ah pretium mercis nescijt ille suæ.

CXIV.

De tædio mortalis vitæ.

Non ita quassa gemunt dubijs Carchesia ven-
Non ita myrtoo fracta carina vado, (tis,
Qualiter assiduas inter mea vita procellas(mit.
Aut gemit; aut gemitus non nisi fessa pre-
Exanimi iam tota metu superata recumbit,
Desperatque suæ naufraga vita rati.
Lumina iam tollit viso procul humida cœlo,
Charaque lugubri littora voce vocat.
Iamque preces Superis, & vota natantia signat.
Turbida signatos iam rapit vnda preces.
Altera decessit nondum vdis lacryma malis,
Altera in humectas cùm subit vnda genas.
Tristitiæ partem pars excipit altera; cuius
Sepe nequit causam noscere, sæpe modum.
Mox gaudere cupit; mox amẽs gaudia temnit,
Mox, quęcũque prius spreuit, habere cupiti
Sæpe vocat mortẽ; mortemque audita recusat;
Et lacrymas, voto si potiatur, habet. (dã;
Nescio cur mortem putet hæc sibi vita timen-
Ipsa sibi potius vita timendo foret.

Ad

CXV.

Ad Annam Prophetidem; in tabula depictam.

Iam Chriſto lacrymaris Anus grãdęua puello,
  Flere potes viſo iuſtius, Anna, Viro.

CXVI.

De Manu, Chriſto colaphum infligente.

Ferrea cùm dominum pulſaret dextera, ferrũ
  Quàm cupijt Vires non habuiſſe ſuas!

CXVII.

De S. Bennone, templi claues in vndas abijciente; ad Imperatorem templo arcendum.

In ſacra ne rueret vetiti penetralia templi
  Per non conceſsas Cæſaris ira fores,
Proijcit æratas in cærula flumina claues
  Viſurus Latios aduena Benno lares.
Iuſſa fidem præſtare, fidẽ optima pręſtitit vnda.
  Et commiſſa tenax condidit æra ſinu.
Cuſtodẽ ſed Benno ſimul remearat ad Amnẽ.
  Clauiger in fido littore piſcis erat.
Abſtruſamque libens vda intra viſcera clauem
  Bennonis reduces exſpuit ante pedes.
Inſidias iam terra tuis ſtruat inuida gazis,
  Quod ſeruare voles, mergere, Benno potes.

CXVIII.

S. Pelagia pœnitens ad hominem.

Per mea continuis imber ruit ora fluentis..
  Cauſas, inquis, habes. Tu quoq; forſan habes.

CXIX.

De imagine Alphonsi Rodriques S. I. vbertim lacrymantis.

Alphonsi lacrymas, & ora crebris
Qui perfusa videtis esse guttis,
Non illas sceleris putate magni,
Nec mentis malè consciæ pauentes.
Mæstis ex oculis salire testes.
Nam quicquid lacrymauit ille, quicquid
Vel luxit gemuit ve creber, omne,
Vni Numinis imputauit Aulæ.
Huc suspiria semper, ora semper
Semper lumina, lacrymasque semper
Semper vota, precesque semper, horis
Pernox perdius omnibus tetendit.
Hac vna sibi cùm videret olim
Annis pluribus exulandum ab Aula;
Et nondum neque gaudijs licere
Immortalibus interesse: nondum
Cœli Ciuibus obuiare; nondum
Victrices neque Martyrum phalanges,
Felices neque Virginum cateruas,
Purarum neque mentium serenas
Sese posse perambulare sedes,
Tunc illos gemitusque lacrymasque
Singultusque profundit: & perosus
Exul viuere, gestijt cupitæ
Ad consortia commigrare vitæ.
Nunc voti reus, vsque, & vsque gaudet,
Et voti reus, vsque & vsque ridet.
Ipsius tamen hæc Imago, dum se,
Voti non rea, conspicit relictam
Cum mortalibus, vsque & vsque plorat.

Ad

CXX.

Ad milites impios, à Christo prostratos.

Turba supinato ruis undique tertia vultu;
O foret hæc sceleris maxima pœna tui.

CXXI.

De B. Iosephi Anchietæ, Auiculis mirabiliter imperante.

Hesperi, peterent cum barbara littora mystę,
E Socijs æger pluribus vnus erat.
Ille suum externo Phæbeiæ lampadis æstu,
Internoque vri questus ab igne caput,
Quęsijt in prora, si quam daret angulus, vmbrā?
Nulla sed in proræ partibus vmbra fuit.
Quæsijt in puppi, nihil vmbræ puppis habebat;
Summa sed vrebant Solis, & ima faces.
Hic cupiens Ancheta malis succurrere, solam
Aera per medium tendere vidit Auem.
Vidit; &, i, Socias, ait, i citò quęre cohortes.
Aligeraque redux cum legione veni.
Dicta probauit Auis; celerique citatior Euro
Cognatum properat quærere iussa gregem,
Milleque mox Socijs comitata reuertitur Alis
Mille sequi visæ, mille præire ducem.
Mille supra, & totidem iuxtaq; infraq; volabāt,
Omnis ad Anchetæ turba vocata preces.
Hæ simul expansis facta testudine pennis
Desuper in tostas incubuere rates.
Et procul inde diem, & lucem pepulere diei,
Dum quæsita ægrum tangeret vmbra caput.
Scilicet hæc fierent vt Conopea repente,
Ancheta artifices esse coegit Aues.

CXXII.

In funere Caroli optimi Principis.

Carole qui nuper comitatus pluribus ibas,
Cui famulos ſemper vidimus eſſe greges.
Cur Superos nūc ſolus adis?Scio,Carole: Tecū
Nemo pari potuit currere ad Aſtra gradu.

CXXIII.

S. Anaſtaſia cum libro vacuo depicta.

Quæritis,in vacuo quid ſpectent lumina libro?
Quicquid vbique ſolet Terra videre,vident.

CXXIV.

Ad S. Petrum cum gallo gallinacio depictum.

Aſſiduo cur,Petre,madent tua lumina nimbo?
Omnis abeſt Oculis culpa, Sed Ales adeſt.

CXXV.

Ad Chriſtum, in cunis iam Cruci deuotum.

Dant tibi prima Crucē,puer,incunabula paruū
Illa ſed eſt humeris magna futura tuis.
Matrem quære, puer, crudeles deſere cunas,
Eſſe in Materno Crux nequit vlla ſinu.

CXXVI.

S. Iacobus Niſibenus flauos puellarum capillos in canos vertit.

Hic, vbi vicinos timuerunt Mænia Perſas,
Mænia præſidio tuta Iacobe tuo, (quondam
Marmoreo (vt memorant) putei de Margine
Æmulus Alpinæ bullijt humor Aquæ.
Fortè puella comis ibi multa fluentibus ibat

In-

In malè conditos turba soluta iocos.
Nec Veneres illa viso senis ore Iacobi
Continuare suos erubuere Sales.
Punijt effrontes igitur senis ira puellas,
Et subitas Voto vindice fecit Anus.
Mox venis abiere leues arentibus vndæ,
Inque liquore statim desijt esse liquor.
Et nitidi cæpere repente senescere crines,
Et vetulas vertex Canus habere niues.
Quas vt in alterius capite altera,& altera vidit.
Horruit a forma quæque puella sua,
Quippe sibi Priami est Nutrice annosior illa
Visa; sibi senior Nestoris illa socris.
Grandæuam Pyrrhæ se credidit vna proneptẽ;
Effætam Niobæ credidit vna nurum.
Denique præcipitem capitis pertæsa pruinam,
Damnatas texit cana puella comas.
Vidimus à Canis alios albere capillis,
Erubuit Canis sola puella suis.

CXXVII.

B. Virgo ad Reges mortales.

Vestra meis,Reges,diademata subdite plantis;
Nobiliora meum debet habere caput.

CXXVIII.

De Christi pueruli incunabulis.

Pauperie squallent pueri incunabula: nullas,
In gremio Matris dum cubet, optat opes.

CXXIX.

De S. Gregorio Thaumaturgo, lacum in aridam vallem conuertente.

Excierat funesta duos in prælia fratres
De malè diuiso lis agitata lacu.

Squam-

Squammati pecoris magno lacus ille fouebat.
Pascua versantes inter opima greges.
Sæpe trahebatur discordi è gurgite præda,
At non plebeiam præda paranda gulam.
Hinc quæcunque lacus pars fratri cesserat, illa
Visa sui fratris pars minor Assis erat. (ter,
Ergo omnem sibi quisque lacum deposcere fra-
Inque lacu solidum quærere quisque lucrũ.
Tentauere quidem componere fœdera multi,
Fœderis impatiens frater vterq; fuit,
Iungitet Gregorius discordes denique iussus,
Nunquam, ait, hæc fratres vnda coire sinet.
Vt coeant ergo discordia corda, rebellis.
Vnda prius toto tota, recede loco,
Dixit; & ecce noui res visa simillima Monstri:
Tota statim toto vanuit vnda lacu. (lus,
Iamque lacus mera vallis erat: iamq. arida tel-
Qua prius vndoso gurgite plena palus.
Mox stagni patuere sinus; viridique sub aruo
Squamigerum vidit natura salire pecus.
Nec rate iam voluere peti, nec arũdine pisces,
Insidiante capi, sed potuere manu.
Continuò fratres coierunt ambo. Coire
Non potuere, prius quàm daret vnda viam.

CXXX.

S. Sabina Martyr, cælum suspiciens.

Astra quod erecto Telluri præfero vultu;
Suspice, si causam noscere, Terra cupis.

CXXXI.

S. Gertrudis Virgo, manibus pectus constringens.

Illecebras, ali Terra, tuas promittere cessa;
Impleuit totos altera gaza sinus.

Ad

CXXXII.

Ad Christum puerum, in tabula depictum, & pomum è mortis arbore decerpentem.

Pullulat è putrido funesta cadauere planta;
Parce puer tenera tangere poma manu.
Imò, puer propera mala tangere poma: nequibunt
Illa semel dextra tacta nocere tua.

CXXXIII.

Petro Canisio agrotanti optata auicula capiendam se obtulit.

Cum Senio Morboq; grauis tā fracta nequiret
Ex humili Petrus membra leuare toro,
Poscere iussus erat, si quas pallentia vellent
Non fastidias ora probare dapes.
Et data queque forent: seu præda petita fuisset
Fluminis ex vnda, fluminis vnda daret.
Seu turunda foret: turunda parata fuisset:
Seu mansum peteret; præbita mansa forent.
Fortè poposcit Auē. Mox omnia queritur ales
Per fora; Venalis nulla sed Ales erat.
Desperanda Senii iam cœna erat illa; cupita
Per Vitreas intrò cùm volat illa fores.
Cena ea Turdus erat, pinguiue simillima Turdo,
Aut certè; qualem vouerat æger, erat.
Illa ter, illa quater per inane cubile pererrant
Ambijt humanas cœna futura manus.
Iussa proinde capi; subit ægri capta palatum;
Nusquam alibi Nidum maluit esse sibi.
Vili Petre potes cœnare, vbi sedulus Aer,
In tua non emptas fercula mittit Aues.

CXXXIV.

S. Nicolaus Tolentinus, in Crucem intuens.

Fixa licet ſpectare Crucē mea lumina pergant,
In Cruce non poſſunt illa videre Crucem.

CXXXV.

B. Ignatius in Templo Mariano inter preces peruigilat.

Ante Sacram Loiola ſtudet dum flebilis aram
Peruigiles tota fundere nocte preces.
Pendula deſtitui cæptabat fomite Lampas,
Et vacuum Templi nox operire tholum;
Quæſijt ergo diu, exhauſtæ Loiola lucernæ
Unde nouus poſſet ſuppeditare latex.
Mox, liquidi ſiccetur, ait, mihi Lampas oliui;
Hanc meus ex oculis qui fluit Humor, alet.

CXXXVI.

Ad Iacobum Biruuam S. I. Oeconomum Religioſum, & mirè Sanctum.

Speratam quoties auara meſſem
Eluſo ſeges horreo negabat,
Aut Vindemia parcior Falerni.
Vix vllam dabat Amphoram Lyæi;
Et quæuis inopumque, diuitumque
Mœrebat domus, ac ſibi propinquum
Credebat penus imminere fatum;
Tu læto Socijs Iacobe vultu
Victum pluribus vberem ferebas.
Nam te paupere Cella ſub Miniſtro
Cella ex omnibus vna neſciebat
Nec parcam ſegetem; nec imminutæ
Permiſit Cumulum emori farinæ.
Sed quamuis Cadus his & his abundos

Præ-

Præberet ſitientibus Culullos,
Durauit tamen Amphora, & meracis
Nunquam deſijt eſſe fæta Nimbis.
Ceſſet Vinea, Vinitorque ceſſet,
Ceſſent Arua, ſegeſque ceſſet: vno
Dum curabit horreum à Iacobo,
Ultro Meſſis in horreum, vltro in vnam
Eſt vindemia tranſitura Cellam.

CXXXVII.

Imago Chriſti lacrymantis.

Fundere iam ſiccæ lacrymas didicere tabellæ,
Didiſcunt artem lumina noſtra ſuam.

CXXXVIII.

Ad diſcipulum, noctu à Chriſto refugientem.

NeDominum comitere,fugis,veſtēq;relinquis
Nudaque iam ſola corpora nocte tegis.
Sic tectus rubor, inquis erit, Nil proficis: ipſa
Sit licet atra, tua iam rubet vmbra fuga.

CXXXIX.

De P. *Iacobo Remo S Io. Viro ſanctiſſimo, & defunctorum mirabili patrono.*

Hic eſt ille Senex, Jacobus ille,
Cuius perpetuo rigata fletu
Illa incendia ſunt, quibus piandæ
Sub terræ gremio cremantur Umbræ.
O quantas (ſimul vt profunda nigro
Nox inuoluere cœpit Aſtra polo)
Quantas, ò Superi, ſubire ſenſit
Umbrarum lacrymantium cateruas.
Adſtabant foribus, manuſque mutis
Tendebant miſerabiles querelis,

Seu votis Superos vocaret ille,
Seu per nox tacitum cubile crebro
Subiectæ rabis Afferem grauaret;
Seu somno grauis aridos Iacobus
Duro in robore collocaret artus;
Seu quicquid faceret; subibat illa
Umbrarum lacrymantium caterua;
Et nunc ausa piaculare longis
Absoluenda sacrum rogare flammis:
Nunc ieiunia velle; diluendis
Nunc oraris sua flagella culpis:
Nunc exposcere lacrymas, rigando
Quem terræ in gremio ferebat, igni.
Et quicquid petijsset illa, & illa
Umbrarum lacrymantium caterua.
Oratus dabat impigrè Iacobus:
Et fusis oculi vtriusque nimbis
Iussos obruit expeditus ignes.
At iam desijt ille lacrymare:
O quos ignibus alteros rigandi
Umbræ iam potuerunt habere nimbos.

CXL.

De Angelis in stabulo visis.

Cælicolas quæ causa polo discedere iussos
In malè sarta casæ tecta migrare iubet?
Nimirum patria dum filius exulat Aula,
Patria nunc famulos non alit Aula greges.

CXLI.

De S. Christophoro.

Liminus Christophorus stellatæ viderat Aulæ
Grandior; ad vastam limina parua domum:
Nam

Nam breuis anguſtos arctauit ianua poſtes,
Proceroque minor porta Gigante fuit.
Territus ergo, poli caperet me Regia, dixit,
Ianua menſuræ ſi forent apta meæ.
Vtendũ ingenio eſt. Humero tenus altior exto,
Perque humiles ceruix non ſinit ire fores.
Item aliquis, ſtrictoque caput, diuellite ferro
Corpore tranſiri porta minore poteſt.
Ocyus excelſa caput à ceruice reſoluit,
Et minor, abiecta ſidera parte ſubit;
Ingeniũ in magno quid quæris, turba, cerebro,
Plus ſapit abiecto Chriſtophorus cerebro.

CXLII.

De ſtudio Anachoretarum, in corpore affligendo.

Bella, quibus crudo mulctamus terga flagello,
Iratasque cuti cogimus eſſe manus;
Thebaicis olim bellata fuere colonis,
Et per Niliacos infremuere ſpecus.
Nuda alibi ſtimulant ſetoſi pectora villi,
Nudum alibi torquet ferrea zona latus.
Deijcit hunc rigidus centeno pondere thorax,
Vinctaque crudelis circumit oſſa chalybs.
Vlcerat hic fixis exermia membra vepretis.
Atque dolet, quoties cauſa doloris abeſt.
Calcat hic immotis eadem veſtigia plantis,
Stanſque ſolet noctem; ſtanſq; fugare diem.
Incũbat hic ſaxis: hic iantibus excubat antris;
Hibernas inter decubat ille niues.
Iſte ſiti ſua labra; fame hic ſua viſcera torquet
Hic gelido mergit membra præuſta lacu.
Et tamen emerſit, redeunt incendia membris,
Terreat illiſo mox niſi terga flagro.
Quid querimur noſtris? Priſcorũ verbera cõfer,
Eſſe meros dices ſeria noſtra iocos.

De

CXLIII.

De S. Bennone Thaumaturgo.

Si qua Machaonias ſuperarunt vulnera vires;
Ulcera pæoniam ſi pepulere manum.
Si nihil exhauſto profecit Coſmus aheno,
Si tetram timuit vis medicata luem: [Bēno,
Currite, Benno luem fugere, & leuat vlcera
Tactàque gratuitò vulnera Benno iuuat.
Sæpe videt claudos lento ſubrepere tractu,
Quos iubèt erecto mox properare gradu.
Sæpe manum tacito videt intabeſcere letho,
Oratuſque manum viuere Benno iubet.
Lumina quin etiam longis damnata tenebris,
Cogit in amiſſum Benno redire diem.
Cedere ſæpe febres; deliria cedere cogit;
Pænè prius præbet, quam petat æger, opem,
Ite alij, & precio medicatos vendite ſuccos:
Hunc medicū gratis, quē vocet, æger habet.

CXLIV.

De S. Gulielmi Metamorphoſi.

Heroum perteſus opes Gulielmus auorum,
In deſerta ſuam tranſtulit antra domum.
Lōgus ibi tunicę cataphracto in tegm ne fleuit
Purpureà quicquid riſerat in tunica.
Nam præuincta chalybs illi circumdare colla,
Et lorica reum cæpit ahena latus.
Sepſit & amatus præcordia conſcia thorax,
Et grandi gemuit caſſidis ære caput.
Horrebatque pedis deformi tibi a nodo,
Et merus in toto corpore carcer erat.
Viuere non piguit tam triſti in carcere? dices:
Neſcio: ſed ſcio, ibi non piguiſse mori.

De

CXLV.

De Piore, etiamsi sororis aspectum refugiente.

Iam longum absuerat Pior; oblitusq; subrum.
Nec matris tulerat nec patris ora Prior:
Absenta (quid enim non ausit fæmina?) fratri
Destinat impensas cùm Soror ægra preces.
Et, simul ægra meum mihi fratrē videro, dixit.
Ægra statim viso fratre valebo soror.
Hic, quid agas, frater? cõtemnes vota precātis?
Durior Armenijs esse fere referis.
Parebis? Veneris tibi visa recurret imago:
Quæque semel fuerit visa, videnda diu est.
Ambiguus Pior ergo diu, quò tenderet, hæsit:
Demum ait, hac illam callidus arte petam.
Mox spectanda suæ sic præbuit ora sorori,
Mutua ne quà oculis cerneret ora suis.
Clausit enim geminis oculorum luminavaluis.
Obiectaque sibi condidit illa manu.
Ne sis Ægra, meos vis, inquit, cernere vultus;
Æger ego ne sim, nolo videre Tuos.

PRO-

PROGRAMMA,

AD MAGNAM VIRGINEM Dei Matrem.

VIRGO Parens, geminos Orbis Regina per Orbes,
Et Magna, quamuis Maxima, Prole minor:
Altera Virginibus mihi parta Volumina Musis
Virgineo cupiunt degere tuta sinu.
Prima tuus iam Natus habet. Tu proxima Nato
Mater es, hoc igitur proxima Carmen habe.
Sint Maiora licet multorum Carmina: Maior
Carminis vllius nulla Patrona fuit.

EPI-

EPIGRAMMATVM
Liber Secundus.
DEIPARÆ VIRGINVM VIRGINI SACER.

VIRGINVM.
CHORVS PRIMVS.
I.

Virginitas ostentis comprobata.

SEV temerata neget Genialis fœdera lecti
Seu probet intactos nupta Virago toros;
Astra fidem faciunt, patronaq; Sidera clamant,
Et mentita stygis probra tacere iubent.
Innuba seu quærat primæui Virgo pudoris
Indicium; indicium Virginis, Ara facit.
Ipsa fuisse viris si corpora casta negentur,
Casta fuisse viris corpora, tumba probat.
Inde sub illæ sis teritur lamna ignea plantis,
Inde repentino flore virescit humus.
Indefluunt viuis tumula liquoribus ossa,
Inde carent longo membra sepulta situ.
R[1]ideat humanos Virgo bene conscia testes;
Cùm deerunt Cœlo vincere teste potest.

Dei-

II.

Deiparę Virginitas tribus lilijs monſtrata.

Edere ſigna volens Mariani Myſta pudoris,
Prodigijs fertur ſigna dediſſe tribus.
Ter baculo percuſſit humum;teſteque futuros
Ter de percuſſa ſurgere iuſſit humo.
Surrexere ſtatim ter iuſſi ſurgere flores,
Liliaque è triplici proſiliere ſinu:
Virginis iſtud,ait, fæcundæ eſt Lilium: & iſtud
Virginis indicium parturientis habet.
Tertius enixe flos matris adumbrat honores,
Flore ſed hoc ipſo purior illa fuit.
Obſtupuit tot monſtra Fides; &, pergere ceſſa,
Ceſſa,ait: oſtentis res ſtabilita ſat eſt.
Ni ſatis eſt, baculo perge omnē cædere Terrā,
Tota tibi fieri Lilia Terra volet.

III.

Franciſcus verticas vertit in roſas.

Terræ nobilis Umbriæ propago
Franciſcus decus Umbriæ perenne,
Inſuetus Paphias vbi fauillas
Imis gliſcere ſenſit in medullis;
Craſse proiiciens moras Abollæ,
Hortenſem fugit impigrè in paleſtram,
Et nudus vocat hoſtem; & inſolentem
Audax corporis improbi iuuentam
Urticas rotat inter, ac licentem
Illis vindicat, increpatque flammam,
Urticam tamen ille dum ſupino
Incumbit grauis obteritque tergo,
Urticam fieri repentè verſa
Sentit nobile lilium figura,
Sic Franciſce, licet vepreta quæras,
Et ſenes tibi carduoſque; norunt

Urti-

Urticæ tamen, & vepreta, quali
Franciſcum decat cubare lecto.

IV.

Dorothea Theophilo roſas è cœlo promittit, ac mittit.

Cana gelu, & niueis hiemabant arua pruinis,
Et nemus amiſſa flebat, & ortus opes;
Cum moritura, Crocos, & odori lilia prati,
Et placitas ibat carpere Virgo roſas.
Hic Iuuenis riſitque roſas, ridenſq; popoſcit,
Nec mora, quas riſit, quaſq; popoſcit habet.
Nam puer ex Aſtris, ipſis formoſior Aſtris.
Portat odorato munera verna ſinu.
Hæc, ait, Eliſijs tibi Lilia mittit ab hortis.
Ah malè ludibrio riſa puella tuo.
Ille probat donum; pueri probat ora, ſed hortos
Præ pueri dono, præ pueri ore probat.
Parce tuas iã, Virgo, roſas mihi mittere, dixit,
Cernere tota horti malo roſeta tui.
Dixit, & inſtrictos bene credulus irruit enſes;
Æſtiuumque ſubit cęlo hiemante nemus.
Res noua? qui flores Aſtrorum riſit, & hortos;
Huic iubet offenſum Numen vtroſq; dari.
Ergo ne iã luimus, cũ ſpreta capeſſimus? inquit
O vtinam, quiſquis ſpreuerit Aſtra, luat.

V.

Sirenus contra Sirenes ab cœlite defenditur.

Laſciuos vbi ſe Sirenus inter
Ætnæ feruere deprehendit ignes,
Et nullis opem ab imbribus, Venite
O rores gelidi: inquit; ò liquores,
O Euri Zephirique: voſque lenti
Qui terræ gremium rigati, imbres:

Et quicquid gelidum vſquam, & humidum
 vſquam eſt,
Huic illabere pectori, liquatur,
Huic aſpergere corpori, crematur.
Infelix Acheruntiæ paludis
Obſeſſum calor vſtulat; meæque
Abſumit meditullium medullæ.
Vix hæc deſiderat rogare; iamque
Rores, & zephyros, & auram, & imbrem
Et quicquid gelidum vſquam, & humidum
 vſquam eſt,
Vaſtatis videt aduenire membris:
Dum cœleſtibus elegans ab Aulis
Læuum vulnere non dolente Ephebus.
Flammati lateris recluſit antrum,
Et clauſum Veneris peremit æſtum,
Id Vulnus fuit vnum. At illud vnum
O quot vulnera vulnus interemit?

VI.

Faber Caſtus, ferreum candens impunè tractat: lapſus, vſtulatur.

Caſta per incudē dum brachia verſat Apelles,
 Exercetque pius ſueta metalla Faber;
Forcipe refecta domitos impunè per ignes
 Errat, & hibernas æſtimat eſſe niues.
Quin etiam tollens vndante metalla camino,
 Inſerit in nudas ipſa metalla manus.
Quippe nequit actos ignis violare lacertos,
 Virgineo ſeptos quos videt eſſe gelu.
At ſimul admiſſum patrauit crimen Apelles,
 Cœpit edax artus vrere flamma reos.
Tunc ignem faber eſſe alium credebat; at ignis
 Idem erat; idem alium ſenſerat eſſe fabrum.

Bri-

VII.

Brigitta Virgo Aram tangit, & Ara virescit.

Explorantibus admouetur Aris
Testatura suum Birgitta, nullo
Tactum crimine conscio pudorem:
Hinc arentis, vt asseris feniles
Et longa carie situque adesas
Aræ contigit expiantis oras;
Cœpit surgere plurimus vireti
Cum verna decor hic & hic iuuenta
Frondebant virides, stupente templo
Sectæ quercubus aridis Tabellæ:
Et quod iam senio grauante rosum
Cœptarat malè verminare lignum,
Viue constitit ebrium medulla.
Et tollas fora, Iudicesque tollas,
Ara absoluitur à loquente Virgo.

VIII.

Iuuenis lusurus, Annulum imagini B.Virginis indit; quem illa digito contracto recipit.

Lusus erat Iuuenum, quo pondus inane pilarũ
Poscitur alterna, reijciturque manu.
Hos inter preciosa vni radiabat Iaspis,
Aureaque inclusas pala ferebat opes.
Hic, (ne sparsa pilæ deformi gemmula næuo,
Aut humili fieret sordida pala luto:)
Exuit Hesperium digitis ludentibus aurum,
Securo cupiens dona reposta loco.
Exigui iuxtà suberant Sacraria templi,
Magnæque effigies Virginis intus erat.
Hic aspecta puer miratus imaginis ora,
Certè, ait, hæc auro est digna puella meo.
Exemptamq; suo depromens pollice gemmam
Inserit arrectum Virginis in digitum.

Non renuit domum porrectus Virginis index.
Sed citò contractis excipit articulis. [ſtos,
Quod puer vt ſenſit,ſerua aurũ,ait,optima cu-
Pulchrior vt digito ſit mea gemmo tuo.
Nũc ego dum pueris puto me colludere;mecũ
Non pueros video ludere, ſed Superos.

IX.

VValpuergis Virgo in tumulo ſudat perenne oleum.

Quà VValpurgis habet ſepulta tumbam
(O tumbam nimis: ò nimis beatam?)
Illac marmore manat è perenni,
Imò è Virginis oſſibus, perennis
Nimbus perpetuæ ſaluber vndæ.
O qualis (Deus?) ille nimbus vnde?
Quàm morbis bonus, & cupitus ægris?
Quàm ſanis præcioſus? incoliſque
Felix omnibus accoliſque nimbus?
Illum præ Syrio placere ſucco.
Illum præ Solymo probari oliuo,
Jurat Teutonis omnis ora; iurat
Quis quis Teutonis eſt propinquus oræ.
Serua Roma tuas vetuſta limphus.
Nos, quam tu tibi vana vendicabas,
Nobis Virgine gratulamur vnda.

X.

Bernardus è Deipáræ imagine lac impetrat.

Virgineo ſtabat ſignum venerabile Templo
Indita cui magnæ forma parentis erat.
Hic ſolitam Bernardus opẽ dũ ſedulus optat;
Tergeminumque leui murmure dicit Aue;
Ter vocat ætheriȩ portam blandiſſimus Aulȩ,
Ter ſtellam æquoreæ, cernuus orat aquæ;
De-

Denique Mater,ait,magni fęcunda Tonātis,
Incipe te Matrem Virgo probare meam.
Sic ait, & niues respexit ad vbera signi,
Uberique è niueo lacteus imber ijt.
Qui mediū flexo pòstquam Aera transijt arcu,
Arida Bernardi fluxit in ora liquor.
Ille diu dubius, dum dulcibus imminet vndis,
Credidit Hyblæo mella pluisse mero.
Victa sed Hybla fuit. Nectar quoq; credidit: Illa
Nectare sed dulci dulcior vnda fuit.
Hęc,tādē,hęc,inquit; Materni est gratia lactis,
Claude tuum,iam sunt pectora pota,sinum.
Imò age,pande sinū:da pluribus Vbera,Mater;
Nos quoq; lactentes, paruula turba, sumus.

XI.

Agnę Politianæ tumulus manat iugi rore.

Si quem Cypridos vstulant calores,
Aut iactis agitat Cupido tædis.
Huc ad Virgineos reuisat imbres,
Imbres Virginis ad Politianæ.
Stillant iugibus arida ossa guttis.
Et viuo pluit Agna humata rore.
Qualem nulla dedit Cilissa fusis
Nubes imbribus optimis liquorem:
Nec Romæ (licet insolens Latinis.
Rursum sparsio fiat in theatris,)
Talis per cuneos, patrumque possit
Ullus per podium meare riuus.
Nam riuum, modò quem putamus Agnæ
Humecto fluitare de sepulcro,
Certo certius est, venire cœlo.

VIRGINVM.

CHORVS SECVNDVS.

XII.

Virginitas per luctam defensa.

VIrginitas vt tuta suos armetur in hostes,
Ipsa fit in pœnas ingeniosa suas.
Nã seu blanda premant Cythereię bella puellę,
Mox sua terga ferit Virgo, Venusque perit,
Siue puer Gnidio tela ignea dirigat arcu,
Tela per effusas dissipat illa preces.
Seu tacitè insidias alias paret, illa repugnat,
Insidiasque alijs excipit insidijs.
Inde pudor parib. paria arma repercutit armis,
Atque ignes alio fortior igne ferit.
Cumq;repulsa Venus redit vsq;rebellis,& vsq;
Ipse flagris reducem verberat vsque pudor.
Scilicet ipsa Venus,quę sint sua præmia,nouit;
Inde redit toties ad flagra, digna flagris.

XIII.

S.Thomas Aquinas titione fęminam fugat.

INgenuos Thomas cũ viueret inter Ephebos,
Castior ingenuos inter Ephebus erat.
Sępe quidẽ pueri Venus ora modestą probauit,
Sæpe probata tamen condidit ora puer.
Deniq; dũ puero,Venus arcto in carcere sentit
Ostia captandæ nulla patere fugæ;
Id aliam festina iubet properare ministram,
Quæ solito pectus fallat inerme dolo, (ipse
Terque quaterq;manus illi intulit improba;at
Repulit illatas terque quaterque manus.
Nec tamen illa,quater discedere iussa, recessit.
Sed quater,atq;iterum est ausa redire quater.

Quid

Quid faceret? Clausus vetat illũ erũpere postis,
Ipsaque præ clauso poste, puella vetat.
Æquorea spectaret aquas è rupe; profundas
Lapsus ab æquorea rupe subiret aquas.
Cerneret Æthneos Siculis à montibus ignes,
Iret in Æthneas, igne stupente faces,
Pugnaret iaculo, iaculo, si tela videret:
Si foret hasta; manu rapta statim hasta foret,
Arcus adesset, eum caperet puer obuius arcum;
Vidit fortè focum; præbuit arma focus.
Elatoque puer debellat torre puellam;
Et Veneris flammas altera flamma necat.
Cur hodie talis tam rara est pugna? puella
Desijt, an talis desijt esse puer?

XV.

Iacobus Anachoreta, ne à fœmina vratur, ipse se vrit.

Impia mentito plangebat pectora questu,
Deceptura pium spurca puella senem.
Tende manus, inquit, tacitoq; medere dolori:
Nã moribũda grauis pectora morbus habet.
Audit, & inde cauere Senex Venerem optat & inde
Tollere serpentem membra per ægra luem.
Nẽpe, ait, à Medico nisi tangitur ægra, necatur:
Et Medicum, simul ac tangitur, ægra necat.
Altera culpa mihi grauis; altera culpa puellæ;
Utraque consilio est culpa cauenda meo.
Ergo salutiferi ceroma poposcit oliui,
Et tetigit dextra pectora nuda manu.
Sed simul exemplo rediuiuus Scæuola magno
Misit in ardentes brachia læua rogos.
Utraque dum gemino sic arsit palma camino,
Arsit maiori dextera palma foco.

XV.

Franciſcus in Niuibus volutatur.

Cùm purum Stygio calore corpus
Urgerent Veneres Cupidineſque,
Et plures Venus, & Cupido plures
Primis ignibus admouerent ignes;
Franciſcus gelidas cupiuit vndas:
At nullas habuit December vndas:
Nam ſtabat glacialis, & gelatas
Velabat nimium pruina terras.
Quas cum cerneret ille, mox ſeuerus
Hibernas ruit vltor in pruinas.
Et ventis hiemantibus, niuoſo
Perſultat generoſus in theatro.
Hic frigente manu, ſibi Miniſtros,
Hic de vellere candicante Vernas,
Hic natos ſibi format, hic Nepotes.
Sed dum tollere cogitat Nepotem,
Magno frigore congelatus ipſum
Ignarus propè ſuſtulit parentem.

XVI.

Benedictus in vepribus ſe verſat.

Qua Valles ſuper inuias propinquis
Rupes aeriæ minantur Aſtris,
Squallenti Benedictus in receſſu
Cum tetro Veneris flagraret æſtu,
Voluit vindice corpus in vepreto.
Et ſpinas vagus inter atque ſentes
Iam coſtas premit, & laceſſit oſſa.
Iam plantas domat, & cruentat ora;
Hinc tergum ferus vrget, hinc lacertum;
Et fuſi calido cruoris imbre
Arcanas iubet interire flammas.
Ne molli iuguleris in Roſeto,
In tali, Pudor, incuba Grabato.

Igna-

XVII.

Ignatius vndis, alterius Venerem plectit.

Ardentem ſtimulabat Amor funeſtos Alumnũ
In vetitos ſpreto tendere iure toros.
Reſciuit Loiola viam; temereque ruentem
Sedulùm inſtructis excipit inſidijs.
Pons erat, atque inter geminæ diuortia ripæ
Stagnabat gelido pigra lacuna vado.
Has Loiola ſubit, collo tenus abditus, vndas,
Quà Iuuenem vidit non procul ire via.
Et, miſer, inquit, ahi, luxuque caleſce nefando,
Frigoribus flammas his ego plecto tuas.
Ille ſimul clamore, ſimul ſtupet ore lauantis,
Frigidiorque ipſo penè lauante fuit.
Parce piare meos iſtis, ait, amnibus ignes
Quos ego iam lacrymis ſponte piabo meis.
Mox, quibus externum Iuueni Loiola calorem
Depulit; his ipſis ſe calefecit aquis.

XVIII.

Ammonius, ne à Venere vratur, pedes amburit.

Curuato quoties minatus Arcũ
Flammantes Veneris puer ſagittas
Materna iacebat è pharetra,
Arſi terra caloribus; nec vna
Se ſe feruere ſentiebat Ætna.
Tunc cœpere nouis aduſta prunis
Sparſas pectora poſtulare lymphas.
Tunc Ammonius vnus inter omnes
Ne quo caſtus adureretur æſtu,
Non riui petijt meantis vndas,
Non imbres gelidos, nec alſiori
Incenſus glaciem cupiuit Hæmi;
Sed ne quo tamen vreretur æſtu,
Diuerſum cecidit lubens in æſtum,

Nam fracto puerum vt fugaret arcu,
Nudos ignibus vstulauit artus.
Hæc est ars noua: Ne cremeris, igne,
Ipsum quærere, quo cremeris, ignem.

XIX.

Bernardus lacu suos ignes restinguit.

Ora videt temerè Bernardus vt obuia Nymphę,
Obuia Bernardus penè per ora perit.
Nam penitus persuasit edax scintilla medullas,
Tactaque funestus serpsit in ossa calor.
Ille quidem tacitum generosus pertulit ignem,
Et nocuo constans Victor in igne fuit.
Vastauere tamē magis, ac magis omnia flāmæ,
Et domito venit maior ab igne vapor.
Tū querulo Bernardus opē clamore poposcit.
Pectora vt afflato spargeret vsta gelu.
Fortè videns glaciē stagnantem cominus vndā,
Hæc, ait, ardores molliet vnda meos.
Insiluitque ferox, & toto corpore mersus
Defendit Medico membra cremata lacu.
Has venus in thermas si sæpe lauanda veniret,
Non ita Baianis semper egeret aquis.

XX.

Ioannes Bonus, assulas sub vngues infigit, & dolore voluptatem vincit.

Gentiles Bonus inter inquilinos,
(Vicino licet amne, Mincioque
Per ripas, per & effluente pontes,)
Ardebat tamen impotentiore
Quàm si Mulciberi caleret igne.
Non lymphæ liquor obuius, nec auræ

Ven-

Ventorum, licet vberes, iuuabant.
Quò se verteret, vsitata noto.
Quem defendere nollet ars ab hoste?
Defendit dolor insolens. Acutas
Primo res agit assulas sub vngues.
His telis pugil obuias fatigat
Incursu miserabili columnas.
Tùm verò fugere omnis ardor, omnis
Fractis cedere viribus Voluptas
Sulcaret Venerem licet cruentus
Sæua tigridis aut leonis vnguis,
His nullos tamen vnguibus putaret
Impressos Venus esse sæuiores.

XXI.

Apelles Virgo faber, candenti ferro fœminam profligat.

Artificis dum folle cauo faber excitat ignes,
Et victore domat dura metalla foco,
De Phlegetontæo prorepit fæmina furno;
Fæmina, cui stygius flabat ab ore vapor.
Vicinumque petit funesta lampade pectus;
Qua prius intactum lampade pectus erat.
At faber vt sensit peregrinæ incendia prunæ,
Non, ait, iste meo prodit ab igne calor.
Conuersusq; videt (monstrum furiale) nocentẽ
Fœminam, ad incautum ponè subisse latus.
Mene, ait, ergo tuis, fornax, petis improba flam-
Ipsa etiam flammis faxo petare meis.)mis:
Effrontemque feri candenti fulmine frontem;
Stridentemque reo mergit in ore facem.
Non tulit illa iocum; sed adusta repetè refugit,
Erubuitque suas frons inhonesta notas.
Fœmina ne qua fabro posthac aude esse molesta.
Scis qualem incudem possit habere faber.

XXII.

Anonyma Virgo è Brigittæ familia pedes adurit ne aduratur.

Insons è grege virginum puella
Quòd vano nimium periculosam
Audiret Iuueni placere formam.
Vssit suppositis pedem fauillis.
Emersere repentè pustulæque,
Et puris sanies, cruroque cruris,
Et nidor pedis, & dolor tumoris;
Hac flamma pepulit puella flammam.
Dextram Mutius vrat, & stupenda
Porsennam patientia triumphet
Vstus Scæuola, dum puella plures
Ambusto pede sauciarit hostes.

XXIII.

Anonymus Iuuenis in pruna abiicitur, vt amorem triumphet.

Insidias Iuueni tendebat fœmina casto,
  Phædra suo quales struxerat Hyppolitho.
Ille quidem Venerem sæpe indignatus abegit.
  Sæpe sed eiectam, sæpe redire videt.
Quid, Iuuenis, tandē faciā, impatientior inquit
  Eminus à tergo, & cominus instat Amor.
Omnia conari pergit Venus. Omnia pergat.
  Hyppolithus redeo, si mihi Phædra redit.
Me fugiente, diu nequijt mala vipera pelli;
  Experiar, quid me non fugiente quæat?
Inde diem Iuuenis veniendi dicit, & horam;
  Dictaque iam Veneri cœpit adesse dies.
Illa venit, Sed operta videns vestigia prunis,
  Et sola candenti strata calere foco:
Et super ardentes Iuuenem decumbere prunas
  Consortemque sui se esse iubere tori:

Om-

Omnia conari perterrita desijt: vltroque
Inuitata licèt, desijt illa tamen.
Nempe totum timuit: retroque relapsa refugit:
Impatiens calidi Sponsa toralis erat.

XXIV.

Franciscus Xauerius sanguinem eiectat, horrore obiecta Veneris.

A sudore Xauerius diurno
Vix olim modica potius umbra
Nocturnum ruit æger in soporem:
Confestim Stygiæ mouentur Umbræ,
Circumstant Veneres Cupidinesque,
Et spurcis animant torum figuris,
Queis obnititur ille dum figuris,
Et turbas Venerum Cupidinumque
Impugnat cubito, ferasque pellit
Sopitis licet artubus cateruas,
Ingens assiduo statim duello
Erumpit rosei cruoris imber:
Et nares per, & ora per, soluto
In lectum ruit Impotens meatu.
At pugnam Venus arduam perosa
Damnauit pluuiæ ruentis imbrem;
Et non fulmine, sed cruore victa,
Nocturna properauit è palæstra.
Sed cur imbre Xauerius rubente
Perfudit Venerem? Rogas? Habebat
Omnes iam Venus antea colores,
Vnum non habuit Venus ruborem.

VIR-

VIRGINVM.

CHORVS TERTIVS.

XXV.

Virginitas per mutilationem seruata.

FOrma pudicitiæ comes olim fida, petulcis
Ut laqueos factam se videt esse procis;
Ipsa sibi bellum facit indignata, suamque
Sæpe notat frontem vulnere, sæpe genam.
Inde modesta sibi laniarunt ora puellæ,
Tutus vt in læso viueret ore pudor.
Inde aliæ telis oculos hausere cruentis,
Frusta suis aliæ trunca tulere labris.
Illa caput rasit, quasque olim sedula gemmis
Struxerat, euulsas iam cupit esse comas.
Illa verecundas irato vulnere nares,
Et quodcunque Venus posset amare, secat.
Denique iam cupiunt deformes esse puellæ;
Seque oculis Juuenum displicuisse, placet.
Esse iubes vultus formosos Virginum? amare:
Formosos vultus desine, semper erunt.

XXVI.

Nicetas linguam in Venerem euomit.

Ut Juueni Cæsar Nicetæ bella pararet,
Bella, quibus Cypriæ signa tulere faces,
Blanda Semiramij violaria quęsiit horti,
Strataque Pestanis Amphitheatra rosis.
Hinc aderant modicæ folijs pubētibus vmbræ,
Hinc aderat strepere nō graue murmur aquæ.
Mollia subter erat de Coa stragula tela.
Subter erant niuei plumea valla tori.
Iussit in hoc Juuenē resupinū astringere lecto.
Se-

Sericaque in captos indere vincla pedes.
Et Tyrio iuſſit diſtendere brachia texto;
Ille Prometheas credidit eſſe feras.
Inde Theatrali de Scena fæmina prodit,
Incenſura ſuo fæmina quidque foco.
Tunc Iuuenis violas odiſſe; & poſcere vepres,
Tunc gelidas inter ſtragula velle niues.
Urticas tunc malle roſis; tunc floribus vndas;
Strata ne plumigero plumbea præ thalamo.
Et, validi ſi robur, ait, Samſonis haberem,
Heroa caderent vincula rupta manu.
Hunc manibus quia tela meis aliena negantur,
Tela mei dentes ingenioſa dabunt.
Ergo ſecat mediã Deus pulcro vulnere linguã,
Inque genas Veneris fruſta cruenta vomit.
Erubuit non ſponte Venus, profugũq; repentè
Retulit à caſto victa pudore pedem. [guam
Dentis hic error erat: Quo morſu tangere lin-
Se ratus eſt, illo Tacta puella fuit.

XXVII.

Anianus oculum, quo fæminam vidit, exſculpit.

Incautos Anianus in vagantem
Obtutus malè fixerat puellam.
Mox facti memor; inſtit profanum
Magnis fletibus increpare vultum.
Ac ne per ſubitum inſcius calorem
Funeſtas ageretur in fauillas.
Quid pœnas, ait, exigo minores?
Non eſt, non ſatis eſt mihi, ſalacem
Solis fletibus expiare flammam.
Vindictas decet exigam Viriles.
Et magno celeri pares. Repenteque
Armatis manibus ſibi minatur,
Erronemque oculum ſeuerus vltor

In-

Infeſtis trahit Vnguibus. Nec illo
Quicquam lumine deinde vidit; vna
Quo ſat viderat antea in puella.

XXVIII.

Lucia oculos, quibus placuerat, effodit.

Obuia miraturus viſa Rex ora puellæ.
Lucenteſque duas caſta per ora faces:
Protinus exarſit,formamque petulcus honeſtā
Inſtitit appoſito ſollicitare metu.
Territa Virgo metu: fædique Cupidine regis,
Confundit niueas picta rubore genas. (tus;
Hic pro rege timor ſtetis;hinc pro Virgine vir-
Cedere nec patiens ille, nec illa fuit.
Lis deciſa fuit poſtremò magna; Timorem
Victor vbi eluſum iuſſit abire Pudor:
Nam moritura prius,quàm cōſenſura; paravit
Ambiguo Regem falle,e Virgo dolo, (mę?
Quę tibi pars,inquit, noſtrę placet optima for-
Quam tibi cunque voles;opta,& habebis,ait
Ille,oculi placuere.Oculos,illa inquit,habebis:
Parua mora eſt; voto, Rex, potiere tuo.
Ferte citi cultros. Cultriſq; ſtupentibus hauſit
Ipſa ſua præceps lumina bina manu. (eſt.
Quæ placuit noſtri pars, inquit; corporis, hæc
Iam potes vſque oculis paſcere vota meis.
Horret in audaci muratos Virgine vultus
Rex;neq;iam in lęſo,quod probet,ore videt.
Seruaret cum Virgo oculos,Rex perdidit:& cū
Perderet illa ſuos, repperit ille ſuos.

XXIX.

Lucia eadem in eodem facinore, bis laudanda.

Senſit caſta ſuos placere vultus
Aſtanti temere puella Regi;

Et

Et pertæsa suam pudica formam;
Quid vultum placet, inquit, inter omnem,
Vultum, Rex, oculi, inquit, inter omnem?
Iratis subitò puella telis
Dilectos rapit è genis ocellos.
Quos cùm mitteret erutos Tyranno.
Iam securius, inquit, hos amabis.
Et quamuis oculis carebo raptis,
Dum si Lucia, Luce non carebo,
Sed Rex eruto & hinc & hinc ocello;
Credebat duo rapta de sereno
Phœbi sidera Cynthia quæ Cœlo.

XXX.

Agata mamillas emittit ne pudorem.

Virgo Sicana viro toties optata, refugit
Optantem toties Virgo Sicana virum.
Ergo minax Prætor violenta voce puellam
Ad sua cunctantem iura venire iubet.
Illa, minæ nihil, inquit, agent. Infestior ille
At meus hic, inquit, non nihil ensis aget.
Illa, nec Ensis aget. Simul ergo laborat vterque
Ille suas vires, illa probare suas.
Lictorũ glomerata ruit manus vndiq;& vndiq;
Adstãtum innumerus Carnificum numerus.
Vna puella tamen nũmero circundatur illo.
Vna per innumeras prompta perire manus
Siue oculos, inquit, ferro præbere iubetis,
Ferro oculorum ambos euacuate sinus:
Siue genas, sulcate genas: seu pectora vultis,
Pectora quo vultis nuda ferite modo.
Siue manus, trũcate manus; seu brachia, habeto
Brachia: siue pedes vultis, habete pedes.
Nemo pedes voluit tortorum, brachia nemo:
Nemo manus; nemo pectora; nemo genas:
Sola mamilla fuit pœnis optata scelestis:

Sola

Sola data in pœnas ergo mamilla fuit,
Sectaq; crudeli sunt vbera forcipe: Credo
Nulla tibi, Iudex, vbera tacta prius.

XXXI.

Carilephum, virum castum, fæmina curiosè aspiciens excæcatur.

Heu quam fæminei obuius videret
Fallacem Carilephus oris vmbram;
In siluas ijt, auiasque rupes
Ignoti vagus inquilinus antri,
Sed dum fallere eum puella certat
Mentito malè curiosa sexu,
Per siluas, ait, inuiasque rupes
Ibo fæmina: fæminam videbit
Vasti tetricus inquilinus antri,
Quamuis tetricus vsque sit, videbit.
Mox accingitur, & stolæ virilem
Fallaci super inijci lacernam,
Et lucos per, & inuias per Umbras,
Occurrit fugienti, & intuendam
Se præbet renuenti, & intuendum
Siluæ fæmina quærit, inquilinum.
Sed vix cœperat ille eam videre.
Et mox desijt illa se videre.

XXXIII.

Apollonia dentes Virginitati impendit.

Niliacos dum Nympha toros illecta, recusat.
Et pluris thalamis omnibus Astra facit;
Carnificum pugnos, & ahenæ fulmina palmæ,
Per geminas sentit crebra tonare genas.
Nõ tremefacta tamen clypeo vim depulit vllo,
Sed propriæ malas cassidis instar habet.
Ergo ruunt penita vulsi de sede morales,

Ossea-

Osseaque è fracto decidit ore seges.
Crediderat Tortor, Thebanis altera sulcis
Semina Cadmæa iacta fuisse manu.
Penèq;iam timuit,ne stragem vltura cruentam
Surgeret è tali Messis ahena satu.
Nil metue ex isto ferratum semine; Messem
Auratam è tali crescere dente decet.

XXXIII.

Euphemia, & Margarita Virginis sibi nares detruncant.

Purpureas vbi casta genas Euphemia sensit,
Et sua displicitis ora placere Viris,
Quid faciamus? ait, laqueos natura tetendit,
Ipsa suas facie fabricat insidias.
Qua me cũq; vident rapio,malè cauta vidẽtes;
Obuiaq; aspectus vulnerat ora meus.
Arte pudicitiam peregrina Virgo tuere:
Forma nocet; formam,Virgo, perire iube,
Dixit, & Ambrosium cultro festina labellum
Amputat; in Nares vsque seuera suas.
Margaris hac cernens defendi strage pudorem,
Admouit similes Naribus ipsa minas,
Tum, licet informi squalleret vulnere forma,
Pulchrior ex illo vulnere forma fuit,
Si res supplicio tali plectuntur amatæ,
Pridem erat ipse suo dignus amore procus.

XXXIV.

Brigittæ formam perdit, vt pudorem conseruet.

Vt pictis sibi vidit à labellis,
Et formæ vitio periculosæ
Lasciuam fieri Brigitta frontem;
Contendit prece seria; venusta
Multo vt tubere conderentur ora.

Nec

Nec verò Deus admouere pronam
Contentis precibus moratus Aurem,
Promisit dare tuberumue gibbos,
Aut frontis maculas, cutisue næuos.
Aut quosuis cuperet Brigitta morbos.
Mox cœpit macies patrona totos
Et mœstus color occupare vultus.
Contactum quoque lumen impetrato
Virgo comperit emori veneno.
Et tunc credidit esse se venustam,
Postquàm desijt esse tam venusta.

VIRGINVM.

CHORVS QVARTVS.

XXXV.

Virginitas cæde aut cædis periculo seruata.

IAm stupet eneruē Venus esse cupidinis ar- (cum;
Iam Veneris gelidas esse Cupido faces.
Tot iaculo Iuuenes petit ille? tot illa puellas,
Fixa tamen nullo pectore tela videt.
Quippe pudor viso pueri fugit auius arcu,
An fugere arte nequit cùm Pudor, arte perit.
Hinc iubet è tectis in præceps ire pudicas
Et prope deprensas amne perire Nurus.
Hinc itidem stringit rediuiua Lucretia ferrũ,
Patronaque fodit pectus inerme manu,
Antiochus rursum si balnea sordidus intret,
Inueniet Virgo, Democlis arte, fugam.
Scilicet ingenium est alijs producere vitam;
Virgo fit in proprias ingeniosa neces.

XXXVI.

Pelagia mater, duæque Comites in vndas.

Mater vt hoſtiles timida cum plebe caueret
Inſidias, ſumpta quæſijt antra fuga.
Reſcijt hoſtis iter, profugiſq; celerrimus inſtat
Siue parans dono cogere, ſiue metu.
Ergo, licet fugerent caute per deuia, ſemper
Preſſa puellares pinxit arena pedes. (phas
Ventũ erat ad vaſtas pendente crepidine lym-
Per quas nullius copia pontis erat. (quit,
Hic hæſere pares; genitrix, quid malumus? in-
Ponè ruunt hoſtes; ante morantur aquæ.
Stamus? adeſt laſciua cohors, tergoq; minatur:
Pergimus? inſanas obijcit vnda minas.
Mitior vnda tamen: ſi neſcit parcere, mergat,
Sat mihi dum caſtas merſerit, vna dabit.
Et citias dicto, ruit alti in gurgitis vndas:
Debuit hàc etiam turba ſceleſta ſequi.

XXXVII.

Apollonia vltro in ignes.

Pellæa ſibi quondam vt in palæſtra
Structos innuba Virgo vidit ignes,
Quos lictor ferus, & minax ſatelles,
Ni promitteret, vſque & vſque alebant:
Vanè creditis, inquit, vllam ab iſto
Vinci poſſe Viraginem camino.
Lentum imò eſt mihi, iuſſa vimque veſtram
Expectare; locum date, occupabo.
Et ruptis ſimul hinc & hinc catenis
Stridentes ſubit ipſa ſub procellas,
I nunc, & minitare Cæſar ignes.
Jam continuò nouos in ipſis
Dices cernere Mutios puellis.

Pela-

XXXVIII.

Pelagia Virgo Antiochena, præcipitio defensa.

Quæ Pelagi gaudet socio cognomine Virgo,
Et Syrij patriam littus Orontis habet:
Illa verecundæ quondam sibi conscia formæ,
Insidiaturi fugerat ex oculis:
Fugerat illaquidem:sed mox videt illa,reuulsit
In patefacta procos tendere tecta feris.
Quid faceret? Stabat munito Regia saxo,
Regia sublimes turribus æqua minas:
Occupat hoc pauidi festina pudoris Asylum,
Vitet vbi hostiles tam prope capta manus.
Reperit intentus tamen illa cubilia prædo;
Ergo cubile aliud celsius illa petit.
Reperit illud itẽ. Toties modo prodita Virgo
Effugiam per quod deniq; dixit,iter: [hanc
Nec mora: abit præceps sũmis è turribus: Unã
Hostibus ignotam viderat esse viam.

XXXIX.

Sophronia cultro suam castitatem à ludibrio vindicat.

Matronæ placitas iubebat ædos
Cingi milite Cæsar, & proteruo
Acciri sibi fœminam à ministro.
Quę cum rescijt impetrata; paullum
Mutato stetit impedita vultu:
Mox ficto Mulier pudica risu,
An sordes, ait, has laciniarum
Abstergi prius, induique mundum
In nostro finis alterum cubili?
Id verò licet, inquit: i proinde
Totam corporis enoua, iuuentam
Faxo, inquit mulier; rubere totum
Pectus purpureo videbis ostro.
Mox cultrum rapuit ferox, & alto

Pectus

Pectus nobile verberauit ictu.
Et iam sanguine plurimo cruenta,
Quę nulli cupitis placere, dixit,
Hanc circumdate purpuram puellæ.

XL.

Euphrasia ingenio Virginitatem tuetur.

Ibat ad inscriptæ famosa cubilia cellæ
Flebilis è patria tracta puella domo.
Ecce furens animi, stimulante Cupidine currit
Infelix eadem Miles ad antra gradu.
Incautamq, procus molitur ludereNympham;
Nympha sed incautum lusit acuta procum.
Nam, violente meo parce, inquit, prędo pudori
Et veniæ precium grande repono tuę. (ctus.
Tēta, & inerme meo line quoduis unguine pe-
Illæsum à quouis vulnere pectus erit:
Unge pedem, pes tutus erit: latus vnge, valebit:
Unge femur, spernet vulnera quæq; femur.
Ipsa Machaonij documētū ero prima liquoris,
Fraudis erit iugulo pœna luenda meo.
Inde suum clausa de pyxide promit oliuum,
Et sua mendaci colla madore linit.
Huc, ait, infestum vibra valido impete telum.
Elusuras tuas sunt mea colla minas.
Iussit. At ille graui iugulum ferit arduus ictu,
Deceptoque caput te irritus ense secat. (les?
Quęris adhuc, vires habeant quas vnguina mi-
Seruandæ vires virginitatis habent.

XLI.

Michael Verinus, castissimus Iuuenis, ne virginitatem amittat vitam amittit.

Verinus, puer innocens, Iberæ,
Nuper gloria nobilis Juuentæ.
Cum letho propior videret omnes

De-

Desperasse Machaonum cateruas:
Aut porro superesse tam malignis
Vnam à Cypride febribus medelam:
Vnam se Podalyrij modesta
Victuram negat indoles per horam,
Abscedant Veneres, Cupidinumque
Infames, ait, exulent cohortes:
Quæ cum tot noceant bonis, mihi vni
Si prodesse velint, malus videbor.

XLII.

Iacelina Virgo Appula, per mare effugit.

Cogeret inuitam nequis sibi nubere, fugit
Appula, nequicquam fratre sequente, foroı
Sed fugiens prerupta subit iuga: magnus vbi al
In mare de celsa margine saltus erat. (tā
Hic stetit; & longè despectans æquora; fratrer
Hac, ait, iratum rupe cauere potes.
Longius ire vetat fugientem ripa puellam?
Longius at certè ripa volare sinet
Mox volat immenso delapsa per aera saltu,
Quà via vix oculis antè data vlla fuit.
Hæc delapsa ferum sicco pede permeat æquo:
Et Maris attonitas libera calcat aquas.
Postquàm, Christe, tuis, pressisti Nerea plantis
Virgineos nouit iam Mare ferre pedes.

XLIII.

Virgo inter Eburones è Rheno euadit; proci-duo merguntur.

Iussa pudicitiam didicit defendere lympha,
Et Venerem peragunt ipsa elementa ream
Cernis vt è Rheni metuendo littore præceps
Altera patronas Clælia tranet aquas?
Ne fallente puta pede sic cecidisse: ruinam
ipsa-

Ipſamet optauit ſpontè puella ſuam.
Nulla ope cùm poſſet turbam euitare ſalacem,
Præbuit hanc illi denique Rhenus opem,
Sed qua turba procax ereptos ſenſit amores,
Arte ſuos; illa perſtitit arte ſequi.
Nam duo conſcenſos auſi propellere lintres,
Exceptam medijs eripuere vadis
Illa memor, ſi caſtam, inquit, permittitis adſũ:
Sin prohibetis, aquas, ecce reuiſo meas.
Et ſimul inſiliens repetitas Virgo ſub vndas,
Subruit obſcænam vindice calce ratem, (nẽ,
Demerſiſq; procis natat omnẽ impune per am-
Quis ſenſum has lymphas nõ habuiſſe putet?

XLIV.

Virgo Mantuana in Mintium Amnem.

Mincius Andinis vbi iam conterminus aruis
Auſonia curuo ponte coronat aquas,
Illic riuali iactatam turbine Nympham,
Firmiùs illo ipſos ponte ſtetiſſe ferunt.
Nam ferus inſtabat furijſque vrgebat adulter,
Inde viam claudens enſibus, inde fugam,
Illa tamen, ſi, inquit, non eſt quò viua recedã,
Certè erit hic aliquid, quò moritura cadam.
Continuò de ponte, minas riſura procaces,
In patrios fluctus libera Virgo ruit.
Teritus ille fuga; cur te ipſa miſerrima mergis?
Mincius, eſt, inquit, quò peritura cadis.
Vorticibus magnis trahit ille rapitq; natantes:
Mincius eſt: Amnem, ſtulta puella, time:
Illa, nihil metuo merſuri gurgitis iram,
Iram pudicitiam dum tueatur, ait.
Nulla locum ſperent in tali incẽdia Nympha,
Quæ minimas toto ſubruit amne faces.

VIRGINVM.

CHROVS QVINTVS.

XLV.

Virginitas in fornice illæsa.

PRoſtat vbi patulo Siren inhoneſta theatro,
Et titulum cellæ figit amica ſuæ.
SæpeNurus illuc & honeſto corpore Nymphas
Impia raptari Iudicis ira ſubet.
At pudor in cella manet inuiolabilis; & ſe
Non expectata ſæpe tuetur ope.
Nã quæ viſa ſibi eſt nullos habitura patronos,
Sæpe Viro habuit, ſæpe puella feras.
Altera nunc Vrſo, nunc altera tuta Leone,
Tertia,(quis credat?) Milite tuta fuit.
Hæc alia defenſa via:quem pura ſubiuit,
Purior ex illo fornice rurſus ijt.(quis inquit,
Obſtupuit noua monſtra Venus. Mea luſtra,
Facta pudicitię crederet eſſe ſcolam?

XLVI.

Virginis Antiochenæ, & Chriſtiani militis mirabilis pugna.

Flebat in Idalio captiua puella cubili,
Innumeris vbi erat ianua ſepta procis;
Quæ pius vt ſenſit diſcrimina miles: eidem,
Quam non ſperauit virgo, parauit opem.
Limen enim pacto venale præoccupat auro;
Et prior infames hac ſubit arte fores.
A procul ingreſſo perterrita milite Virgo,
Fugit,ab aſpecto ceu fugit Agna lupo.(cedis?
Quẽ malè cauta fugis?quoque inſcia Virgo re-
Non ego,ait, capti prædo pudoris ero.

Con-

Consilio fugitura meo; prius ab ijce vestes
Cauta tuas; vestes indue Virgo meas,
Illa dolos, castæque timens ludibria formæ,
Sueta suæ differt ponere lina stolæ.
Vix demum thoraca suis innita papillis
Iungit; & inuita ponderat arma manu.
Induitur contra, muliebri cyclade miles,
Prolixoqua Syram syrmate verrit humum.
Hic ego miles ait mentita puella manebo;
Tu fuge mentito vera puella Viro:
His fugit illa dolis Iuuenem sed barbara visũ;
Amissæ pœnas pendere turba iubet.
Aduolat hic Virgo, iam Virgine fortior Adsũ:
Sola fugam cępi: sola piabo fugam.
Ille secus, nihil ista, Viri, nihil ausa Patraui.
Crimen ego: solus puniar, inquit, ego.
Illa rogare magis; magis ille refellere. Crimen
Credat vterque suum, ni probetur esse suũ.
Villanetam pulcram meminerunt sęcula litẽ?
Postulat absolui neuter; vterque timet.

XLVII.

Daria per Leonem à Lenone defenditur.

Iam Daria trahi impijs Tyranni
Cæptabat violenter à Ministris:
Iam Lenonibus vndequaque septum
Spectabat lacrymabilis theatrum.
Et quo imbellis, ait, puella tendis?
Quo infelix raperis; potes penates
Olim viua subire tam profanos?
Quid differs, misera, interire dixit
Plorans talia: cum repente liber
Erumpens cauea Leo ferina
In turbam ruit vltor impudicam.
Fit latè fuga. Nemo iam minister,
Iam nemo manet in statu satelle.

Dilapſis igitur timore turbis
Perſtat vindice præda cum patrono,
Et caſtam fera fœminam: feramque
Noſcit fœmina caſta: ſeque clamat,
Lenones timuiſſe, non Leones.

XLVIII.

Lucia nec ab igne, nec in fornice violatur.

Illa Syracuſæ virgo pars maxima famæ.
Lis vbi de forma, deque pudore foret,
Iam Lenæ raptata manu, cùm proxima fædæ
Inſcripta Veneris cerneret eſſe fores.
Horruit infamẽ ſceleris locũ;&, Ergone caſtus
Ingredietur, ait, tale cubile Pudor?
Fige puella ſolo veſtigia, fige; profanas
Rectiùs ante fores emorieris, ait
Mox immota ſtetit: Mox tracta potentiùs illa;
Fortior infixo reſtitit illa gradu.
Inijcit ergo furens violentos turba rudentes,
Sed nullo impelli Virgo rudente poteſt.
Inde boues, inde addit equos. Sed Virgo ligatos
Inde ſtupere boues, inde coegit equos.
Turba igitur flamma circumdat edace puellã;
Sed nihil illa ſui flamma caloris habet.
Mox pice, reſtinctum mox ignẽ ſulfure paſcit.
Sed neque pix ignem, ſed neque ſulfur alit.
Quas ardere voles, remoue hac à Virgine tedas
Quas cupit extinctas huic, Venus, adde faces.

XLIX.

Columba Virgo ab Vrſo cuſtoditur.

Ferrato licet Vrſus ocupatum
Seſe Murice cernat, & grauanti
Colli robora præpedita millo.
Lenones tamen inter atque Lenas

Vim

Vim castæ fieri videns Columbæ,
Effracta volat Vrsus è cauerna,
Et millum simul, & simul morantem.
Abrumpens violentior catenam,
In turbas ruit; horridusque cœpta
Disturbat Iuuenum impudentiorum:
Et pro Virgine dimicans, petulcos
Cogit cedere Iudicis ministros.
Nullos Virgo procos timebit vlla,
Quam talis comitabitur catella.

L.

Martianam Virginem repentinus paries tuetur.

Lenonem fugeret cum Virgo modesta sequētē
Et traheret lassos iam superanda pedes;
Quid miseræ restaret adhuc? iā penè premebat
Vltima Virgineæ syrmata leno togæ.
Tenderet expansas prædonibus obuia palmas:
Capta foret palmis præda trahenda suis.
Pręcipitem saltu peteret generosa ruinam?
Nulla, in quam rueret, tam propè vallis erat.
Ardua se in rapidos vndarū spargeret amnes?
Nusquam erat in plano ripa nec vada solo.
Ergo precata Deū, timido petit arma pudori,
Nec Deus auersa reppulit aure precem.
Incipit enato tellus increscere vallo,
Et partes fœta surgere grandis humo.
Disclusitq; repentè duos. Iamquę illa timere
Desijt; incepit leno timere sibi.
Mæniaque vt subitò crescentia circumspexit,
Quæ sobolem hanc peperit tā citò Mater? ait
Festino fuge leno gradu: locus iste minatur:
Pene erat, & factus tu quoque murus eras.

LI.

Catharina Sueca per ceruum liberatur.

Tranquillo nemorum Catharina per æquora
Fortè tuos ibat visere, Roma lares: (paſſi
Cùm conſpecta viris(quāquā fugiſſet)amantū
Inſidiaturos cępit habere greges.
Iamq; adeò comitante globo iuuenumq; ca-
Acer in ignaræ terga ruebat eques. (nūq;
Huius vt inſidias poſtico è puluere vidit,
Nec ſibi conceſſam per ſola plana fugam:
Sidera,clamat,opē;date opē cita ſidera,clamat
Lenta ſuam tellus ferre moratur opem.
Finierat,cùm bina leuans ſublimia ceruus
Cornua, vicino tramite carpſit iter.
Ille canes,dominoſq; canum per deuia traxit,
Cornigeram peteret cum ſibi quiſq; feram.
Sic elapſa manu,in tutum Catharina profugit
Vſa patrocinio, cerue puella tuo.
Sidera cur Tauros ſeruatis,& Aſtra Leones?
Dignior hic veſtro Ceruus honore foret.

LII.

Agna pudor ab Angelo vindicatus.

Romæ infamia dedecuſque Veſta,
Et tu Maxima,quæ vigil ſouebas
Æternas Capitolij fauillas;
Agnam cernitæ virginem,aut decennem,
Aut ſi grandior illa, tredecennem,
Quam cum cernere Veſta,voſq; Veſtæ
Vnam cæperitis procul miniſtræ;
Veſter,(ſi pudor vllus eſt in vila)
Aſpecta pudor erubeſcet Agna.
Hanc cūm barbarus ad pudenda Iudex
Proſtantis raperet theatra turbæ;
Vna omnes Iuueneſque, Iudiceſque

Et

Et turbæ probra, conſciaſque celſæ
Cælo vindice terruit puellas.
Nam ſtabat comes Aliger, latuſque
Stricta Virginis ambijt machæra.
Ingreſſus tamen alter eſt, & alter,
Et ſi quis ſuper alterum alterumque
Aut audax nimis, aut nimis proteruus
Caſtæ irruperat in cubile Nymphæ,
Illum terruit Aliger, rotato
Iuſsum protinus euolare, telo.
Sed vicit Iuuenis procaciori
Omnes nequior vnicus cachinno:
Sexcentis, ait, ambiatur haſtis,
Quod Cadmo neque fabuloſa ſulcis
Tellus parturientibus profudit;
Irrumpam tamen, inquit, & meo omne
Cogam cedere milites amori.
Vix hæc dixerat impudens, ruitque
Pulſis obuius hinc, & inde turbis.
Iam Cellæ prope limen, & propinquæ
Iam veſtigia Virginis tenebat,
Cùm viſo attonitus repente cœpit
Oppalleſcere, & obrigeſcere artus,
Et vertigine agi, & labare genua:
Et prono exanimis iacere vultu.
I ride miſer, atque fabuloſos
Cadmi ſpernere milites labora:
Caſtæ cum Pudor eſt tuendus Agnæ,
Non Cadmi tibi milites, ſed ipſos
Cœli occurrere milites, videbis.

LIII.

Andragiſyna ſponte deformatur, ne contraminetur.

In thalamos genitos Natam iubet ire iugales,
Serus vti Nuptæ munere fiat Auus,
Patritios poterat bona dos ſpondere maritos.

Et formosa illis, vel sine dote foret.
Abnuit illa tamen. Pater imperat; abnuit illa
Forma iubet: formam negligit illa tamen.
Ergone vultus, ait, castam vetat esse decorus?
Efficiam, tutus possit vt esse Pudor,
Cornua mox Superos vda prece flagitat omnes,
Mutet vt infelix ora decora color.
Nec mora; tota subit sanies squallorq; per ora,
Et faciem reddit ruga senilis anum.
Vndique pallor inest: flaui periere capilli
Nullaque iam in tota Virgine Virgo fuit.
Tũ neq; forma Viros, neq; dos dedit illa Mari-
Et propè se Patrem noluit esse Pater. (tos;
At simul, ac vidit tutum sibi Virgo Pudorem,
In sęcula prior transijt ora color.
Repperit hanc artem, qua Patrem cogeret. illã
Vis iterum turpuem cernere? Quære virum.

LIV.

Theophilæ pudorem Angelus defendit.

Magni flammeus Aliger Tonantis
Furto viderat improbo Clientem
In ludos Veneris rapi puellam,
Quam riualibus hinc, & hinc Amantum
Cum cingi studijs, & impudentes
Iam iam cerneret inuolare turmas,
Occurrit citus: ædiumque telo
Vindex obsidet ostium trisulco.
Nec cessit tamen omnis improborum
Conatus Iuuenum; sed vnus ipsos.
Audax aligeri subit per enses.
Extemplo iubet Ales incitato
Infandum caput interire telo.
Nec posthac alius subiuit. Vnus
Dum ferro cecidit, cecidit omnes.

Veil-

LV.

Vuilgefortis Virgo barbæ miraculo castitatem tuetur.

Bello nobilis ore Vvilgefortis
Laudatæ metuens virago formæ,
Vt matura viros iuberet omnes
Speratis procul abstinere tædis.
Constans poscit opem beatiores,
Quotquot nouerat incolas Olympi,
Formam cedere, Cœlites, iubete,
O formam, Superi, periculosam.
Non Mauræ cutis abnuo colorem:
Non qualem patrio calore tostas.
Cognata gerit Æthiops in vmbra.
Non siquid magis atrum, & inuenustum.
Tetrumque illepidumq; sordidumque
Tellus abdidit vspiam Nouerca;
Nullum respuo Monstrum: abire solam,
Hanc solam, ò Superi, iubete formam.
Audit vota pium pudica Numen,
Et monstri similem repente cogit
Mento crescere nescientem barbam.
Hic horror fuit insolens? Sodalis
Notam agnoscere noluit Sodalem;
Et mater sobolem, & Soror sororem,
Et vultu voluit seueriori
Ignotam Pater abdicare prolem.
Domum se quoque Virginem vel ipsa
Barbaram potuit timere Virgo.
Sic quanto hæc proprior Viro est puella,
Tanto tutior à Viro est puella.

VIRGINVM.

CHORVS SEXTVS.

LVI.

Virginitas per se ipsa clara.

EXternis etsi titulis ornata triumphat
Virginitas, & opum grãdius agmẽ habet.
Nõ eget ipsa tamen titulo, neque diuite fuco,
Sed Superis etiam Sola place e potest.
Non ita Narcissi felicia germina cãdent,
Non ita Sidonio Murice lana rubet: (this.
Et minor est Violis odor, & minor est Hyacin-
Et minor Hesperijs indita forma Rosis.
Illa fuit quondam Terris incognita: Nosci
Nunc eadẽ, & Terris nũc quoq; cepta coli est.
Sed quoniam est oris cœlestibus edita; seruat
Ingenium, & patrios pergit amare lares.
Quid mirum est igitur stygios si repperit hostes
Virginitas; styx à Virgine victa fuit.

LVIII.

Bernardus ab hospita inuasus, ingeniosè defenditur.

Visus adhuc puer esse quidem Bernardus; at
Pulchior è pueris omnibus esse puer (vnus
Cùm stygijs afflauit eum Venus improba tædis
Qualibus afflatus non fuit ille prius.
Nam sibi nescio quam, surrepere Thaida sen-
Virgineumque dolo sollicitare latus. (sit,
Fallere sed cautum nequijt deprensa pudorem,
Trhais ab intacto fæmina pulsa toro,
Fæmina pulsa semel, semel indignata recessit.
Vsque repulsa dein, vsque reuersa fuit.
Vsq; tamẽ reducẽ vt puer vsq; repelleret hostẽ
Vlti-

VItima sollicitus quesijt arma pudor.
Ecce, repentinis horrere latronibus ædes
Clamat,& armatas in caput ire manus,
Illa, Latro non sum, submisso murmure dixit,
Non solet in nostras Latro subire domos.
Ter clamat Latro; negat ipsa ter, esse Latro-
Ipse iterum sociam ter sibi poscit opem. (nē.
Hoc vbi ter sociam rupit clamore quietem,
Præstitit oratam turba vocata fidem.
Accurrensq; torum vigili face circumit omnē
Sed fugit admotam fæmina latro facem.
Tolle tuam tibi, turba, facem: Puer iste videri
Clarius à nobis iam sine luce potest.

LVIII.

Catharina Senensis, coronam spineam gemmeæ præfert.

Stellifera Catharina duas è sede coronas
Viderat, à Christi pensilem vtramque manu.
Sed spinis fuerat grauis hæc, grauis altera gem-
Non illis precium, nō decor vnus erat. (mis,
Oblatam cape, Christus ait, Catharina coronā,
Seu placet ista tibi, seu placet ista cape.
Munera quis dubium gerat inter talia votum,
Grandibus vt gemmis malit habere vepres?
Aude aliquid, Catharina manus protende: quid
Inijce serta tuis gemmea temporibus. (hęres?
Sustulit ambiguum Catherinę dextera votum,
Da mihi, ait, tactu serta probanda meo.
Ac simul iniectis ruit in vepreta lacertis.
Impositaque premit nobile sente caput.
Plurimus inde cruor per tempora, & ora cu-
Nec tamē optauit gemmea serta sibi. (currit:
Non hæc serta dolem, sint quamuis spinea, di-
Sunt facta attactu mollia, Christe tuo. (xit,

LIX.

Musa Virgo infantula B. Virginem spectat.

Iam Cunis, puto, commodum relictis
Castis Musa iocata cum puellis,
Inter sidereos videbat orbes,
Primam Numinis eminere Matrem.
Illi Sidera, Luna, Sol, & omnes
Erronum socij orbium, sublimis
Nutabant pedibus; suum exerentes
Magnis ambitionibus Nitorem.
Mille illam aligeri, gregesque mille
Stipabant Iuuenum elegantiorum.
Quos illa, Iuuenes, & orbium orbes
Et lucem Iuuenum, orbiumq; lucem,
Oris sidere, luminumque binis
Extinxit radiantium pyropis.
Talem paruula Virginem Puella
Cùm iuxtà attonito videret ore,
Laudauit niueam modesta formam.
Contempsitque suam puella formam.
Et tales, ait, ò beate, tales
O semper liceat videre vultus,
Inflexit bona Virginem puella;
Et mox (ò noua res,) puella cœpit,
Postquàm viuere desijt, videre.

LX.

Othilia Cæca nascitur; à Christo oculis donatur.

Edita cum primam speraret Othilia lucem.
Iussa statim primà luce carere fuit.
Nam geminos caligo recens turbabat ocellos,
Velabatque duos Noctis imago sinus.

Ta-

Tacta salutifero sed postquam est Vergo flu-
Auctorata suo paruula Virgo Deo, (ento,
Diffugere cauæ fuscati luminis vmbræ
Et subijt pulso plurima nube dies.
Non sine causa oculos illi Natura negarat,
Debebant Medico à nobiliore dari.
Nec sine causa oculos dedit illi Numen; vt es-
Quos lacrymis posset perdere Virgo suis. (set,

LXI.

Theresa Angeli spectatrix.

Gentis gloria Beticæ Theresa.
Quamuis gaudia Cælitum frequenter
Non parco biberis meraca voto,
Vt præ delicijs tuis, profanæ
Posses gaudia nauseare vitæ:
Quis sensus tamen ille? quis? (fatere)
Quis tunc? quis fuit, ò Theresa sensus?
Cum nulla nebulæ iocantis vmbra
Illum è Cœlicolis beatum Ephebum.
Quouis sidere pulchriorem Ephebum
Iuxtà incedere, iuxtà adambulare,
Iuxtà alludere cerneres? & illam
Lanæ Cæsariem aureæ videres?
Aut illos oculorum vtrinque soles?
Aut illud decus oris? aut fluentis
Illos syrmatis extimi tumores?
Aut illos manuum tenerrimarum
Bellos articulosque, dactylosque?
Aut quicquid fuit elegans in illo
Quouis sidere pulchriore Ephebo.
Quis tunc, quis fuit, ò Theresa, sensus
Certo certius est, Theresa, nullum
In sensu tibi nunc fuisse sensum.

Sta-

LXII.

Stanislaus Eucharistiam ab Angelo, & B. Barbara Virgine impetrat.

Optabat Iuuenis diuinum Sarmata Mystam,
Porgeret Ambrosiam qui sibi Mysta dapem:
Nullus erat, Rursusq; oculos animumq; retor-
Sed Sacra qui feret pabula, nullus erat, (sit,
Vertitur ad Superos; Neq; Barbara defuit illi.
O nunquã ad nostras Barbara Virgo preces?
Hanc circum Aligeros videt; & cœlestia circũ,
Aligeras ad se fercula ferre manus.
Hęsit in ambiguo, magis huc spectaret, an illuc?
Digna oculis Virgo, dignus is ales erat.
Sed dubiam litem Munus, cæleste diremit;
Dignum oculis illud munus vtrisque fuit.
Cũ tamẽ inde Ales, cùmq; inde recedere Virgo
Ille procul nostris vellet, & illa, Plagis.
His Oculis iterũ Cupientibus Aethera cernent
Se nimium est tardos questus habere pedes.
Nam si pondus iners Iuuenem tenuisset, ad
Vsque recessuros ille secutus erat. (Astra
Ite tamen, dixit, sine me: dum Munera detis.
Tanta mihi; dabitis semper & Astra mihi.
Tu quoque, ne noceas, istam mihi sæpe negato
Ambrosiam tellus; Barbara sæpe feret.

LXIII.

Martha hospita Christi, Virgo; hospite Virgine felix.

Ieiuno quoties dapes Magistro
Condit sedula Martha lautiores;
Nullis sumptibus abstinet, nec vllos
In Cœnæ precium fugit labores.
Sed largam licet instruat Culinam,
Et de diuite comparare censu

Exquisi-

Exquiſita laboret eſculenta:
Affectu tamen illa largiori
Impenſas ſuperat dapum, & Culinæ
Fumantis pretium vnico triumphat.
At nec fercula delicatiora,
Nec cultum huic placet hoſpiti cubile;
Sed quæ Virgine degit in cubili,
Hunc Virgo trahit hoſpitem. Nec eſſe
Vllo maluit hoſpes in cubili:
Vllum aut maluit hoſpitem cubile.

LXIV.

Tharſilla & Aemiliana Virgines in cælum inuitantur.

Lumina ad Eoos languentia verterat ortus
Tharſilla, in caſto mox moritura toro.
Ecce tibi? videt omne loco diſcedere Cælum,
Et Superum innumeros inde venire greges.
Mille tibi Celitũ, variata per agmina turmę,
Mille ibi Virginei viſa theatra chori.
Mille itidem voces, itidem diſcrimina vocum;
Vox tamen ex illis gratior vna fuit.
Vox erat illa Veni. Veniã, illa celerima dixit.
O vtinam nulla eſt, eſt mora nulla, ſequar.
Sic abitura, videt memorem reſtare ſororem;
Et, ſinite hanc, inquit. Vox ait illa; ſinam.
Mox Tharſilla, Soror, ſororio comitare ſororẽ:
Neſcio quid pulchri viſus Olimpus habet.
Illa itidem, eniam, dixitque, obijtque vocante
Promptior ipſa etiam viſa ſorore ſoror.
Scilicet, aſpexit cum ſidera peruia Virgo,
Aegri etiam diſcunt accelerare pedes:

Scho-

LXV.

Scholasticæ Virginis Anima ad cœlum euolat, in modum Columbæ.

Stellatos Benedictus vt polorum,
(Questus multa gemensq;)vidit orbes;
Longas exilij perosus horas,
Visæ mœnia patriæ salutat,
Et votis cupit euolare ab illa,
In qua manserat exulum la cuna,
Portentum? videt illico migratam
Attolli, niueæ in modum Columbæ,
Charam ad mœnia patriæ sororem.
Tunc fletu gemituque duplicato
Illi supplicuas tetendit vlnas:
Cùm non inuideam,inquit, hoc sorori
Tam felix iter; hoc iter quid audes.
Deserto, soror, inuidere fratri?
I felix tamen, inscioque fratre
Dilectos pete patriæ penates:
Celasti, fatior, fugam; euolasti:
Sed te,qua sequerer via, indicasti.

LXVI.

Catharina Virgo Mart. lac pro sanguine fudit.

Vncorum rabies iam fracta,furorque rotarum
Et reliquum elusum fulmine pegma fuit:
Cùm Catharina caput tibi denique sustulit ens-
Cœpitque attonitũ lacte madere solum. (sis,
Quippe videns pugnas in Virgine Terra viriles
Lac nisi vidisset, crederet esse Virum.

VIR-

VIRGINVM.

CHORVS SEPTIMVS.

LXVII.

Virginitas inter coniuges clara.

AMbiguam Salamādra fidem iā certa pro-
Omnia victa tuo credimus esse gelu:(basti
Pòst quàm nulla videt tædarum incendia; tuti
Inter contiguos fœmina virque toros.
Hin Siculas ridere potes, me teste; fauillas;
Hinc domitas inter repere salua pyras;
Cernimus vt refugę timeāt sua fędera flammę,
Dum quatit innocuas pronuba turba faces,
Hic neque Virgo Tiri vicino conflagrat igne,
Vir neque vicino Virginis igne flagrat.
Frigidiora Pudor videt esse cubilia nuptus.
Quam videt hibernas Thracia silua Niues,
Mutarunt Elemēta fidem. Prius Igne calebant
Omnia; nunc ipso frigus ab Igne venit.

LXVIII

S. Iosephus in Coniugio Beatissimæ Virginis Virgo.

Virginis hic nuptæ, & Pueri maturus Alumni
In patria Custos, Exilioque comes
Iesseia de stirpe licet, Regesque, Ducesque
Cognati numeret sanguinis inter Auos,
Ipse tamen tantæ tam clarus Imagine gentis
Viuere Plebeij maluit arte fabri.
Sed Iessea pari cùm Virgo locanda Marito
Nusquam vllum posset Virgo videre parem
Mōstratus faber iste fuit demum indice Virga,
Con-

Coniugij ò quanti pronuba Virga fuit ?
Arida iam fuerat, iamque omnibus orba me-
Parsque super verni nulla viroris erat:(dullis,
Viuere tota tamen, tursumq; virescere cœpit.
Cùm fuit illa fabri Virga resumpta manu.
Quomodo enim potuit florescere talis in illa
Virga manu ; dices. Virgo erat illa manus.

LXIX.

Pulcheria Imperatrix Virgo Coniux ; fulcrum Imperij labantis.

Hæc est illa Virago, quæ labantes
Orbis fulcijt anxij ruinas ;
Cùm nemo diadema, desitosque
Auderat populo leuare fasces :
Cùm deesset venientium cruentos
Qui compescere hostium furores ;
Hæc Regnum fuit ausa patriosque
Nullo sumere cum timore fasces,
Hæc in legitimis puella tædis
Numquam vllas fuit vstulata flammis :
Sed Virgo in domina fouebat aula
Nupti perpetuum decus Pudoris.
Didones procul hinc, Amazonumque
Abscedant temerariæ Phalanges ;
Quisquis venerit hostis, hic in vna
Magnum Virginem Cæsarem videbit,
Magnam in Cæsare Virginem timebit.

LXX

Chunegundis Imperatrix Virgo ; per ignitos vomeres illæsa transit.

Cęsar vt exploret violati signa Pudoris.
Seruatamque probet Virgo marita fidem :
Impetrat vltrices ante ora profundere prunas
Ferreaque ignifero strata locare solo,
Hic,

Hic, ait, obiectam calca pede Virgine flāmam
  Flamma potest læso dicere iura toro:
Virgo nihil cunctata; metu discedere iusso,
  Instruit insontes ad noua bella pedes.
Ingrediturque auidas illæso calce fauillas,
  Vsta minus, patrio quàm Salamandra foco,
Absoluitque reum calcata fauilla Pudorem;
  Doctior in causis nulla fauilla fuit.

LXXI.

Zacharias Cerdo, Coniux, Virgo, cælites ministros habet.

Nuptæ Coniugis immemor, marito
Cùm Cerdo senuisset in cubili;
Seu vicos per & auios recessus
Seu cæcas vagus iret inter vmbras,
Daduchos fugiens facesque, nunquam
Ancillantibus vsus est lucernis.
Sed de noctibus ille nil videret,
Solem luxit ei sereniorem
Cęlestum globum ante ambulonum:
Hæc pręcedere turba prodeuntem;
Hi stirpare satellites morantem;
Hi, quacunque opus esset, hanc togati
Præstabant operam Viro ministri.
Reges cernite Cæsaresque, quales
Sint Cerdonibus ante ambulones;

LXXII.

Henricus Virgo Imperator, Virginis coniux.

Qui dominos potuit sine fastu cernere fasces,
  Cernuaque ante suos Regna iacere pedes;
Qui digitos gemmis ardere; suumq; modestus
  Vidit adoratum gentibus esse caput:
Idem etiam socios sine sensu perculit ignes,
In-

Inque toro nullum credidit esse torum:
Res licet ingentis si pectoris vtraque maior
Res fuit, in facibus non timuisse faces.
Hic plãtis, Chunegũda, tuis puto, flãma peper-
Parcere nãque tuo sueuerat ante Viro. (cit:

LXXIII.

Basilissa & Iulianus Antiocheni Martyres, Coniuges, Virgines.

Qua plenis Syrus alueis Orontes
Festinas rotat inquietus vndas;
Hac castum simul in cubile venit
Desponsi Basilissa Iuliani:
Spirant gratuiti repente venti
Gratos naribus obuijs odores,
Non quos aut pluuiæ solent Cilissæ
Aut messes Arabum, Aut Eous imber:
Sed quos Elysium solet beatis
Cœli mittere ciuibus Rosetum.
Hanc huius Zephyri Virago postquàm
Afflatam Basilissa sensit auram;
Quæ tu cinnama, frater, aut amoma
Arcano seris, inquit, in cubili?
Ille, in Virgine, dixit, ista lecto
Crescunt cinnama. Nil moror. perennem
Seruet lectulus, inquit illa, odorem;
Seruet cinnama, seruet hęc amoma.
Sensum nulla habuit peritiorem,
Quam quæ Virginei decus Pudoris
Seruandum sibi sensit ex amomo.

LXXIV.

Cæcilia & Valerianus Martyres, Coniuges, Virgines.

Desponsi dum limen adit Geniale Mariti.
Iam Fescenninos Virgo perosa iocos;
Arcuit

Arcuit à pacto Iuuenilia brachia collo,
  Sponsatisque peti noluit ora labris.
Cœlite noster, ait, Pudor est defensus Ephebò;
  Ille meos thalamos plecteret; ille tuos.
Dignior ille vnus riualibus omnibus. vnus
  Ille tua forma pulchrior; ille mea:
Hanc, Valeri, si tu ipse cupis quoq; cernere for(mā
  Cernere solo illam Virginis ore potes.
Annuit ille simul: simul æthere venit ab alto
  Cæciliæ felix in penetrale Puer:
Aurea velabant generosum vellera pectus;
  Fluxerat in niueos serica Ralla pedes;
Cæsaries rad ijs, vertex erat æmulus Astris,
  Inque Oculis Lunæ flamma duobus erat,
Obstupit Spōsus, thalamosque perosus, inhęsit
  Esseque conspecto Cælite Virgo cupit.
Cœlicolæ possunt si visi reddere castos,
  Nostra vident paucos sęcula Cælicolas.

LXXV.

Romani Anonymi, Coniuges Virgines loquentes produntur.

Par ò nobile Coniugum Maritos
Quos Tarpeia putabat vrbs Amantes.
Cœli Regia Virgines sciebat.
Nam casti thalamum Pudoris vna
Norant, ciuibus inscijs, tenebræ.
At dum Virgine cogitat sepultà
Sancti fœdera vir pudica lecti
Circumstantibus indicare turbis;
Et nuptæ sibi, mortuæque cœpit
Seras Virginis explicare laudes;
Cæpit Virgo Virum sepulta, ab ima
Neu se proderet, admonere tumbā.
Frustra dissimulas, vetasque Castos,
Virgo, Virginis iudicare mores.

Nam

Nam tali imperio tuo Maritus
Dum te prodere Virginem vetatur,
Te orbis credere Virginem iubetur.

LXXVI.

Dalfina, & Elzearius Coniuges Virgines, à Christo puerulo interuisuntur.

Ad pacti Dalfina tori cùm pergeret vmbram,
 Certa vel in nupto Virgo manere toro.
Iamque oculos casto cepissent claudere somno
 Hinc desponsa suos Virgo, Vir inde suos:
Arcanum subijt proles pulcherrima lectum,
 Virgineo proles quæ fuit orta sinu:
Et placidè sponsamq; inter sponsumq; resedit.
 Cum geminis Virgo tertia Virginibus.
Inscius obstupuit sua gaudia lectus; & ipsum
 Delicias nequijt ferre cubile suas.
Visa nec est sponsis vlla altera gratior vmbra,
 Horula nec breuior ducta soporis erat.
Optent formosam lasciua cubilia prolem,
 Pulchrior in thalamo Virgine visa fuit,
Cur fugit ergo meum proles, ait, ista grabatũ?
 Sterne torũ similem, qui cupis hanc sobolẽ.

LXXVII.

Malchus à Nuptijs profugus, Leone defenditur.

Ne Malchus domino iubente tædas
Inuitus traheretur ad iugales,
Clam funesta cucurrit ad ferarum
Seruato profugus pudore lustra.
Sed vestigia perfugæ secutus,
Stricto barbarus vndequaque ferro
Inuentas herus obsidet cauernas.
Hic captus trepidare, deque fidis
Patronum vocitare Malchus astris,

Nec

Nec Malcho Deus abfuit: sed illam
Quà vindex herus ibat in cauernam,
Patronos iubet indidem iubatos
Hosti occurrere barbaro Leones,
Tum verò cupiebat ipse seruum
Nec quæsitum hærus esse, nec repertum

LXXVIII.

S. Ioannes, Virgo, in Virgine Christi sinu.

Iam iuuenis patria Galilęus lege parabat
  Fædera perpetui pacta ferire tori;
Cùm placido aspexit Iuuenē Deus ore maritū;
  Iniectaque trahens ad sua castra manu,
O quicumque es, ait melioribus vtere votis,
  Restant Virginibus grandia dona meis.
Audijt ille simul, simul annuit. Inde profanos
  Deseruitque toros deseruitque domos.
Vtq; patrē, & patriā, sponsamq; torūq; reliquit
  In Domino meruit Virgo cubare sinu.
Nō piguit molles ait, ergo relinquere plumas,
  Quando cubare isto iam licet in thalamo.

LXXIX.

Anonymus Iuuenis Virgo Coniux orcum terret.

Iunctam fædere Virginem iugali
Multis incolumem Maritus annis
Ipsa Virgine castior fouebat.
Hunc cùm Tartareæ Tyrannus Aulæ
Humana malus hospes in cauerna
Sensit cominus aduenire, statim
In notas redijt Stygis latebras.
Hęc sunt Virginis, hæc Pudoris arma?
Vno cum omnia terreantur Orco;
Vna à Virgine territatur Orcus.

VIR-

VIRGINVM

CHORVS OCTAVVS

LXXX.

Virginitas fuga aut veſtis præſidio tuta.

IN proprio quondam cũ Virgo niteret ami-
Aſſiduas patuit ſemper ad inſidias. (ctu,
Sæpe quidẽ inſtantẽ fugitiua fefellerat hoſtẽ,
Facta tamen ſæpe eſt indice Veſte palam.
Sepe etiam inuento venientem eluſerat aſtu,
Sed redijt ſumptis integer ille dolis. (vlla.
Quid moror, ergo? inquit, ſi nec fuga proficit
Nec ſecura manet Virgine Virgo toga?
Dixit, & abiectis mulieribus ornamentis,
Pro ſolita ſumit maſcula tela colo:
Pro mitrà galeã; chlamidẽ pro cyclade ſumit:
Vtq; Virum fugiat, ſe facit ipſa Virum.

LXXXI.

Alexius ab ſponſa in exilium: ab exilio ad ſponſam, incognitus reuertitur.

Læta Maritales dum Pronuba ventilat ignes,
Patritioſque iubet iungere Luna toros:
Sponſus ab illuſa, ſponſæ fugit immemor, aula
Et vagus extorres quæritat erro lares.
Patria ſed profugũ ſimul aula notauit Alexin,
Omnibus in lacrymis Vnus Alexis erat;
Iamq; parens natũ, iam ſponſũ ſponſa requirit
At nequit illa ſuum ſcire, nec ille ſuum.
Ah quoties genitrix reducẽ per ſomnia credit.
Exclamatq; Redit. Dum vigil inſtat, Abit,
Ah quoties ſponſę fallacibus imminet vmbris?
Vana.

Vanaque dum reddit gaudia, vera rapit?
Ah quoties eadem dixit præſaga, redibit:
Iamq; rediſſe videt, nec rediјſſe putat.
Nam veteres fallente redux ſubit ore penates,
Et forium notos decubat ante gradus.
Decubat; heu, luſus pueris, riſuſque miniſtris?
Creber vbi veterem vernula cædit herum.
Proximus hic ſponſam videt, agnoſcitq; vocātē
Agnoſci ſponſæ non tamen ipſe poteſt.
Hic audit querulæ, neq; curat, murmura turbę,
Et toties fleri ſe, neque flere videt. (xin.
Tota domus memor eſt, & tota reſpoſcit Ale-
Se tamen immemorem ſolus Alexis habet.
Iam nihil eſt patriā potuiſſe relinquere: plus eſt
Quàm fugiſſe domo, ſic rediјſſe domum.

LXXXII.

Anaſtaſia à ſponſo profuga, Virum induitur.

Quò magè Anaſtaſiam thalami petiere viriles,
Hoc ſtuduit thalamos illa cauere magis.
Spemq; pudica Viris incidat vt omnibus omnē,
Mutatis ſimulat veſtibus ipſa Virum.
Inde Cauæ ſpelæa fugit ſub inoſpita ſiluæ
Soliuagas inter dura colona feras.
His habitans per luſtra locis compluria; nūquā
Sponte pedem clauſas extulit ante fores.
Sed vigiles intus lacrymas de nocte profūdens,
Aſſidua Veneris repulit arma fame
Nil opus eſt veſtris, Vir vt eſſe putere, virilis;
Te ſatis illa probat Silua fuiſſe Virum.

LXXXIII.

Athanaſia à Viro profuga, ad eundem ignota regreditur, & intacta moritur.

Hæc exuta ſuam deſerto Coniuge veſtem;
Fæmina mentito deſijt eſſe Viro.

Inde diu peregrina, Mari Terraque vagatur.
 Assiduas Cœlo fundere sueta preces.
Nec diuersa dabat Viduus documeta Maritus,
 Ipse suæ oblitus Coniugis, ipsa sui;
Ecce autem: dūm forte innuptæ Marita laborat
 Ab loca securo tendere sacra gradu:
Perq; cauas valles, nemorumq; per inuia currit
 Obuia deserti Coniugis ora videt.
Vnam ambo tenuere viam; simul ambo reuersi
 Incoluere vnam; plus duo lustra, casam;
Atq; inibi cumulare preces, curaque perenni
 Consuerunt puras tollere ad astra manus.
Cognitus interea Coniux à Compare semper,
 Inscius at Coniux Comparis alter erat.
Prodita res morte est: Quando se fœmina tutò
 Prodere vult, sola prodere Morte potest.

LXXXIV.

Ioannes Calybita parentum incognitus hospes.

Ipse licet Patris Calybita palatia damnet,
 Incola quæsito pauper in exilio,
Sæpe tamen Matrem noctuque diuque tuetur.
 Absentemque audit sæpe videtque Patrem.
Proderit aspectum patriæ fugisse quid, inquit,
 Si patriæ occurrunt tot simulacra mihi?
Præstat vt ostendam manifesta parentibus ora,
 Hac oculos plectam scilicet Arte meos.
Sarcinulas legit ergò breues, exulque relictam
 In patriam tectus paupere veste redit
Hic toto videt ore Patrem, Matrique videtur,
 Nec tamen alterna noscitur ille fide.
Præsentem quin ipsa parens auersa tuetur,
 Æquè suo pellit nescia vestibulo.
Sæpe suis aliæ Natis nocuere parentes;
 Tutus apud Matrē hanc tu Calybita manes.

LXXXV.

Glaphyra Virgo, ne Cæsari placeat in Virum abit.

Cùm ludibria barbarus minari
Nymphæ pergeret obuiæ Tyrannus.
Et formam violentus in pudicam
Impuros oculi rotaret orbes:
Effugit Glaphyra; & modesta, noto
Ne se proderet ipsa Virgo cultu;
Fiam Proteus, inquit, & salubri
Cæcum fascino Amasium occupabo,
Mox mendacibus enduata laruis
Sexum vellere condidit Virili.
Iam quærat, licet, inquit, & requirat
Vnaque in Glaphyra laboret hostis.
Cum vel reppererit, Virum videbit.

LXXXVI

Syncletica, vel Appollinaris, veste mutata fugit. redit; semper incognita.

Natiuos exosa lares Syncletica Romæ,
Visere Bethleæ cœperat antra casa.
At loca semotis vbi nacta est deuia vernis,
Mascula se sumpto vertit in ora Sago.
Hic implere sinū lacrymis, hic plāgere pectus,
Hic olim pictas imbre lauare genas.
Flebilis hic etiam sua pignora quærere Mater.
Pignoraque orbatus quærere rapta Parens.
Multi illam videre Viri, videre Puellæ,
Sed nulli in visa cognita Virgo toga est.
Ipsa Patrē demū, peregrinum in veste reuisit,
Deseruitque iterum ceu peregrina Patrem.
Ne mirare, alijs nosci non posse parentes.
Quando reperta suos fallere Virgo potest.

LXXXVII.

Eugenia Virgo veste morteque Virum ostendit.

Æmula cognatas mutaturam fæmina vestes,
 Totumq; indueram Mascula Virgo Virum.
Spes erat ignoto traducere tempora Sexu,
 Meq; sacros inter dissimulare choros.
Sed deprensa, meum sum fundere iussa cruorē
 Mox mea sunt sæua colla resecta manu.
Sic fugiens cautos tunica fallente parentes,
 Esse vir optabam: cum reperirer, eram.

LXXXVIII.

Marina Virginitas veste Virili tuta, in morte retecta.

Inter Siluicolas seueriores
Olim consilio Marina casto
Sexum fæmina debilem tegebat.
Nam flauos simul exulare iussit
Rasa verticis aera capillos,
Et peplum simul, & superba notæ
A se syrmata purpuræ remouit.
Sed de vellere barbaro cucullum,
Et crassæ tegetem induens Abollæ
Sexus emula masculi, Tonantem
Longis fletibus anxiè rogabat.
 Ausa est hanc tamen, hanc Suum Marinam
Effrons dicere Adulterium puella.
Quid palles rea? nullo eges patrono
Vestes indue proprias; easque
Vix sumes, & Adulterum puellæ
(Quamuis deieret illa peieretque)
Omnes Grammatici esse te negabunt.

En-

LXXXIX.

Euphrosina in Virum, & Smaragdum versa, pudorem seruauit.

Euphrosynam matura toris Genialibus ætas,
Ipsaq; cogebat nubere Forma Viro.
Iam clamatus erat plaudente Thalassio cætu,
Iam de Materno filia rapta sinu:
Iam permissa viro tædis lucentibus ibat
Per Fescenninos ducta puella iocos, (quit
Ah fugerē, si qua vmbra fugā permitteret; in-
Ah fugerem, si quam ni daret hora moram,
Audijt Euphrosynæ votum Deus; atq; puellæ
Obtulit hora moram; præbuit vmbra fugā
Quippe rapit chlamydē malè custodita virilē,
Abiectaque Vir est facta puella stola,
Hinc secura toros, patrisque ignota penates
Fugit; in inuento ditior exilio.
At sibi ne quia sui restaret Imago, Smaragdi
In lacera cœpit nomen habere toga,
Arseris ante licet radiantibus ora pyropis,
Gemmaque purpurea fulserit in tunica.
Pectora Chrysolithus, crinesq; grauarit Iaspis,
Ante tamen nunquam tota Smaragdus eras.

XC.

Hildegungis insons Virgo, pro fure suspensa, diuinitus liberatur.

Ne Sexu pereat Pudor retecto,
Tectam condere mascula laborat
Virgo prouida Virginem lacerna,
Impostor tamen hanc vt indicauit
Furti viuere consciam viator;
Virgo crimina non patrata, fœda
Insons cogitur expiare furca.

Sed defensa Deo puella, mortem
Cœlo vindice depulit: gulamque
Iussus stringere funis innocentem,
Iussis restitit improbis, & insons
Collum stringere ni abnuisset, ipse
Funis crederet esse se nocentem.
Sic in lite sua, puella funem
Ipso est Iudice nacta iustiorem.

VIRGINVM.

CHORVS NONVS

CXI.

Virginitas amissa, & per pænitentiam deplorata.

Fœmina quę vanis flagrabat Amoribus olî,
Certa lues Iuuenum, perniciesque Virum
Nunc melior lęsi sarcire Pudoris honorem,
Incipit assiduis fœmina supplicijs,
Altera proscribit solitas à corpore rallas,
Aemula Virginei fama futura chori.
Altera quo Cyprios in pectore foueat ęstus,
Id modo ploratis pectus inundat aquis.
Deniq; quas nuper res quæq; cupiuerat odit,
Et quas damnarat seria, sera cupit.
Ipse Pudor nondum amissus, cùm sæpe time-
Amissus cœpit tutior esse Pudor. (ret,

XCII.

Maria Magdalena felicibus lacrymis crimen eluit.

Illa Palestinis Muller famosa theatris,
Quæ viuo dominos abluit imbre pedes;
Quæq; pædum sparsis extersérat ima capillis;
Et super Assyrias euacuarat opes;

Illa

Illa suos iterat tumulo perterrita fletus,
Et posito corpus quærit herile genu.
Quid miseras frustaris, ait, mea vita, querelas?
Iam tolerare moras Magdala nescit: vbi es?
Insonuere cauæ repetito murmure valles,
Siluaque decepta voce reclamat; Vbi es?
Magdalis audito repetitæ murmure vocis,
Hic, ait, hic ego sum. Vox redit, hic ego sum
Sustulit hic oculos, aliquem visura loquẽtem;
Huc, ait, ergo veni Vox redit, Ergo veni.
Nescio, quo veniam: lamentis turbida, clamat:
Vltima reclamat Vox: Scio quò veniam.
Continuo rediuiuus adest ante ora Magister,
Quæsitosq; cadit Magdalis ante pedes.
Queris, inaspecto quid senserit illa Magistro?
Tota tibi sensus sensit abesse suos.

XCIII.

Maria Aegiptiaca inter feras fleuit, quod inter homines peccarat.

Silua inter, & inter horridorum
Iordanis nemorum vltimos recessus,
Nullo fœmina peruagata teste,
Noctes assiduo diesque fletu,
Et menses gemitu exigens, & annos,
Et plures, trieteridas, solutis,
Lamentabilis hæsit in querelis.
Iam non fæminæ fæminæ sed vmbra,
Aut germana fera, aut feræ figura.
Canis hispida sorduit capillis,
Et rugis stetit horrida, extimisq;
Informes digitis reflexit vngues.
Queris quis gemitusque lacrymasq;
Tantasque excierit dolorquerelas?
Actam, heu; meminit licentiorem
Quondam inter Pharij incolas Canopi
In luxu Sybaritico Iuuentam.

Hunc luxum gemituque lacrymaqs
Et iugi studet expiare luctu.
Nondum fæmina quæ sit illa, nosti?
Specta crimina lacrymasque; dices;
Morum fæmina talium, vel ipsam
Olim Magdalin audit, vel ipsam
Certè Magdalis audijt Magistram.

XCIV.

Afra ignibus amorem expiauit.

Orta Cypro, Cypriæ vt faceret sacra impia
Arsit Vindelicis Afra Cupidinibus. (Matri,
Sed melior, cũ, Christe, tuos præferret Amores,
Iussit abire tuas, fæde Cupido, faces
Non abiere faces. Iterum illa recedere iussit;
Atque iterum iussæ, non abiere tamen.
Artẽ, ait, ergo sciã, qua pellere Cyprida possim,
Est aliquid, Ciuis quod mea ferre nequit.
Illa timet lacrymas; aderit mihi lacryma. Flã-
Illa timet deerit iam neq. flãma mihi. (mas
Dixit, & in lacrymas simul iuit, & iuit in ignes,
Et simul in pœnas, iuit vtrasque Venus.
Exilij est pertesa quidẽ Venus; hic tamen omni
Interdictum vnda vellet & igne sibi.

XCV.

Thais Alexandrina in foro exurit muliebrem mundum.

Pellex pudor Vrbis, & decora
Thais fabula dedecusque formæ;
Olim infamibus expedita Castris,
Quem fædæ in veneris ter exsecrando
Questum fecerat impudens theatro,
Abiecit sapientior; perosa
Hinc mundum muliebrem; & improborum

Om-

Omnes illecebras Amasiorum, &
Vento vndique textiles stolarum; &
Coarum Nebulas laciniarum; &
Lemniscos miserabiles comarum, &
Compti verticis aream. Et profanis
Appendicibus aurium; & superbis
Armillis manuum valere iussis;
Fucati simul oris & coloris
Curam omnium; redolentiumq; tempsit
Per sex iugera vestium liquorem.
Quicquid deniq; pessimis habebat
Quæ situm artibus, omne concitatas.
Admirante foro, egit in fauillas.
Arsisset super ipsa, ni cadentes
Ignem extingueret ipsamet per imbres
Hic quæstum sibi maximum parauit,
Quæstum Thais vbi suum cremauit.

XCVI.

Macharius Romanus, deceptus Orci ludibrio lacrymis corrigitur.

Spõsus ad ignotæ nemora ibat in hospita siluę,
Tactus adhuc nullis Coniugis illecebris:
Quippe toros exosus erat, quos nobilis illi
Patritias inter Sponsa pararet opes.
Sed potuit Sponsã, sponsæq; relinquere Romã
Sponsa tamen Iuuenẽ Romaque nõ potuit,
Nam Stygius furtim vestigia Prædo secutus.
Blandaque desertæ Coniungis ora gerens,
Vicino lacrymas simulare in vertice cœpit.
Et viduam ętatem sponso abunte queri,
Proijcit inde procul Niueæ sudaria telæ.
Proijcit exuti serica suta pedis,
Ille doli incautus, dũ paupere prodit ab antro,
Arte laboratas incidit in crepidas:
Velaque de Niueo reperit subtilia texto.

Mon-

Monſtra, ait, in ſiluis qualia cerno meis ?
Poſt videt arrecta lacrimantem in rupe puellã.
Et male conſpectam, deniq; peius amat.
Iamque ibat, cum vana oculos eluſit imago,
Quam Stygiam ſenſit ſero fuiſſe Stygem.
Tũc gemini properare perẽnibus imbribus am-
Et ſceleris teſtes vnda lauare genas. nes
Tunc crebri ſæuire in conſcia pectora pugni,
Iratæq; caput tundere, & ora manus.
Quas vbi conſpexit lacrymas, mutata viciſſim
Ceſſauit lacrymas Styx ſimulare ſuas.

XCVII.

Pelagia Antiochena, ex ſcelerum pelago, pelagus lacrymarum; in veſte Virili.

Hic qui vertice plorat in ſupremo
Arcti incognitus inquilinus Antri;
Is nomen Pelago gerit protectum,
Atque olim Antiochi ſuperba ciues
Omnes vnica vicerat Puella:
Seu Litem faceret pecunioſa
Auri pondere blandientis Arca;
Seu formæ nitor, & vigor iuuentæ,
Pugna inter Syrias daret Puellas;
Illa, inquam, Antiochi ſuperba cunctos
Rebus vicerat omnibus Puella.
Sed tam prodiga formæ, & auri, & arcæ,
Quam caſtæ fuerat profuſa famæ.
Nunc facti pudet; atque copioſis
Laſciuos Oculos lauat fluentis,
Et luxus veteris peroſa gemmas,
Quos dant lumina quærunt Vniones:
Et iam crimina Vir piare pergit,
Quæ ſe fæmina perpetraſſe nouit.

XCVIII.

Iacobus Anachoreta è proco latro; è latroné lacrimator.

Ium placitus Superis, cæliq; simillimus hospes,
Et nulla tactus labe Iacobus erat;
Cùm malè securus vicinum assedit ad ignem,
Vicinoq; Senex vstus ab igne fuit.
Virgo aderat, misere lethæo obsessa colubro,
Virgo per illus Sospes itura preces?
Ille orcum hospitio discedere iussit: & orcus
Humano iussus cessit ab hospitio.
Vix dum conualuit, Sene suppetiante, puella,
Et malè cõtinuo cępit habere Senex. (amare
Cępit enim (ah, quid cępit enim,) malè cœpit
Vixq; procus fuerat, cùm quoq; latro fuit.
Flagitij sed serò memor, subit abditus antrum,
Obruit effosa seque superstes Huomo.
Inde sui vindex, iterum plorare laborat
In tumulo, quicquid riserat in thalamo.
Maius an esse malũ queat, atq; est fęmina? parcit
Orco insessa. Orco libera facta, nocet.

XCIX.

Maria Neptis Abrami; è fuga ad lacrymas reuertit.

Extremos licet exularet inter
Nili fluicolas, senisque nosset
Insomnes patrui puella caras:
Effugit tamen; insciòque crimen
Effrons fœmina patruo patrauit.
Eheu fœmina? iam per ima præceps
Spretis ibat, & interibat Astris:
Et Cœli, Patruique Tartarique,
Et Vitæ immemor, immemor pudoris.

F 6 Et

Et famæ immemor, immemor Salutis,
In quosuis Veneris ruebat ignes.
Resciuit Senior fugam; & secutus
Retraxit profugam è fuga puellam.
O quantis lacrymis, & ille & illa
Hanc vnam luere institere culpam?
Profecit tamen hic & illa, & ille.
Vt porrò Patruo nec illa egeret,
Nec porrò Patruus fugam timeret.

C.

Theodora à scelere in exilium; in exilio ad se rediit.

Vt thalami malè fida fidem Theodora fefellit,
Territaque Orco: vindice, teste Deo:
Erubuit fecisse scelus, puduitque videri,
Et serus toto vixit in ore rubor.
Impatiens igitur; memores spectare penates
Horruit, admissi conscia tecta probri.
Ipsa suos oculos, animique perosa latebras,
Quà sese effugeret, quæsijt arte viam.
Abdita terrarum petijt loca: ibique perennes
Ex oculis nulli cognita fudit aquas.
Semper ibi infesto planxit præcordia pugno.
Semper ibi in dura pectora voluit humo,
Nec manibus vultũ, nec destitit vngue capillũ
Carpere; prima suæ damna pudicitię,
Quin scutica tergũ, & setis latera vtraq; plexit
Sicca fame torsit viscera, labra siti.
Suppliciũ, quæris, quantũ hoc durauerit? Vt ne
Fortè perenne foret, penè perenne fuit.

CI.

Timotheus luit in Antro, quod peccauit in lecto.

Nec sua Timotheum potuit defendere silua,
Quin Veneri (ò animal?) peruia silua foret.
Illa

Illa casæ limen lacrymis obsederat; illa
Vicerat obstructam flebilis Arte casam.
Nec contenta Venus cellamq; foresq; casamq;
Fallere; cellæ etiam blanda fefellit herum.
Sensit herus, modici cùm panderet ostia tecti,
Immodicas venis omnibus esse faces.
Et scrutatus aquas, quibus illos mergeret ignes
Quæsitas nusquam cernere quibat Aquas.
Vritur ergo miser; iamq; vsq; crematus, & vsq;
Elicuit seras ex Oculis lacrymas.
Talibus extinxit lymphis incendia. Nunquam
Arserat, vsus ijs si prius esset Aquis.

CII.

Magdalena, & Afra in eadem tabula cum insignibus pictæ.

Magdalis insedit mediam, mediam Afra tabellam.
Illa suis lacrymis, ignibus illa suis.
Cur tabula, Pictor, contraria ponis in Vna?
Et iuxta flammas vda fluenta locas?
Scilicet Afra suo ne picta crémetur ab Igni,
Picta suas illi Magdala iungit Aquas.

CIII.

Adolescenti nobili de vouenda Castitate deliberanti.

Non est, falleris, hæc beata, non est:
Credatur licet, esse vita, non est:
Cæli spernere Numen; & paternos
Immortalibus anteferre nutus.
Seu farta tibi Patris è crumena
Inde pondera blandiantur Auri:
Seu vena tibi diues è secunda

At-

Argenti cumulum flagellet Arca.
Seu de Perside nobiles rapina
Promittat tibi res Auita gemmas:
Seu demum Libycas auara Messes
Vno Prædia congerant aceruo:
Non est, falleris, hæc beata, non est,
Quæ promittitur esse, Vita non est.
Aurem seu patriæ tibi querelæ
Alterno feriant vtramque luctu;
Aut Cani tibi verticem capilli;
Aut barbę senium, pedumque pronas,
Ostendat miserabilis ruinas:
Et natos simul, & simul futuros
Tecum dictitet emori Nepotes:
Tu sicco tamen aude & illa, & illa,
Et rursum illa videre vultu, & illa.
Quod si sollicito volaret Vngue
Sparsos turbida Mater in capillos;
Aut fuso faciem rigaret imbre;
Aut Nato emeriti senile lactis.
Infelix Anus exprobraret Vber;
Aut si quem vehementior Parenti
Maiorem exprimeret dolor furorem:
Tu per tam querulos serenus imbres,
Quo te Sidera traxerint, labora
Maternos super euolare Nimbos.
Non est altera vita, vita non est,
Quem dicunt tibi & ille & illa, non est.
Si ploret Soror, & tener sub ipso
Instet limine frater, ac precantes
Collo tendere perseueret vlnas
Et fratrem semel, alterumq; fratrem,
Nexis ingeminent vterque palmis,
Tu palmas super, & super morantes
Exi, quà potes, absolutus vlnas.
Obsistat simul, & retenta fidus
Inter brachia pendeat Sodalis,

Et quò tu ſine me Sodalis? & quò?
Et me deſetis? vſque & vſque clamet:
Et me deſers? vſque & vſque ploret.
Tu per brachia penduli Sodalis,
Obſiſtant, licet, & morentur, exi,
Sirenes tidi ſi liquata brandæ
Porrecto Mara poculo propinent,
Et iam gaudia mille blandiantur
Dein mille altera; dein ſecunda centum
Dein vſque altera mille; deinde centum
Deinde cum millia multa blandientur,
Heu? copia tanta gaudiorum
Vna, qua minimè putabis, hora
Vanæ tota peribit inſtat vmbræ.
Quod ſi delicijs Puer ſalacem
Maternis moueat Cupido luſum;
Aut Vitam: temerariam Iuuenta
Promiſſo male ſuada fallat Æuo.
Tu ne credulus immorare; (Noto
Mendax ſecula decipit Cachinno:)
Sed pectus tibi vel feris, vel ipſis
Durum præ ſcopulis habe Marinis.
Quod ſi Gloria pectori Superbos
Demum immiſerit arrogans tumores,
Et vel Murice barbaro nitentem
Vel Coo dederit labore Rallam,
Vel Sellas tibi lætior Curules,
Vel promiſerit Aureas honorum
Quorumuis tibi liberalis Vmbras:
Hic tu quiſquis eris repentè Terras
Et Vitæ dubias valere curas;
Hic Sirenas, & improbos, Amoris
Fucos cedere, Gloriæque fumos.
Abſcedat pater, anxioſque ceſſet
Mater perdere cum Sorore fletus:
Et Frater gemat, & gemat Sodalis;
Vnus tu gemitus habeto nullos.

 Tum

Tum quassus licet Orbis ingruentes,
Extemplo sit iturus in ruinas:
Tu persta tamen, atque sempiternis
Nullas Legibus antepone Leges.
Nam quæ Vita animum solet trophæis
Immortalibus auocare, non est,
Non est, falleris, illa Vita; Mors est.

PRO-

PROGRAMMA
AD S. P. IGNATIVM.

Oelitibus Loiola nouum decus addite; Nostrisque
Eoum terris Occiduumq; iubar;
Hæc mea Signa tui, quantumuis parua Clientis.
Non tamen Ingrati Signa Clientis habe.
Nam tua, cùm patrios fugerem, hoste sequente, penates.
Ad quæ confugerem tu mihi Castra dabas.
Auspicijs ibi tela tuis versare; pioque
Infernas didici fundere Marte manus.
Ignotasque diu, iam tandem tramite noto
Quas tibi monstrarunt Sidera, calco Vias
Hic quemcumque bibo laticem Permessidos vnda,
De Loiolæo non nisi fonte bibo.
Quare vt prima Deo, vt Magnæ altera Carmina
Tertia sic meritis danda fuere tuis. (Matri,
His mea Patronis tribus omnem Musa dat Assem:
Musa, quos hæredes pauperis Assis habes?

EPIGRAMMATVM
Liber Tertius.

S. IGNATIO SOCIETATIS IESV CONDITORI SACER.

I.

Inuersum Hominis studium.

Vceret vt certos Deus in stata
Regna Colonos,
Quadrupedes Terram iussit habere
feras.
Piscibus, & vastis Pelagi dedit
æquora Phocis,
Et Stygis inferno tradidit antra Ioui.
Aligeram iussit regnare per aera gentem,
Cœlestes hominem quęrere iussit opes,
Pars rata cuiq; sua est: Piscis natat euolat ales;
Includuntque Iouem Tartara: Terra feram
Solus homo sedes, quas quærere debuit, odit;
Et quæ debuerat spernere regna, petit.
Nã vagus, & Terrã scrutatur, & occupat vndã;
Et quicquid Terram est inter, & inter Aquã.
Turritisque leues infestat molibus Auras.
Nec timet in nigros Ditis abire specus.
Nitimur in vetitum: vt nobis persuadeat Astra,
Nulla Deus nobis suadeat Astra, Vetet.

Alea-

II.

Aleator impius in ſtygem abreptus.

Forte pares Calicum furtim coire trahones,
Cura quibus, præter vina; fritillus erat:
Ludit vterq; ſed huic malè tacta Canicula nũ-
Tollit,;& huic implet teſſera Coaſinus. (mos
Ego furens animi, iam deſperante Crumena
Surgit, & vltrices vertit in Aſtra minas.
Nõ erat Ara procul, veteri Ara ſed inclyta cul-
Felicemq; ſuper pendula imago trabem:(tu,
Hic ſacra funeſta contaminat Ora ſaliua;
Pænam, ait, amiſſi tu dabis Ara lucri.
Dixit, & inferno ſimul adfuit Vltor ab antro,
Qui labra Tartareis impia merſit aquis.
Pergit ibi notare miſer, ſed ludere ceſſat:
Nam poſtquàm ſubijt Tartara Serius eſt.

III.

Aurea, & verſatilis domus Neronis.

Ebria potantem quæ viderat Aula Neronem,
Trinacrij retulit vitrea Monſtra Senis.
Aurea nam volucri decurrit Machina tecto,
Et tereti poſita circumit orbe dapes,
Sub pede gẽma volat, laquearq; trabeſq; rotãtur
Aſſiduoq; fugit mobilis Aula gradu.
Hic noua vicinas traſcurrunt Sidera menſas,
Hic madidos ridet Luna iocoſa toros.
Murrhinaq; armatus modò pocula terret Oriõ
Gorgoniaſq; timent Sigmata pota comas.
Scorpio quæſitis domo proximus imminet eſ-
Et ſuper intactos præterit Hydra cibos. (cis,
Mentituſq; fugit per gemmea fercula Phębus,
Et vocat alternam præcipitatque diem:
Nemo ſed aurata diſcumbere geſtijt Aula.
Aureo enim in tecto ferreus hoſpes erat.

IV.

Diogenes Herculis statuam ligneam coquendis lentibus admouet.

Nota sibi Cynicus dū lustrat tecta Chachinno
Pascat vbi suetam paupere lente famem;
Arida per vacuam circumfert ora Culinam
Si qua sit in Cynicam viua fauilla dapem.
Hic gelidos horrere videt sine torre penates.
Et nusquam emerito ligna parata foco.
Auxiliū rogat ergo Deos Fortè Herculis illic
Stabat in excelso lignea Forma tholo.
O bone, bissenis(ait)olim exercite monstris,
Lens decimus debet tertius esse labor.
Diceris olim Apros olim vicisse Leones,
Nunc etiam Lentes vincere disce meas.
Et simul Alcidem frigentibus admouet Ollis,
Subiectoq;pedes Herculis igne cremat.
Illa Focū flamma, illa Cocū calefecit, & Ollas,
Et Cynicas eadem denique flamma Famas.
Lerna quid Alcidę, quid cetera Mōstradedistis
Clarior à victis Lentibus ille fuit.

V.

De Eodem aliud.

Iam Nemæus erat sublatus ab Hercule terror,
Et ferus Arcadia valle peremptus Aper,
Iam stabulis exhausta suis infamia: & hospes
A Diomedeis nemo timebat equis.
Nusquā Cęcus erat: Nusquā Stymphalidesvllę
Est stigijs nusquam Cerberus in foribus.
Nullus Lerneæ restabat sibilus Hydræ.
Hesperis nullus iam Draco in excubijs:
Cùm sua Diogenes, miserando in prandia voto
Mollire ad motas quæreret igne fabas.

Ligna

Ligna tamẽ deerãt;quę dũ vsq;requirit,& vsq;
Herculis emeriti lignea signa videt.
Pręcipitasq;foco,noua subdit pabula flammis;
Hercule sic lentes suppetiante coquit.
Omnibus in monstris sudaueris, inquit; in ista
Te sudare tamen plus ego lente puto.

VI.

Carlo Cæsari Augusta spectandam se præbet.

Vindelici Cæsar famosa palatia Campi
Hesperio visum venerat vsque sinu:
Exhibuit spectanda oculis Vrbs omnia tantis:
Et monstrauit opes ambitiosa suas:
Hic Cœlo aerias æquata cacumina turres,
Hic inter pictas aurea templa domos:
Septaque Castrensi sublimia mænia vallo,
Plenaque non vano bellica tela metu.
Hic Corcyrei miracla recentia prati,
Hic inter patulas inuia tecta fores.
Nunc liquidos fontes,sparsumq; per aera rorẽ,
Ludicra nunc prisco munera mixta ioco.
Rursus opes,seu Luda quibus Cimelia Cræsi,
Sine quibus Crassi nobilis arca fuit.
Quæ licet ingentes, tamen erubuere videri.
Cùm,quas spectabat,vinceret hospes opes,
Frustra Augusta cupis magna hic ostẽdere:solo
In speculo Cæsar Magna videre potest.

VII.

Amico intimo, Romam euocato.

Mutuus inter nos tanti viget vsus Amoris,
Iuret vt hoc Oculos te caput esse suos.
Nũc te Roma iubet,sine me contẽdere Romã,
Neq;meis oculis sæua carere iubet.

Mi-

Mitius ò magnæ mihi gens irafcere Romæ,
Et me non fine me, Roma, venire fine.
Abnuis; Hic potero tamẽ abſẽs dicere Romam
Cerno: Data eſt oculis Roma videnda meis.

VIII.

De Eodem aliud.

Cùm doleam, nequeo fugiẽtem flere Sodalem;
Cauſa ſubeſt; Oculos abſtulit ille mihi.

IX.

Luſitanus in obſidione Dienſi dentem pro telo habet.

Arx vbi Memnonias acerbat Ibera Phalangas,
Alternoſq; frequens ibat ab hoſte cruor:
Ferrea confertum ſpargebat Iberus in Indum
Fulmina; grandifero fulmina parta tubo.
Nec caſſo tonuere metu: ſed ſparſa cadebant
Certius ac Geticà torta ſagitta manu.
Nã quot tela tubus, tot habebat funera campus
Sæpe ſimul ſtrages glans dabat vna duas,
Lethiferi demum defecit copia teli,
Quæſitiq; manum deſtituere globi.
Inſulare magis tamen ac magis inſtitit Indus,
Nudaque contempto valla ſubire metu.
Non tulit exermis ludibria barbara miles:
Tela mihi deſinit; telum Ego, dixit; ero.
Extrahit inde Oris genuinum è carcere dẽten
Fartaque dentatis, glandibus æra grauat.
Continuo clypeos, & ahena repagula rumpun:
Et penitos lacerant oſſea fruſta ſinus.
Quę nouus iratis manibus furor arma mini-
Ore, ſibi vt poſſit tela parare, parit. ſtrat
Prelia quis noſtris preferſt Samſonia? Samſoni
Maxilla; noſtri prelia dente gerunt.

X.

Ad Paulum iucundissimum Senem, inuitatio iocularis.

O nostri decus aureum Lycei,
Canæ gloria nobilis Senectæ,
Ad nos Paule reuise: cænu iæque
Vel Rex esto vel Arbiter modestæ,
Plena stridulus Anser in culina
Insuetos hodie fatigat ignes,
Et dudum à Verubusq;flamulisq;
In stratas parat inuolare mensas.
Porcelli quoque grunnientis exta,
Et Lucanica ventre de suillo,
Et fartæ piperata frusta pernæ,
Iam festas onerant superba lances:
Iam structor iubet, imperatq; carptor;
Iam totas Coquus explicat culinas,
Et nullos queritur venire dentes:
Non sentis, reor, esuritionem:
Pransus denique senties: mouere
Sueuit nostra famem, sitimque Mensa

XI.

Pastor ludibundus picturæ primus Inuentor.

Lanigeras duxarat Oues in pabula Pastor,
Suerat vbi riguæ ludere murmuraque,
Fortè Pedo nitens, illisq; intentus, & illis.
Quas pascebat Oues, pingere cœpit Oues.
Sparsit enim tenuẽ: pecus albi Velleris vmbrã.
Inq; parem pecudis desijt Vmbra modum.
Hanc temerè Pastor baculo dũ circumit Vm-
Extima perducto pingitur ora pedo, briã,
Inde quod Aprico formarat puluere Pastor,
Sedule nunc minio pingere penna solet.

Gre-

Græcia Parrhaſijs inhies licet vſque tabellis,
Cùmq;tuo placeat Græcus Apelle color?
Quos tua miratur celebres pictura Magiſtros,
Diſcipulos habuit Paſtor,& Vmbra ſuos.

XII.

Manſuetus Leo Magni Principis Verna.

Rex nemorumLibyceq;Leo populator arenę,
Cornigeros auſus ſæpe ferire greges.
Mitior admotæ iam præbet tergora dextræ,
Nec fugit humanos ira ferina iocos.
Iam licet exermes digitis percurrere rictus.
Iam faciles ſecto comere dente iubas.
Iam formidatæ contemnere robora caudæ,
Iam domitos vngues ludere præda poteſt.
Ipſe ſolet domini minimos agnoſcere nutus,
Ego vigil herroos ante cubare pedes.
Quod nullos hodie cernis ſæuire Leones,
Culpa tua eſt; Mores iam didicere tuos.

XIII.

Antonij, & Cleopatræ Conuiuium in roſis.

Ebria quo ſteterint Nilotica ſigmata luxu,
Prodigeret Pharias cùm Cleopatra dapes.
Heſperiæ ſenſere roſæ, ſenſere Sicanæ,
Per madidos ſparſæ quæ iacuere toros,
Purpureis ſtragem Menſa attulit illa roſetis,
Cœnaq;Phæacum perdidit vna nemus,
Non Campus, nō Hybla ſuos ſeruauit odores,
Deſeruitq; ſuus florea prata color.
Hic totum conuiua latus mergebat acantho,
Inq; roſis alter totus,& alter erat.
Neſcio quàm credam ſapuiſſe ea prādia lautè?
Certè ea conuiuis lautè oluiſſe ſcio.

Ab-

XIV.

Abſalonis Crines in laqueos verſi.

Cũ querceta vagus ruerẽ per agreſtia; & hoſtis
  Plurimus admiſſis inſequeretur equis.
Aurea Cæſaries, flauæque ſimillima lanæ,
  Viſa meum eſt nimia mole grauare caput.
Lactea nam ceruix quas in ſtatione tenebat,
  Has leuior Zephyri ſparſerat aura comas:
Tum phaethontiades captæ formaq; comaq;
  Ne fugerem, laqueis impediere viam.
Nam pandere ſuos, ingentia brachia, ramos,
  Et placitas ramis implicuere comas.
Hic ſenſere meos ſibi dum placuiſſe capillos,
  Solus eos ſenſi diſplicuiſſe mihi.

XV.

De Auctore Peccati.

Toxica nondũ vllas implerāt Colchica valles
  Vulgarantq; ſuam nulla venena luem:
Tractus ab irato cùm deniq; Cerberus orco,
  Virus in humanas intulit omne plagas,
Quippe venenato vomitu ſimul imbuit orbem,
  Infectum genuit mille venena ſolum,
Inde luem Pecorum primi ſenſere Coloni,
  Et feſtinata Ruſtica turba Neces
Hæc mihi Fabula erat: ſed poſtquam proditor alto
  Excidit è Cœlo Lucifer, hiſtoria eſt.
Ille vbi lethifero maculauit Sidera faſtu,
  Imbuit, ah, Noſtros hac quoq; Peſte ſinus,
Serpere mox cæpit, Mẽteſq; repẽtè per omnes
  Graſſari miſeris plurima Noxa modis.
Hinc inimica furunt alternis iurgia Rixis;
  Lingua venenatas hinc mala torquet Acus.
Ebria Baccheo ſaturantur guttura Succo,
  Et Stygio turgent Secula noſtra Notho.

Inde Cupidineis feriuntur pectora telis,
Et Piceæ tendunt in mala furta manus.
Traxerit ex imo mala peſſima Cerberus Orco:
Traxit hic ex alto deteriora polo.

XVI.

Societas Ieſu, aſſiduis Caluiniſtarum Calumnijs petita.

Regia ſacrilego ſcrutari viſcera ferro,
Et madidas domino ſanguine ferre manus.
Et quæ nec Tragici finxeruntMonſtra cothur-
Intra Labdaciam viſa fuiſſe domum: (ni.
Omnia Caluorum plebes turpiſſima iurat
Vel docuiſſe meum vel didiciſſe gregem.
Quid facitis Leges? iurata Calumnia fallit.
Remnia legitimas litera quære minas.
Iam frontẽ effrontẽ potes Ara notare Libonis;
Nec potes hic ullam ducere Kappa moram.
Ite citi, lamnas medijs date ab ignibus, ite:
Iam docuit Prolem ſtigmata ferre Parens,
Aequetur Caluo ſoboles famoſa Parenti;
Quod Pater in tergo, Natus in Ore ferat.

XVII.

B. Ignatius in monte Serrano ſponte ſe exarmat.

Qui nuper Patrijs coruſcus armis
Miles fulmineos rotarat Enſes,
Et Turmas procul, & procul Cohortes
Miſſo iuſſerat interire telo;
Idem Virgineis propinquus aris
Nec telo latus aſperat: nec haſta
In magnas ruit arduus Phalanges:

Sed

Sed Vultu querulis pluente Nimbis,
Et crebros gemitu mouente luctus
Cœlos supplicat, & fatigat Astra.
Armatus tamen antè quos nequibat
Hostes vincere, inermis hìc triumphat.

XVIII.

Italus Cordubam ingeniorum Parentem inuisit; & in puero omnium ingenia agnoscit.

Ausonias magno rumore vagata per aures
Cœperat Hesperios tollere fama lares:
Atque ea diuitijs esse inclyta mænia dixit,
Atque ea Pæstano mænia clara Situ.
Rursū ea Regū aulis, aut arcibus ardua magnis
Rursum ea nobilibus peruia fluminibus.
His gemina habuit nō vltima Corduba laudes,
Corduba Pierij diues alumna chori.
Tres eadem Senecas, eadem peperisse Nepotes
Quosque Stagireis æmula fertur Auis.
Audijt hæc Tuscus famæ miracula Ciuis;
Hæc, ait, est oculis fama videnda meis.
Iuit: & aspecta postquam stetit hospes in vrbe,
Laudatamq; recens aduena pressit humum:
Ecce: dehiscentes valuis bipatentibus ædes
Ambrosio pandit nobilis ore puer;
Quē poterat vel Hylā, vel Hyle eēfere gemellū,
Vel sua quem visis forma peremit aquis.
Hic tenui tectum gestabat sindone corbem,
Sindone, quam Phrygia cinxerat orbis acu.
Substitit ingenua suspensus ab indole Thuscus,
Et patrio petijt mutua verba sono.
Belle puer, Charitū soboles pulcherrima, pāde
Munera clausa tuo si qua latent calatho.

Et simul affectans ad operti vela quasilli.
  Abstrusas ibat Corbis in illecebras.
Sed refugo cessit soboles Hispana canistro,
  Et procul elusam iussit abesse manum.
Nā mea si genitrix mihi vellet vt arbiter esses,
  Corbi nulla forent obdita vela meo.
Nec mora: festiuo superatus acumine Thuscus,
  Visa, ait, in puero est Corduba tota mihi.

XIX.

Ad diuitem, effusè in pauperes liberalem.

Aurea cui toties largiris munera Plebi,
  Assiduamque graui diuidis ære stipem,
Sidera Plebs eadem tibi festinata precatur;
  Sidera tam larga sæpius empta manu.
Nos aliud iusto Populi in clamore precamur;
  Vt, quamuis citò emas sidera, serò petas.

XX.

In Calamitosos Lini versiculos.

Et limam, Line, perdis & lituram;
Et limæ omnem operam Linem, & lituræ,
Qui pergis calamosque sæpiasque,
Et ruptos pede claudicante versus
Effœtis, miser, imperare Musis.
Rugosæ modò sunt Anus, & aptæ
Ad Socrum Niobe, nurumque Pyrrhæ:
Tu cogis tamen, & lacessis, ægros
Vt pergant tibi parturire versus.
  Ah cessa: Pudor est videre, quantum
Nutent poplite languido, suasque
Conducto pede fulciant ruinas.
Illinc stridula triga sordidatos
Laxato rotat axe barbarismos.
Illinc per salebras ineruditi

De-

Decurrunt Numeri, Atticasque terrent
Absurdo strepitu Maronis aures.
Quare si sapis, abdica Poesin;
Prætorem pete: cum tuo repente
In ius quodlibet ambula Magistro,
Coge illum, tibi reddat vt didactrum;
Danda est actio: Nil meretur ille.
Quis testabimur? inquies: neganti
Versum scribe, Line, Vnicum, & probasti.

XXI.

De Marci Verseri eruditissimis Epistolis.

Pyrrhus Erythreo quoties digitū induit auro,
Vidit in aspecta totum Helicona manu.
Paruus enim Palæ in gremio lucebat Achates,
Phidiacus poterat quem stupuisse labor:
Non eguit Sectore lapis: Natura sed illo
In lapide, est Cœlo doctius vsa suo.
Nāq; ibi gēmatas Heliconia turba sub vmbras
Propria cognatis abdidit ora notis.
Musicus in bacca Phœbus requieuit eadem,
Facundoque suum pectine mulsit ebur.
Hæc Pyrrhi non palla mihi, sed fabula visa est;
Fabula iam tandem desijt esse mihi.
Nā tu Marce doces hodieq; hāc viuere gēmam:
Signat enim Chartas Annulus ille tuas.

XXII.

In Cinnam minutissima diligentia Grammaticum.

Dulichium quoties Erronem Musa vocabat,
Dulichij semper nomen Vlyssis erat.
Sic Maro, sic illum Pelignus sueuerat exul,
Sic illum veteri quisque vocare sono,

Cinna tamen veteri reiecto Nomine; Nomen
Dulichio posthac, inquit, Vlyssis erit.
Continuò scriptum vidit locus omnis Vlyssen,
Et placuit nullus iam sine Vlysse liber.
Iamq; vel ipsa suũ quãuis bene nosset, Vlyssen,
Territa mutato. Circe in Vlysse fuit.
Et socijs versis, ecce omnibus, inquit: Vlyssen
Hunc solum nequij vertere; Cinna potest.

XXIII.

Mater, vt filium, bello captum, recuperet, B. Virgini suum ex vlnis filium surripit.

Capt uos traherent cũ Vincula barbara ciues,
Et Nexos premeret serua Catasta pedes:
Appendix ibat miseræ Puer vltima prædæ,
Indocilis rapta Matre carere Puer.
Irruit ergo Parens in Magnæ templa Parentis,
Orbaque cœlestem Virginis orat opem.
Da bona Mater, ait, Soboles vt capta Parentẽ
Et Sobolem captam possit habere Parens,
Has vbi Virgo diu neglexit surda querelas,
Fœmina Victrices repperit orba preces.
Fortè videns positam Cœlatæ Virginis aram,
Et Puerum in charo Virginis esse sinu:
Hunc, ait, inuitæ Puerum rape fœmina Matri,
Hic meus erepti pignoris obses erit.
Mox rapitur, raptusq; cana Puer abditur arca,
Et locuples cauta clauditur Arca sera.
Hic vbi Virgo orbos vidit spoliata lacertos,
Et vacuas chara Prole manere manus:
Denique iam Matri parere coacta, repente
Carceris occlusas iussit hiare fores.
Et, Puer, inquit abi; querulamq; reuise Parẽtẽ,
Discat vti gremio reddere furta meo.
Nulla tuę posthac genitrici vota negabo;
Artem qua cogat me tua Mater habet.

De

XXIV.

De miserijs Honorum Aulicorum.

Qui faces petit æmulus superbos.
Aut Regni dominam potentis Aulam,
Si pœnas dare, quas meretur, optat,
Regnum continuò impetret, quòd optat.
  Tum farto licet incubet grabato,
Et texto latus ambiatur ostro,
Prolixas tamen exsecratus horas
Insomnes vigilabit inter Vmbras.
  Quamuis Assyrio Culina luxu
Lautas instruat expedita Mensas,
Quamuis Cęcuba ponat, & Falerna
Festi s vina Minister in culullis,
Impasto tamen ore, delicatas
Inter pocula nauseabit escas.
  Illi pectine si cohors eburno
Laudat Threijcium sonora carmen;
Orpheam sibimet suus profundo
Turbauit gemitu Tragœdus artem.
  Si fulgentibus hinc & hinc Sarissis
Stipent mille Satellites euntem,
Et cingant totidem ensibus clientes
Et strictis totidem Aulici verutis;
Pallebit tamen, & suas in ipsis.
Anceps Ciuibus expauescet hastas;
Nulli fidere certus: atque summa
Inter gaudia męstus: Inde Regum
Dum fasces quatit, & superbit Auro,
Toto cogitur exulare Regno.
  Durum est Exilium timere; durum est:
Multo durius est timere Regnum:

XXV.

Bembina tabula, symbolis Hieroglyphicis ad vsum Nauticum facta; & ab Heruuardo explicata.

Cærula posset vti ratis ire per æquora tutò,
 Saluaque Nauifrago vela volare freto,
Has Pharij pinxere Senes Persæque figuras,
 Et Mare cælatis explicuere notis.
Sed nihil in visa Nautæ videre tabella,
 Et magis obscuras Ars ea fecit Aquas.
Qualia credũtur Thebano ęnigmata monstro,
 Aut in Cimmerijs vmbra fuisse plagis:
Talibus Isis erat quoq; Nautica septa tenebris,
 Posset vti Noctes ipsa timere suas.
Hanc Heruuarde vides, cogisq; recedere noctē
 Depulsaque iubes nocte subire diem.
Iam tabula ista potest alijs dare Nautica lucē,
 Sed lucem tabulæ tu prior ipse dabas.

XXVI.

In Cinnam Virgilij infelicem Simium.

Æmulus Andinos imitari Cinna cothurnos
 Dum cupit, & simili bella ciere tuba,
Iam repetit, Patulæ quid agas sub tegmine fagi
 Tityre; iam lætas quid faciat Segetes;
Iã Phrygis arma Viri, rauco citat altera versu,
 Iam Culicis totum funere claudit opus.
Talia Cinna canit, quoniã Maro talia. Quod si
 Plura Maro caneret, pluria Cinna canat.
Denique tanta subest imitandi Cura Maronis,
 Vt, si speret, eum vincere Cinna velit.
Cinna, quid vnius tantùm obliuisceris, amens?
 Est ea pręcipuè res imitanda tibi.
Ille suam flammis aboleri Aeneida iussit,
 Al-

Alteraque Ausonio Pergama obire rogo,
Tu quoq; Cinna iube tradi tua carmina flãmis;
Esse tuo maior Cinna Marone potes.
Sæpe rogata suos illi ignes Roma negabat:
Tu vix incipies Cinna rogare, Dabit.

XXVII.

Ad Amicum Phlebotomumenum.

Cùm plueret facies Hyacinthi sãguine, fusus
Fertur in agnatas sanguis ijsse rosas.
Iam quoq; secta tibi pluit vbere vena cruore,
Sidoniusque linit subdita vasa rubor.
In similes cur ille Rosas non vertitur? aut cur
Hanc Metamorphosin nescit habere cruor?
Scilicet ingenuæ vis impedit indolis illum:
Non didicit Magnus viuere sanguis humi.

XXVIII.

In Calumniatorem flagrorum sponte inflictorum.

Taurea cùm miserè Graios laniaret Ephebos,
Adstabant siccis turba Lacæna genis:
Lætaque constabant Vestalibus ora Puellis,
Frangere cùm Victam iussit Arena gulam.
Et Tunicas poterant pueri spectare Molestas
Cùm erus Oeteos lusit Agyrta Rogos.
At tu fæmineas ordiris, Psylle, querelas,
Dum Caro nostra sua vapulat icta manu.
Iam iuuat impensè pertũdere tergora; quando
Nostra minùs nobis, quàm tibi, flagra dolẽt.

XXIX.

Infans ludibus suamet imagine decipitur, Vndisq; mergitur.

Trimulus illimem cùm fortè sederet ad amnẽ,
Et Vitrei pronus cerneret amnis aquam;
Induit, ecce, amnis puerilia Vitreus ora,
Et mendax Puerum rettulit vnda parem.
Ille sibi inter aquas vbi credidit esse gemellum
Dat socio vnanimes sæpe, petitque manus.
Extulit hic medijs itidem ęmula brachia lym-
Et quas ille manus prębuit;iste petit (phis,
Sed neque dũ ex alta coiere crepidine dextræ,
Vtraque cùm cuperet palma coire tamen.
Amplius ergo suã vt palmam protendetet alter
Pendulus in vitreas amplius hæsit aquas.
Extenditq;manus iterum,extenditq;caditque;
Præcipitemque nocens gurgitis vnda rapit.
Deceptus Puer est. Sperabat tangere dextram
Dextra parem: ah, longè fortior vna fuit?

XXX.

Iuuenis vt B. Virginem rideat, libens oculum amittit: paratus & alterum amittere.

Partheniam Iuuenis sic olim orasse Parentem
Dicitur,effusis sæpe rigatus Aquis:
O liceat,Regina,tuos mihi cernere vultus:
Oraque Cælitibus visa, videre mihi:
Audijt hæc: Oculo sed quo mea videris Ora,
Ora dein hominum nulla videbis, ait.
Ille simul partemq; volens excludere Noctis,
Aspectæque simul Virginis ore frui.
Læua prematur, ait; pateat fax dextra,videntũ
Vnica si superest,vna perire potest.
Mox,vbi partitos oculos in Virgine fixit,

Om-

Omnia sunt vno sidera visa loco.
Sol ibi se solem, Lunam se Luna negauit;
Virginis os oculo Lunaque Solque fuit.
At nequijt Cælestem oculus perferre nitorem,
Dumque diem vidit, perdidit ipse diem.
Se tamen in tali gauisus obisse Theatro,
Funere, ait, nequij nobiliore mori.
Tunc oculum piguit, dextro moriente, sinistrũ
Se quoque cum socio non perijsse suo.

XXXI.

Ad Bambergam, tribus sideribus illustrem.

O inter fluuios amæniores
Fæcundis Aqua marginata Ripis,
Quam torto rotat Alueo beatus
Magnis Arcibus Vrbibusque Riuus.
Hic sublimibus inuidenda tectis
Fulsit Cæsaris Aula; quà potentis
Henrici bona Virgo coniugales
Intrauit Chunegundis in penates
Hic miracula Cæsarum duorum,
Henrici, & Chunegundis & duorum
Hic miracula Coniugum: & duorum
Hic miracula Virginum: & duorum
Hic miracula Cælitum, ò in vna
Quis miracula plura vidit Aula?
Hos Bamberga colis beata Ciues.
Abscondant licet Vrbibus propinquis
Sese Cornua Lunæ; & ipse condat
Se Solis nitor: illicò exhibebit
Henricus tibi semet ipse solem;
Et semet Chunegundis ipsa Lunam.
Quod si pluribus indigebis Astris
Præstabit tibi Godefridus Astrum:
Astrum ò nobile: quale vel micanti
Fixum in pectore cernitur Leonis;

Vel quale exhibet in Sereniore
Virgo verticis ignei Corona;
Vel quale Æthereas subinde monstrat
Stellarum accola Cygnus inter Alas.
Seu quoduis erit ille Sidus, illud
Æternum tibi Sidus opta, & opta;
Tunc nullas tibi patriæque nullas
Illunes Populus timebit Vmbras.

XXXII.

Rustica duorum pugna.

Seruijt Heluetico procerus Verna colono,
Grandis ab Ætnea posteritate Nepos;
Hos inter Lis orta duos, hortante Lyæo,
In sua syluestres impulit arma manus.
Sæpe genas alter pugno mulctauit & alter;
Omne tamen pugni pondus inane fuit.
Nam tactas quoties feriebat dextera malas,
Visa ferire merum dextera marmor erat.
Ergo genus teli placuit mutare. Bipennis,
Siqua, vel informis pertica, si qua foret (res;
Neutra fuit, Suberāt Lapitharū è strage mola-
Tam Silicū innumerus quā lapidū numerus
Hinc sibi tollit onus Silicis pręgrande Colonus,
In vernile caput vis quod herilis agat.
Sed iactum vt Silicem serui frons dura recepit
In sua dissilijt frusta minuta Silex.
Nec sensere tamen seruilia tempora vulnus,
Sed magis est visus fronte dolere lapis.
Mirū aliud: Dū frusta cadunt diuersa volantq;
Pars etiā in domini est parua reuersa caput
Parua, sed ingenti signauit vulnere frontem:
Et dubitans seruum lædere, læsit herum.
Quid scutū timidi galeamq; obtendimus hosti?
Pro Galea propriam Verna habet iste cutē.

XXXIII.

Cædes Theſſalonicenſis, peregrino etiam Mercatori luctuoſa.

Iam meritas dederat gladio plebs Theſſala pe-
Ciuilique ſatur ſanguine Cæſar erat: (nas,
Irato deerant ſed adhuc duo funera bello,
Quo ſeptem fuerant millia iuſſa peti.
Hic Pater, ecce, ſua comitatus Prole, petebat
Proſcripta ſocios hoſpes in Vrbe lares.
Illa tamen gemini vt ſubierunt mænia nati,
Mænia ſenſerunt facta ſepulcra ſibi.
Sęuus enim hic vnã ſobolẽ rapit hoſtis, hic vnã;
Et Numeros; inquit, iam meus Enſis habet.
Inde trahens Natos, retrahens Pater inde: Quid
Me pete miles, ait; me trahe, parce meis (erras?
Largior an debet bullire è pectore ſanguis?
Largior in patrio pectore ſanguis erit.
Grãdius an facta eſt addẽdũ ad vulnera vulnus?
Vulnus in hoc iugulo grandius eſſe poteſt.
Dixit; & õbiectis ferro ſimul obſtitit vlnis,
Et ſimul in cædem ſegnior hoſtis ijt.
Flectar, ait: ſobolem tu voce perire paterna
Alterutram; alterutram viuere voce iube.
Ille oculis vtramque legens, vtrãque probauit;
Neutra minore Patris digna fauore fuit.
Parcite nunc illi; nunc, illi parcite clamat:
Illa poteſt meritò viuere: & illa poteſt. (quet;
Rurſus in hãc oculos, & in hãc, & vtrãq; retor-
Rursũ oculi, quod amẽt prole in vtraq; vidẽt.
Quid moror hãc, inquit, deſẽdere? quid moror
Æquus in incerto pectore certat amor, (illã?
Et ſimul hãc tollo, ſimul hãc Pater abdico pro-
Qua ſeruabo meam voce, necabo meã. (lem:
Hæc inter patrio defeſſus amore ſatelles,
Æquali ſobolem plectit vtramque manu.

Sic

Sic dũ quæris, vtram tibi serues, perdis vtramq;
Vtque vtrique fores æquus, iniquus eras.

XXXIV.

De eadem, aliud.

Proscriptam faciebat iter Mercator ad vrbem,
Hærebatq; pio tursia gemella Patri:
Turba gemella pium sed eò comitata parentẽ,
Venit in hostiles interitura manus.
Hic veniam natis genitor vitamque precatus,
In sua mucrones stringere colla iubet.
Vertite tela Viri; sceleris si quæritur Auctor,
Auctor ergo: Pueri nil nocuere mei.
Sperno preces partim miles, partim audio, dixit
Dimidium voti, quo potiare, dabo:
Et geminis vnum, pater, elige fratribus. Vnus
E geminis nusquam, qui legeretur, erat.
Hũc mihi legero ait: perit ille: hũc legero & ille
O scelus: esse pium dum iubet, esse vetat.

XXXV.

Iacobus Gretserus S.I. sacræ Antiquitatis solertissimus Vindex.

Tandem, Vincula, Carceremque passi
In serum redeunt diem libelli:
Digni Solibus Atticis libelli.
Squallebant laceri, manumque mutis
Poscebant miserabiles querelis.
Iam iam Blatta ruebat, & terendas
Audebat sibi destinare chartas:
Iam iam sordida noxijs parabat
Sacras rodere dentibus Camænas,
Patratumque foret scelus, nec vllo
Id quondam Lua diluisset æuo
Ni magnus radio potente; Phœbus

Gre-

Gretferus properaſſet, à propinquo
Flentes funere liberare Muſas.
Quarè libera rideat Vetuſtas
Hoc ſub ſole meo eruditionis,
Blatti, pulueribuſque, vermibuſque
Nocti denique carcerique, doctos
Nil audere licebit in libellos.

XXXVI.

Didonis effigies; ex Græco.

Archetypum Tyriæ ſimulacrum cernis Elyſæ,
Candida cæleſtis cui dedit ora nitor.
Talis & ipſa fui: ſed Mens non illa fuit, quàm
Affinxit titulis fama pudenda meis.
Nunquam viſa mihi Phrygij ſunt ora mariti,
Nec meminere meam Troica bella fugam.
Sed Pudor, vt thalamis violentum arceret Iarbã
Perculit ingenua pectora noſtra manu.
Cur placidũ egiſtis mea Muſæ in dãna Maronẽ
Ille meos veſtra polluit Arte toros.

XXXVII.

De ſuis Epigrammatis, in niuea membrana deſcriptis. ad Lectorem.

Candida quod Niueis amicitur Muſa pruinis,
Et nihil externi charta coloris habet;
Nec mea Parrhaſia laſciuit imagine pompa,
Nec Timanthea ducitur Vmbra manu:
Nec Minio tegitur; Tyrio nec pingitur Oſtro
Sed metus in toto carmine candor ineſt:
Da veniam, lector, chartæ dabis ipſe colorem;
Cœperit aſpectu quando rubere tuo.

De

XXXVIII.

De ioco Timæi, quo incendium Epheſiæ Dianæ excuſauit.

In celebres ruerent Triuiæ cum fana fauillas,
Regia Nocturno fana cremata dolo:
Græcus Adulator, Quid cauſam quæritis? inquit?
Cauſa Diana ſuis ignibus ipſa fuit.
Magnus enim Macedũt ſatus illa nocte Tyrãnus
Obſtetricantem iuſſi, adeſſe Deam.
Inde ſuis nequijt Diana à ſedibus abſens,
Sedibus admotas examinare faces,
Dixit; & applauſit dicenti Græcia. Tantus
Ingenuo calor eſt viſus ineſſe ioco.
Ne turgeſce tamen tam effuſo Grecule plauſu.
Nam ioca, crede mihi, ſera fuere nimis.
Quæ ſi dicta forent flammis durantibus; ipſas
Extinctura ſuo credo fuiſſe gelu.

XXXIX.

De Carmine Matthæi Raderi S.I. Præceptoris mei, abſentis.

Carmen nobile, cedria perunctum,
Raſum pumice carmen & politum;
Quod doctas Calamo Raderiano,
Cyrrhæis Aganippidas ſub Vmbris
Auſim dicere dictitaſſe Muſas:
Tali Threijcius Poeta quondam
Pantheras traheret tigreſque cantu,
Hoc ritus Libyce domaret Vrſæ,
Hoc Lynces prohiberet in repertam
Sæuis Vnguibus inuolare prædam,
Hoc pronas raperet ſonorus Ornos,
Et toto nemus auocaret Hæmo.

Iam

Iam si quæreret ille grandiores
Vno Carmine commouere moles,
Isto strimonias ligaret Vndas,
Aut verti refugum iuberet Hebrum;
Isto marmora, Caucasique duras
Secum cogeret ambulare rupes:
Isto mænia fabulosa posset
Septenis iterum admouere portis.
Rem Monstri similem: Quid erubesco
Verum dicere? Iam Radere fontem,
Iam iam didicere me potes profanum:
Pantheras quia, sæuientiumque
Vinco barbarus ora beluarum;
Vinco Memonias rigore tigres,
Vinco flumina, cæduosque montes,
Vinco marmora, Caucasique rupes,
Vinco mænia fabulosa, vinco:
Cantus audio qui Raderianos
Ad nullos tamen ambulo Raderos.

XL.

Hussius comburendus, sese Anserem esse; & ex suo Cinere Cygnum nasciturum, affirmat.

Assyrias memorant Phœnicem animare fauillas,
Claudit odoratis cùm sua fata Rogis.
Nā pretiosa senē simul hausit flāma Volucrē,
Mox nouus è flamma parturiente redit.
Psittacus hāc mortē, Iouis hāc sibi quæsijt ales;
Nec tamen hac felix ille, nec ille fuit.
Talia nunc Anser sibi funera destinat; ire
Dum Reus vltores cogitur in Cineres.
Me rediuiuus, ait, nascetur ab Ansere Cygnus;
Fæcundusque meo funere puluis, erit.
Vritur inde Senex flammis stridentibus Anser;
Et satus ex illo funere Coruus ijt;

De-

Deterior Soboles ipso Patre. Falleris ignis,
Quid dũ Mõstra cupis tollere, Mõstra paris.

XLI.

De Morte Matthæi diuitis Hæretici.

Matthæus fatente Nepos è fece Lutheri.
Cui prope Cræsea ditior arca fuit:
Fatali cùm membra toro moribunda rotaret,
Frigeretq; suas iam sitis ante fores:
Atra domũ Nebula, & Nox in tẽpesta tegebat,
Nec via, qua fugiens spiritus iret, erat;
Emersere proin vicino è limine flammæ,
Hauseruntque tribus proxima tecta rogis.
Admirat a nouos vicina flebilis ignes;
Hæc, ait, è nullo fulmine flamma venit:
Nec per Nocturnam creuere incendia fraudem,
Quænam igitur causa his ignibus esse potest
Vna potest: Matthæus ea reperire lucerna,
Ad Lethea suam debuit antra Viam.

XLII.

In malum poema, picturis vulgaribus inclusum.

Defuit ingenium Vati; Sucurrere Pictor
Debuit, & chartas Arte iuuare Color
Si neque sic Vates poterit, Pictorque placere;
Quærendus Chartis denique Tinctor erit.

XLIII.

In Lubinum, spurcæ Poesies Propugnatorem.

Roma vetus Calamos chartasq; Cupidinis õnes
Vsque Tomitanos iusserat ire sinus;
Nunc iterum Spurcę rediuiua volumina Musę
Sanctior in Cineres Roma migrare iubet.
Audit,

Audit,&,ò fontes, Lubinus clamat,& imbres,
Plectite Romanos vindice rore focos:
Cum nudo Vates Nasone crematur Aquinas;
Igne perit,quicquid Nomen Amoris habet,
Ferte citi Lymphas; date libris flumina: toto
Tibris inhumanos obruat Amne rogos.
Sed Tiberina suos Oranti denegat imbres;
Et negat Vnda suos Martia;Virgo suos.
Quid Lubinus agat?Iam fumus pergit,& ignis
Dum miser vsq;pigrã clamat & vrget Aquã.
Serum,ait,his flãmis alienas poscere lymphas;
Dixit;& ex oculis proprius imber ijt.

XLIV.

Ad Christophorum, insignem Amicum.

Magnus Robore miles & lacerto,
Cùm vastum pedes (vt ferunt) frequenter
Sicco poplite permeasset æquor,
Et Christum (licet inscius) per altas
Subiectis humeris tulisset Vndas,
Cœpit Christophorus dein vocari.
Tu,qui fers humeris tuis Iacobum,
Illum,illum,inquio,pessimum Iacobum,
Qui tot tædia,ponderumque tanta
Ceruices iacit in tuas talenta,
Et maiora tibi,& molestiora
Semper congerit,ingeritque semper
Illum, illum, quia sustines Iacobum,
Et fers tam patienter; & libenter,
An Iacobophorus cupis vocari?

XLV.

In Hermem, mendacissimum Scriptorem.

Lingua ter antiquos cũ mendax falleret Indos
Tertiaque infami solueret ora dolo;

Iussa

Iussa fuit Samio taciturna senescere ritu,
Et claus s vitam ducere multa labris,
Nō eadē est Calamis nūc lex mendacibus Herma;
Hinc etiam Quatuor scribere Verba potes.

XLVI.

Turpitudo Hæresios Caluini.

Tænario viden'vt facies emergat ab antro:
Vt nocuo attonitum nubilet ore diem?
Multa per euulsos lasciuit Vipera crines,
Perque manus errat vipera, perque sinus.
Lerneoque acies sua tela triscalcat hiatu,
Fœtaq; liuentes efferat Hydra iubas.
Cantaber vltorem spargit tamen obuius ignē,
Et Caluam Hesperio fulmine terret Anum.
Quid Vetulam terres ostenso fulmine? Viso
Terreri speculo rectius illa potest.

XLVII.

B. Agathæ festus dies, Henrico Illustrissimo Principi Natalis.

Lactea crudelis cur amputat vbera forceps?
Virgineoque cadit lecta papilla sinu?
Iudicis ira iubet; sed iniqui Iudicis ira,
Vbera cui nunquam præbuit vlla Parens;
Cui sua Nutrices admorunt vbera tigres.
Sæuior aut vicit bellua siqua tigres.
Non tamen insonti sons obfuit ira: sed illi
Reddita cœlesti sorte papilla fuit.
Miratus sum sæpe foret quæ causa; quod isto,
Vbera erant Agathæ totā repensa die?
At genitum post quàm tali te luce videbam,
Henrice, ò Patriæ fama futura tua.
Mirari porro nequij: Modò cognita causa est;
Debita erat Cunis illa Mamilla tuis.

In

XLVIII.

In Calumniatorem Anonymum.

Qui fanum Triuiæ funesta nobile flamma,
Laudatusque Asiæ scurra cremauit opes,
Non iræ studio, sed famæ captus amore
A magno voluit Nomen habere rogo.
At stolidum vindex vt Grecia plecteret, illud
Immemori iussit Nomen ab Ore premi.
Tu paribus diuina cremas humanaq; flammis,
Qui sacra Tartareo iura furore trahis.
Flammiuomos pandit tibi sueta Kalumnia ri-
Infestoque omnes rodere dente iubet. (ctus,
Fallor, an è tali quæris tibi crimine Nomen?
Non faciam tibi, quod Græcia fecit: Habe.

XLIX.

Cædes miserabilis inter amicissimos fratres per somnum facta.

Vna duobus erat sopitis fratribus Vmbra,
Atq; inter fratres Mens erat vnā duos.
Hic illum Pyladen, hunc ille vocabat Oresten,
Ille suum meritus Nomen, & ille suum.
Clauserat Vnanimi hic atq; hic sua lumina sō-
Sperare Vnanimē iussus vterq; diem. (no,
At cepere statim temeraria ludere mentem
Somnia; Nocturnis ingeniosa dolis.
Nam proprior Morpheus, adsistere visus Ore-
Credula mentito terruit Ora metu. (sti,
Sæpe ferox illi minitatus Vulnera; sæpe
Tela cruentatam per repetita Necem.
Nō tulit hāc Iuuenis (placidę licet indolis) irā
Sed rapit ignara feria tela manu.
Inde minas, & tela minis alterna reponit,
Versaque ludicro vulnera terga notat.
Victa proin' capit Vmbra fugā. Sed victa fero-
Infami Iuuenem decipit Vmbra fuga. (cem

In-

Inſtat enim,ſequiturq;ferox:dum deniq; pulſi
Inter contiguos abditur Vmbra toros.
His Pylades inerat,gemini pars altera fratris;
Quem malè ſecurum iuſſerat eſſe ſopor.
Viſus hic hoſtis erat,teloq;errante petitus,
Quaq;petitus erat parte,peremptus erat,
Suerunt ipſi hoſtes iram deponere ſomno:
Iraſci fratres cur male ſomne doces?

L.

Votum Pauperum pro Gulielmo liberaliſſimo Sene.

Cana licet placidi ſe prodat Verticis ætas,
Et Pyla monſtrent tempora picta viues.
Sola tamen lentæ Manus eſt ignara Senectæ,
Laſſarique dato munere dextra nequit.
Viue tibi Gulielme,(precor Plebs indiga) viue
Aut tibi ſi renuis viuere,viue mihi.

LI.

In Hæreticum mendacem, Societatis criminatorem.

Auſonia ſcripſit,Batauaque volumina lingua,
Cùm mores cupijt ſcurra notare meos.
Ac ne quem fugeret,linguæ eſſe vtriuſq;peritũ
Auctori Lector quiſq;monendus erat.
Quare in frõte libri docet ipſe Librũ eſſe bilin-
Dicere quod Lector debuit,Autor ait. (guẽ

LII.

Ad optimum Amicum.

Offendam licet vſq;& vſq;& vſque,
Et pœnas Tityique,Siſyphique
Et plauſtrum merear piaculorum:
Pœnas nec tamen indis has nec illas,
Pœnas heu meritas & has & illas:

Sed

Sed pacatior ipse leniori
Pergis crimina vindicare mulcta,
Et parcis mihi plura sæpiusque,
Et donas bona plura crebiusque,
Quàm si nunquam ego puniendus essem.
O qualis modus iste vindicandi est:
Non punit modus iste vindicandi
Multo sanguine, sed rubore multo.

LIII.

In Faustinum spurcissimum interpretem.

Quicquid labdacidę peccãt Conubia: quicquid
Nouit Agenoréo rapta puella sinu.
Quicquid Aquinates formidãt carpere morsus
Quicquid Pelignis dicere Naso timet:
Prodit, & infami Faustinus margine vulgat,
Et quos Faustino non pudet esse pares.
Orgia sola probant, & Operta; & sacra Cocytùs
Etquæcumq; vetus lustra December habet.
Dedoceas Veteres si lasciuire Poetas,
Est Rhadamanteo pœna luenda foro.
Prætestata loqui nisi fuerit charta latinè,
Charta Ixionijs est laceranda rotis.
Iulia quæ prohibet, quæ lex Scatinia plectit,
Sola putant calamis non aliena suis.
Parce verecundo tandem Faustine rubori,
Et noli nobis scribere quicquid agis,

LIV.

De Apiculis ab Aranea interceptis.

Mellegas felix onerarat præda Volucres
Trinacrio passim præda petita thymo;
Iamq; fatigatas redolente pondere, nota
Ad solitos iussit lex reuolare lares.

Pendula telarum cùm rete tenderat ingens,
Quod de visceribus nerat Arachna suis.
Insidiasq; locans Apibus; euolantibus, illas
Cępit, & hærentes exanimauit Apes,
Quas gula delicias affectat? Aranea Muscas
Nauseat; Hybleas iam quoque poscit Aues.

LV.

Anastasius Synaita, è Græco in Latinum versus.

Argolico quondã vulgatam scripta Cothurno,
Hæresis Argolicos cùm violasset Auos:
Hunc Voces etiam didici formare Latinas.
Impietas Latio dum rotat Ora sono.
Si noua Lingua meo toties discẽda Libello est,
Crimina cùm Linguas addidicere nouas.
Desinite ò plures mala Sęcula discere Linguas,
Plus satis est Linguas iam didicisse Duas.

LVI.

Epitaphium carmen, in funere Rabi seu Corui desertoris Monachi.

Occidit infelix Caperatæ Rabula gentis
Corbus, ab effosa non bene tectus humo:
Qui sacra ferali temerare silentia Cantu
Ausus in infernas præcipitauit aquas.
Ite nigræ volucres, meritos intendite luctus,
Cum Coruo vestri pars quoq; magna perit.
Inferias Coruo da Corue, rotaq; relicta
Ad Cognatã tuus funera questus eat.
Et quoniam stygijs animum reuocare cauernis
Non potes; hoc facias quos potes, Ossa legas.

LVII.

In Lerneum publicum Calumniatorem.

Mõſtrum horrẽdũ,informe,ingẽs,puto dixerat
Laudabat formã qui,Polypheme,tuã (olim
Vatibus hæc Priſcis licuit ſibi fingereMonſtra,
Noſtris nulla licet fingere; Vera vident:
Aſpice Lerneum:Monſtro ſpectabis in vno,
Lerneas quicquid ſibilat inter Aquas.
Mille per exſertam diſpergit Toxica linguam,
Et quo plura vomit Toxica, plura coquit.
Liuet & afflatu funeſto quæque venenat
Et cùm feſſa nequit lingua, nocere,cupit.
Fallimur,enectam qui Lernæ credimusHydrã:
Tu Lernee vetas credere, viuis adhuc.

LVIII.

Iacobo Cognomini Poetæ, votum Natale.

O & Caſtaliæ Sitior Vndæ,
Et Largæ Bibo creber Hippocrenæ;
Natales age Iulios, diemque
Nunc & Menſibus antepone, & Annis,
Quo naſci tibi contigit, Iacobe;
Et Curas iube ab eſſe; tetricaſq;
Omnes ex Animo repelle Nubes.
Ludant Gaudia ſola, & Ambulanti
Occurrant ea ſemper, & Sedenti
Adſint Aonides, iuuentque terſo
Carmen nobile parturire verſu:
Carmen, quale ſoles iocante nutus
Tunc effundere, non times ſuaui
Cum contendere lætior Catullo;
Aut cum Bilbilin; aut Tagi ſonoros
Certas vincere grandior Cothurnos,
Tali Carmine lude nunc; & iſtum

Quo nasci tibi contingit, futuris
Mensem Mensibus antepone, & Annis.
Herodes licet impiam securim
In magnum paret impius Iacobum
Et vecors odio laboret Vnum
Mensi tollere Iulio Iacobum;
Dum tu nasceris, alterum alterumque
Audit viuere Iulio Iacobum.

LIX.

De funere Philippi Catholici Regis.

Terrarum dominum lugebat Terra Philippũ,
Cùm Patria exanimen fleret Ibera Patrem.
Quam simul assiduo tundentẽ pectora plãctis,
Talia cum planctu dicta dedisse ferunt;
Plurima cũ posses vtrumq; Philippe, per orbẽ
Plus tamen vt posses vouit vterque tibi.
Sed post quàm letho te posse occumbere vidit,
Orbis te cupijt posse, Philippe, minus.

LX.

Votum Pauperum pro Elisabetha, liberalissima Principe.

Quicquid turba suæ ieiunia vouebat Elisæ;
Prodiga cùm saturas ferret Elisa dapes;
Aut inopum texta prohiberet frigora lana,
Aut vacuos largo pasceret ære sinus:
Aut mendica mero perfunderet ora falerno,
Spargeret aut totum corpora in ægra penũ;
Pauper idẽ tibi turba precor. Nã quicquid Eli-
Illa suis dederat; das & Elisa mihi. (sa

Zuuin-

XLI.

Zuuinglius iurat, suam se doctrinam per somnium didicisse.

Dormijt Ascræus Parnassi in culmine Pastor,
Et subitum Vatem iussit abire sopor.
Alter in Helueticis vbi cautibus obdormiuit,
Continuò Vatem fertilis Vmbra tulit.
Zuuinglius ille fuit. Qui dū vigil angitur olim,
Vulgatum populo qua probet Arte scelus:
Desperat vigilans; Somnū ergo cōsulit: & mox
Doctorem ex voto somnus, & vmbra dedit.
Vellit enim auriculam sopito Larua; sed illa
Sciri quæ fuerit, Candida an Atra, nequit
Illa repentè Viros curas exhaurit inanes,
Omniaque vnum illum scire magistra iubet.
Zuuinglius inde vigil scijt omnia; qualia nemo
Nec Vigilans docuit, nec Vigilans didicit.
Lætior ergo suos inuisit manè tribules.
Quæque illa potuit discere nocte, docet.
Vtque probet certa esse, esse omnia somnia iurat;
Somnia ne iura; credimus; esse nega.

LXII.

S. Sophia, Fidei, Spes, Charitatis Mater.

Tres peperi obstetrice parens Virtute puellas;
Vna puella fuit Spes; fuit vna Fides.
Tertia legitimi tulit æmula nomen Amoris,
Nec tria cassa suis nomina rebus erant.
Denique Virtutes peperi, quot pignora. Solū.
Debuerat partus crebrior esse mihi.

LXIII.

In Medicum hæresi Caluiniana furiosum.

Nescio quis Medicū furor incurabilis armet?
Inque nouam rabiem tristis Erinnys agat?

Viscera si nocua tumuissent læsa Rubeta,
Te posset medicas Psylle, rogare manus.
Nũc date, si qua liquãt meliores germina suc-
Si qua peregrinas insula sudat opes; (cus,
Dicite, si quid habet Natura potentius: iste
Sanari trita non solet Arte furor.
Non huic Veratri prodest vis vlla cerebro,
Euacuet totas iam licet Anticyras.
Et iuxtà serum est, mediam pertundere venã;
Nõ vna hunc morbũ vena, sed omnis habet.
Quid faciam? dices, furor est à sanguine toto.
Causa igitur morbo Tota adimenda tuo est.

LXIV.

In Chrysopoeum impostorem.

Sidera septenis præsunt septena fodinis,
Contentus venena quisque Planeta sua,
Nobile sub terris generat Sol igneus Aurum,
Argentumque recens frigida Luna parit;
Martius abstrusis Ferrũ erro meatibus infert;
Plumbea Saturnus crescere dona iubet.
Progenerat Stannũ Saturni maximus Hæres,
Succina Mercurius percoquit, Aera Venus.
Octaui nuper fornabula prodijt Astri,
Aurea quæ facili felle metalla liquat.
Sæpe fluunt simul inde Auri duo magna talẽta,
Sæpe tria, interdum quattuor inde fluunt
Vidistin, tu illis fluere, inquies, ab ignibus Au-
Non: quia cũ vellẽ cernere, Fumus erat. (rũ?

LXV.

Ad Eystadium duobus Tutelaribus clarum.

Eystadi nemus, ò nemus; beatis
Cœli Ciuibus inclitum; & gemellis

Tute-

Tutelaribus olim amatum. In illo
Tu ſacra Vvilibalde cum tiara; &
Tu ſacrum Soror æmulata fratrem
Vvalpurga incolis. Alterum inquilini
Patrem agnoſcite Ciuium: alteramque,
Vos quotquot thalamoſque nuptiaſque
Chriſto cedere Virgini iubetis,
Matrem agnoſcite virginum, ò vtroque
Felices nimis incolas parente?
At qui nunc itidem iſtud inquilini
Tantorum colitis nemus parentum,
Et colles nemoris, cauaſque valles,
Sic vos viuite, ſint ſuis vt ambo
Felices etiam incolis parentes.

LXVI.

Eques nobilis poſt orbem peragratum domi ſuæ mortuus.

Quid mihi, Nile, tuas trāſmittere profuit Vndas?
Vltraq; extremos Perſidis ire ſinus?
Quid Syriā, & campos Solymæ vidiſſe ruina?
Omnia quæ vidi, me docuere mori.
Fracta ſua mōſtrāt Babilonia marmora clades,
Et ſua contritus fata Coloſſus habet.
Pyramis aerias feriat licet ardua Nubes,
Ipſa tamen tumulum ſe videt eſſe ſibi.
Ipſe redux, vitam patriæ inter limina perdo,
Et quæſita foris Parca, reperta domi eſt.
Vanum erat hoc tantis terrarū ambagibus vnū
Diſcere: Momento patria me docuit.

LXVII.

De Bauij deſperata inſania.

Turbaſſent Bauiū cùm tetrica ſomnia quæri
Pæoniam ex templo iuſſit Anhelus opem.

Iussa fuit Samio taciturna senescere ritu,
 Et claus's vitam ducere multa labris, (ma ;
Nō eadē est Calamis nūc lex mendacibus Her-
 Hinc etiam Quatuor scribere Verba potes.

XLVI.

Turpitudo Hæresios Caluini.

Tænario viden'vt facies emergat ab antro:
 Vt nocuo attonitum nubilet ore diem?
Multa per euulsos lasciuit Vipera crines,
 Perque manus errat vipera, perque sinus.
Lerneoque acies sua tela trisculcat hiatu,
 Fœtaq; liuentes efferat Hydra iubas.
Cantaber vltorem spargit tamen obuius ignē,
 Et Caluam Hesperio fulmine terret Anum.
Quid Vetulam terres ostenso fulmine? Viso
 Terreri speculo rectius illa potest.

XLVII.

B. Agathæ festus dies, Henrico Illustrissimo Principi Natalis.

Lactea crudelis cur amputat vbera forceps?
 Virgineoque cadit lecta papilla sinu?
Iudicis ira iubet; sed iniqui Iudicis ira,
 Vbera cui nunquam præbuit vlla Parens;
Cui sua Nutrices admorunt vbera tigres.
 Sæuior aut vicit bellua siqua tigres.
Non tamen insonti sons obfuit ira: sed illi
 Reddita cœlesti sorte papilla fuit.
Miratus sum sæpe foret quæ causa; quod isto,
 Vbera erant Agathæ totā repensa die?
At genitum post quàm tali te luce videbam,
 Henrice, ò Patriæ fama futura tua.
Mirari porro nequij: Modò cognita causa est;
 Debita erat Cunis illa Mamilla tuis.

XLVIII.

In Calumniatorem Anonymum.

Qui fanum Triuiæ funesta nobile flamma,
Laudatusque Asiæ scurra cremauit opes,
Non iræ studio, sed famæ captus amore
A magno voluit Nomen habere rogo.
At stolidum vindex vt Gręcia plecteret, illud
Immemori iussit Nomen ab Ore premi.
Tu paribus diuina cremas humanaq; flammis,
Qui sacra Tartareo iura furore trahis.
Flammiuomos pandit tibi sueta Kalumnia ri-
Infestoque omnes rodere dente iubet. (ctus,
Fallor, an è tali quæris tibi crimine Nomen?
Non faciam tibi, quod Græcia fecit: Habe.

XLIX.

Cædes miserabilis inter amicissimos fratres per somnum facta.

Vna duobus erat sopitis fratribus Vmbra,
Atq; inter fratres Mens erat vna duos.
Hic illum Pyladen, hunc ille vocabat Orestem,
Ille suum meritus Nomen, & ille suum.
Clauserat Vnanimi hic atq; hic sua lumina sō-
Sperare Vnanimē iussus vterq; diem. (no,
At cępere statim temeraria ludere mentem
Somnia; Nocturnis ingeniosa dolis.
Nam proprior Morpheus, adsistere visus Ore-
Credula mentito terruit Ora metu. (sti,
Sæpe ferox illi minitatus Vulnera; sæpe
Tela cruentatam per repetita Necem.
Nō tulit hāc Iuuenis (placidę licet indolis) irā
Sed rapit ignara feria tela manu.
Inde minas, & tela minis alterna reponit,
Versaque ludicro vulnera terga notat.
Victa proin' capit Vmbra fugā. Sed victa fero-
Infami Iuuenem decipit Vmbra fuga. (cem
In-

Inſtat enim,ſequiturq;ferox:dum deniq; pulſi
Inter contiguos abditur Vmbra toros.
His Pylades inerat,gemini pars altera fratris;
Quem malè ſecurum iuſſerat eſſe ſopor.
Viſus hic hoſtis erat,teloq;errante petitus,
Quaq;petitus erat parte,peremptus erat,
Suerunt ipſi hoſtes iram deponere ſomno:
Iraſci fratres cur male ſomne doces?

L.

Votum Pauperum pro Gulielmo liberaliſſimo Sene.

Cana licet placidi ſe prodat Verticis ætas,
Et Pyla monſtrent tempora picta viues.
Sola tamen lentæ Manus eſt ignara Senectæ,
Laſſarique dato munere dextra nequit.
Viue tibi Gulielme,(precor Plebs indiga) viue
Aut tibi ſi renuis viuere,viue mihi.

LI.

In Hæreticum mendacem, Societatis criminatorem.

Auſonia ſcripſit,Batauaque volumina lingua,
Cùm mores cupijt ſcurra notare meos.
Ac ne quem fugeret,linguæ eſſe vtriuſq;peritũ
Auctori Lector quiſq;monendus erat.
Quare in frõte libri docet ipſe Librũ eſſe bilin-
Dicere quod Lector debuit,Autor ait. (guẽ

LII.

Ad optimum Amicum.

Offendam licet vſq;& vſq;& vſque,
Et pœnas Tityique,Siſyphique
Et plauſtrum merear piaculorum:
Pœnas nec tamen indis has nec illas,
Pœnas heu meritas & has & illas:

Sed

Sed pacatior ipse leniori
Pergis crimina vindicare mulcta,
Et parcis mihi plura sæpiusque,
Et donas bona plura crebiusque,
Quàm si nunquam ego puniendus essem.
O qualis modus iste vindicandi est:
Non punit modus iste vindicandi
Multo sanguine, sed rubore multo.

LIII.

In Faustinum spurcissimum interpretem.

Quicquid labdacidę peccât Conubia: quicquid
Nouit Agenoréo rapta puella sinu.
Quicquid Aquinates formidât carpere morsus
Quicquid Pelignis dicere Naso timet:
Prodit, & infami Faustinus margine vulgat,
Et quos Faustino non pudet esse pares.
Orgia sola probant, & Operta; & sacra Cocytùs
Etquæcumq; vetus lustra December habet.
Dedoceas Veteres si lasciuire Poetas,
Est Rhadamanteo pœna luenda foro.
Prætestata loqui nisi fuerit charta latinè,
Charta Ixionijs est laceranda rotis.
Iulia quæ prohibet, quæ lex Scatinia plectit,
Sola putant calamis non aliena suis.
Parce verecundo tandem Faustine rubori,
Et noli nobis scribere quicquid agis,

LIV.

De Apiculis ab Aranea interceptis.

Mellegas felix onerarat præda Volucres
Trinacrio passim præda petita thymo;
Iamq; fatigatas redolente pondere, nota
Ad solitos iussit lex reuolare lares.

Pendula telarum cùm rete tenderat ingens,
Quod de visceribus nerat Arachna suis.
Insidiasq; locans Apibus; euolantibus, illas
Cępit, & hærentes exanimauit Apes,
Quas gula delicias affectat? Aranea Muscas
Nauseat; Hybleas iam quoque poscit Aues.

LV.

Anastasius Synaita, è Græco in Latinum versus.

Argolico quondã vulgatam scripta Cothurno,
Hæresis Argolicos cùm violasset Auos:
Hunc Voces etiam didici formare Latinas.
Impietas Latio dum rotat Ora sono.
Si noua Lingua meo toties discẽda Libello est,
Crimina cùm Linguas addidicere nouas.
Desinite ò plures mala Sęcula discere Linguas,
Plus satis est Linguas iam didicisse Duas.

LVI.

Epitaphium carmen, in funere Rabi seu Corui desertoris Monachi.

Occidit infelix Caperatæ Rabula gentis
Corbus, ab effossa non bene tectus humo:
Qui sacra ferali temerare silentia Cantu.
Ausus in infernas præcipitauit aquas.
Ite nigræ volucres, meritos intendite luctus,
Cum Coruo vestri pars quoq; magna perit.
Inferias Coruo da Corue, rotaq; relicta
Ad Cognata tuus funera questus eat.
Et quoniam stygijs animum reuocare cauernis
Non potes; hoc facias quos potes, Ossa legas.

LVII.

In Lerneum publicum Calumniatorem.

Mõſtrum horrẽdũ, informe, ingẽs, puto dixerat
Laudabat formã qui, Polypheme, tuã (olim
Vatibus hæc Priſcis licuit ſibi fingere Monſtra,
Noſtris nulla licet fingere; Vera vident:
Aſpice Lerneum: Monſtro ſpectabis in vno,
Lerneas quicquid ſibilat inter Aquas.
Mille per exſertam diſpergit Toxica linguam,
Et quo plura vomit Toxica, plura coquit.
Liuet & afflatu funeſto quæque venenat
Et cùm feſſa nequit lingua, nocere, cupit.
Fallimur, enectam qui Lernæ credimus Hydrã:
Tu Lernee vetas credere, viuis adhuc.

LVIII.

Iacobo Cognomini Poetæ, votum Natale.

O & Caſtaliæ Sitior Vndæ,
Et Largæ Bibo creber Hippocrenæ;
Natales age Iulios, diemque
Nunc & Menſibus antepone, & Annis,
Quo naſci tibi contigit, Iacobe;
Et Curas iube ab eſſe; tetricaſq;
Omnes ex Animo repelle Nubes.
Ludant Gaudia ſola, & Ambulanti
Occurrant ea ſemper, & Sedenti
Adſint Aonides, iuuentque terſo
Carmen nobile parturire verſu:
Carmen, quale ſoles iocante nutus
Tunc effundere, non times ſuaui
Cum contendere lætior Catullo;
Aut cum Bilbilin; aut Tagi ſonoros
Certas vincere grandior Cothurnos,
Tali Carmine lude nunc; & iſtum

Quo nasci tibi contingit, futuris
Mensem Mensibus antepone, & Annis.
Herodes licet impiam securim
In magnum paret impius Iacobum
Et vecors odio laboret Vnum
Mensi tollere Iulio Iacobum;
Dum tu nasceris, alterum alterumque
Audit viuere Iulio Iacobum.

LIX.

De funere Philippi Catholici Regis.

Terrarum dominum lugebat Terra Philippũ,
Cùm Patria exanimen fleret Ibera Patrem.
Quam simul assiduo tundentẽ pectora plãctis,
Talia cum planctu dicta dedisse ferunt;
Plurima cũ posses vtrumq; Philippe, per orbẽ
Plus tamen vt posses vouit vterque tibi.
Sed post quàm letho te posse occumbere vidit,
Orbis te cupijt posse, Philippe, minus.

LX.

Votum Pauperum pro Elisabetha, liberalissima Principe.

Quicquid turba suæ ieiunia vouebat Elisæ;
Prodiga cùm saturas ferret Elisa dapes;
Aut inopum texta prohiberet frigora lana,
Aut vacuos largo pasceret ære sinus:
Aut mendica mero perfunderet ora falerno,
Spargeret aut totum corpora in ægra penũ;
Pauper idẽ tibi turba precor. Nã quicquid Eli-
Illa suis dederat; das & Elisa mihi. (sa

XLI.

Zuuinglius iurat, suam se doctrinam per somnium didicisse.

Dormijt Ascræus Parnassi in culmine Pastor,
Et subitum Vatem iussit abire sopor.
Alter in Helueticis vbi cautibus obdormiuit,
Continuò Vatem fertilis Vmbra tulit.
Zuuinglius ille fuit. Qui dũ vigil angitur olim,
Vulgatum populo qua probet Arte scelus:
Desperat vigilans; Somnũ ergo cõsulit: & mox
Doctorem ex voto somnus, & vmbra dedit.
Vellit enim auriculam sopito Larua; sed illa
Sciri quæ fuerit, Candida an Atra, nequit
Illa repentè Viros curas exhaurit inanes,
Omniaque vnum illum scire magistra iubet.
Zuuinglius inde vigil scijt omnia; qualia nemo
Nec Vigilans docuit, nec Vigilans didicit.
Lætior ergo suos inuisit manè tribules.
Quæque illa potuit discere nocte, docet.
Vtque probet certa esse, esse omnia somnia iu-
Somnia ne iura; credimus; esse nega. (rat;

LXII.

S. Sophia, Fidei, Spes, Charitatis Mater.

Tres peperi obstetrice parens Virtute puellas;
Vna puella fuit Spes; fuit vna Fides.
Tertia legitimi tulit æmula nomen Amoris,
Nec tria cassa suis nomina rebus erant.
Denique Virtutes peperi, quot pignora. Solũ.
Debuerat partus crebrior esse mihi.

LXIII.

In Medicum hæresi Caluiniana furiosum.

Nescio quis Medicũ furor incurabilis armet?
Inque nouam rabiem tristis Erinnys agat?

Viſcera ſi nocua tumuiſſent lęſa Rubeta,
Te poſſet medicas Pſylle,rogare manus.
Nũc date, ſi qua liquãt meliorȩs germina ſuc-
Si qua peregrinas inſula ſudat opes; (cus,
Dicite, ſi quid habet Natura potentius: iſte
Sanari trita non ſolet Arte furor.
Non huic Veratri prodeſt vis vlla cerebro,
Euacuet totas iam licet Anticyras.
Et iuxtà ſerum eſt, mediam pertundere venã;
Nõ vna hunc morbũ vena,ſed omnis habet.
Quid faciam? dices, furor eſt à ſanguine toto.
Cauſa igitur morbo Tota adimenda tuo eſt.

LXIV.

In Chryſopoeum impoſtorem.

Sidera ſeptenis præſunt ſeptena fodinis,
Contentus venena quiſque Planeta ſua,
Nobile ſub terris generat Sol igneus Aurum,
Argentumque recens frigida Luna parit;
Martius abſtruſis Ferrũ erro meatibus infert;
Plumbea Saturnus creſcere dona iubet.
Progenerat Stannũ Saturni maximus Hæres,
Succina Mercurius percoquit,Aera Venus.
Octaui nuper fornabula prodijt Aſtri,
Aurea quæ facili felle metalla liquat.
Sæpe fluunt ſimul indeAuri duo magna talẽta,
Sæpe tria,interdum quattuor inde fluunt
Vidiſtin,tu illis fluere, inquies,ab ignibus Au-
Non: quia cũ vellẽ cernere,Fumus erat.(rũ?

LXV.

Ad Eyſtadium duobus Tutelaribus clarum.

Eyſtadi nemus, ò nemus; beatis
Cœli Ciuibus inclitum; & gemellis
Tute-

Tutelaribus olīm amatum . In illo
Tu ſacra Vvilibalde cum tiara ; &
Tu ſacrum Soror æmulata fratrem
Vvalpurga incolis. Alterum inquilini
Patrem agnoſcite Ciuium : alteramque,
Vos quotquot thalamoſque nuptiaſque
Chriſto cedere Virgini iubetis,
Matrem agnoſcite virginum, ò vtroque
Felices nimis incolas parente?
At qui nunc itidem iſtud inquilini
Tantorum colitis nemus parentum,
Et colles nemoris, cauaſque valles,
Sic vos viuite, ſint ſuis vt ambo
Felices etiam incolis parentes.

LXVI.

Eques nobilis poſt orbem peragratum domi ſuæ mortuus.

Quid mihi,Nile, tuas trāſmittere profuit Vndas?
Vltraq; extremos Perſidis ire ſinus?
Quid Syriā,& campos Solymæ vidiſſe ruinā?
Omnia quæ vidi, me docuere mori.
Fracta ſua mōſtrāt Babilonia marmora clades,
Et ſua contritus fata Coloſſus habet.
Pyramis aerias feriat licet ardua Nubes,
Ipſa tamen tumulum ſe videt eſſe ſibi.
Ipſe redux, vitam patriæ inter limina perdo,
Et quæſita foris Parca,reperta domi eſt.
Vanum erat hoc tantis terrarū ambagibus vnū
Diſcere : Momento patria me docuit.

LXVII.

De Bauij deſperata inſania.

Turbaſſent Bauiū cùm tetrica ſomnia quæri
Pæoniam ex templo iuſſit Anhelus opem.

Conuenere Viri, Podalyria turba; Galenus,
Clinicus Herodes, Symmacus, Hippocrates.
Sõlliciti frontemq; manu, venamq; retentant;
Sed neq; frons illis, sed neque vena placet.
Ite citi, vnanimes conclamant, ite: liquores
Si quid habent; herbæ, quærite, si quid habẽt.
Cõtinuò properatur. Adest Æsclepius humor,
Lectaque in Hesperijs herba Cacuminibus:
Ignotæ veniunt peregrino à littore vires.
Intima ab Hyblæo flore medulla venit. (rũt,
Quid memorẽ: Bauio dum mentẽ reddere quæ-
Nil reliquum Chiron, nil tibi Cosme facis.
Siccauit veteres sananda insania Baias,
Anxuris epoto vanuit Vnda lacu,
Anticyrã exhausit validi vis improba morbi,
Insulaque absumpto languit Helleboro.
Falleris, & frustra toties Medicina laboras:
Vis mentem Bauio reddere; danda fuit.

LXVIII.

In Linum insignem Veteratorem.

Commentis solitus Carpeiam ducere Plebem,
Et vafra consutis ora mouere dolis,
Iussus ab irato dependere Cæsare pęnam est,
Vanaq; vindicibus dicta piare rogis:
Et titulum præferre necis. Qui vendere fumos
Sueuit, eum in fumos Cæsar abire lubet.
Si tali sibi ducta foret sub Cæsare vita,
Quantus iam pridem, tu Line fumus eras?

LXIX.

Ad Pictorem, qui mensæ muliebri vinum appinxit.

Depingis geminam duplici cũ Sigmate mensã,
Inde tuæ mensam Coniugis, inde tuam,
Sed

Sed cyathis tua mensa caret; muliebris abũdat:
An tua te, pictor, pingere mensa docet?

LXX.

In pictorem imperitum.

Iussus erat Vernæ gemmantia tempora Floræ,
Pictor, & æstiuæ pingere rura plagæ.
Pinxit Anum medios, & flores inter & hortos:
Ex æstate mihi facta videtur Hyems.

LXXI.

Mensis October, cum insignibus, pictus à paupere Pictore.

Vitiferã prędatur humũ, Baccumq; triumphat,
Ebriaque in prælo prælia Mensis habet.
Sed sitit in madida Pictor siccissimus arte:
Iam, puto, picturis inuidet ille suis.

LXXII.

Gratis Adramyttenis, Petrus Latinus Episcopus præficitur.

Quà quondã vberibus lęta inter Gargara pratis
Ire Saginatas Græcia vidit Oues,
Illac arentes hodie sterilescere Campos,
Et fætam lolijs surgere cernit humum.
Non veteres ea Terra greges; non ostia Caulæ
Tuta peregrinis cernit ab insidijs.
At Romana gregem videt inter pascua tutum
Eminus, & nullis peruium Ouile feris.
Ah? quantũ est discrimen? ait: Raptoribus om-
Ecce meus patuit grex perijtq; ludis. (nis
Ausonius sed nulla timet, grex damna rapinæ.
An qua Pastorem grex habet ille Petrum?
Petrum habet, ò tali duce pascua læta; iubeto,
Talem etiam gregibus, Christe pręesse meis:

Audijt optantem Deus,& quo tutior esset
Græcia,Iam Petrum tu quoque,dixit,habe.
Hic Pastore proin quia gaudet Græcia Petro,
Altera iam fieri tu quoque Roma potes.

LXXIII.

De Heliotropio, solari flore.

Flos ego,Pæstani non vltima gloria prati,
Et Corcyreo regulus in nemore,
Nomen ab Agnato Phębi traho sidere;prę quo
Narcissi nollem nomen inesse mihi.
Illud ego comitor, nullo tamen impete,sidus,
Cælumque obtutu metior omne meo
Nunquā Memnonio sine me eluctatur ab Ortu
Nec subit Occiduus me sine Phębus aquas.
Dum tamen illius passus sine passibus æquo,
Nunquam è Natali pes mihi cedit humo.
Quod nisi Terra pedes pedicis includeret;olim
Stellatos traheret totus ad vsque choros.
Sublimi cursum quid Solis in æthere quęrunt
Astrologi?hic humili in flore videre queunt.

LXXIV.

Ad Martinum sacræ Antiquitatis sedulum Assertorem.

Si qua Prometheæ viuunt monimenta Senectę,
Si qua latent sera scruta refossa manu:
Si quis adhuc Baculus,veterūue Cucurbita res-
Aut aliquod Senij litera Nomen habet, (tat,
Quæritur, & Libycis hodie contenditur aruis,
Atque Corinthiaco iam magis ære placet.
Non ita captatur Phryxæi lana Draconis,
Non ita de Persis eruta præda iugis.
Ista profanatas sequitur si gloria Tricas,
Et prodest Apinis vana senecta suis.

Cæ-

Cælestes studio meliore inquirere chartas:
Et sacra maiorem postuma habere libet.
Tu Martine, locis illa omnibus omnia dudum
Siue iubes Orbi reddere, siue iuuas.
Nam veneranda tibi studiũ est gentile vetustas
Visque tuis similes moribus esse libros.
Sic tu de Priscis, & de te Prisca merentur;
Et quia prisca legis facta, legenda facis.

LXXV.

De Caupone Lugdunensi.

Vina Falerna dolo vitiarat Caupo, meracos
Lymphato solitus fonte rigare cados.
Hoc studio corrasit opes, quibus omnibus illi
Pensilis è collo farta Crumena fuit.
Fortè sui securus iter carpebat hic, vndis
Gallus vbi patrijs littora lambit Arar:
Cum prædatori conspecta Crumena volucri,
Maturæ visa est esca futura fami.
Miluius ergo ruens properati fulminis instar
Vnde graues loculos insidianter abit.
Sublimisque iterum rapta citus auolat esca,
Oraque in erepta tentat adunca dape.
Restitit indomitum rostris luctãtibus aurum,
Vncatosque tenax lusit aluta pedes.
Ergo iterũ rostro loculos, iterũ vngue retentat;
Atque iterum rostro nil agit, vngue nihil:
Quare onus omne fami dũ sentit inutile, rostro
Impatiens totum vindice damnat onus.
Iratoq; grauem dimittit ab vngue crumenam;
Et medijs pondus nobile mergit aquis.
Iuris amans Auis ista fuit: Nam Iudice Miluo
Quas Vndę dederant, Vndą recepit opes.

LXXVI.

De Voluptate profana.

Turba Meduſæi capitis ſpeculata Chelydros,
Pænas aſpecto Gorgonis ore dedit
Nam ſimul ac formæ deformia viderat Ora,
Amiſit formæ quilibet Ora ſuæ.
Cernis, vt exangues ibi tollāt marmora vultus?
Tendat & exanimes muta figura manus?
Ante homines fuerant; nunc in mera ſaxa Me-
Aſpectis homines diriguere comis. (duſæ
Terra, voluptatis mala quid mihi gaudia ſua-
Creditur illa oculis eſſe Meduſa meis. (des?
Si ſpectaro, Silex ſpectata reddar ab illa;
Ne Silicem me ergo reddat, ero ante Silex.

LXXVII.

In Iudam, malum Mercatorem.

Impius inſontem quo vendidit ære Magiſtrum
Hoc laqueum Iudas quæſijt ære ſibi.
Si ſperare lucrum Mercator ſtulte volebas.
Vendendus laqueus, Chriſtus emendus erat.

LXXVIII.

Ad Militem, Chriſto laqueum inijcientem.

Quid laqueũ properas alieno imponere collo?
Seruandum neſcis eſſe monile tuo?

LXXIX.

Ad Academiam Herbipolenſem, Cum Dilingana concordem.

Muſarum domus, & Politorum
Sedes nobilis artium: Iuuentam·

Quæ

Quæ fræno regis; atque Apollinari
Ornas belligeros honore Francos:
Seu dici titulo latiniori
Artaunum cupis, & vetuſtiori;
Seu, (quod gratius eſſe ſuſpicamur)
Mauis Herbipolis recente vocis
Mutatæ titulo vocari: Adeſto,
Atque à Collibus vuidis amœni
Vultum auertere ne grauare Mœni
Grato lumine paululum Sueui
Donec littora peruageris Iſtri.
Illic Aonidum ſimillimarum
Sedes altera viſitur Sororum:
Sedes altera, quæ pari Iuuentam
Hinc freno regit: hinc noua vetuſtos
Pergit cingere Laurea Sueuos.
Parnaſſi modò duplicem licebit
Montis dicere Verticem; nec illam
Partem cedere Libero, nec illam
Dum concordibus illa & illa votis,
Vni ſeruit Apollini, ſed illi
Vni ſeruit Apollini; impudicis
Qui pro moribus imperat pudicos:
Et per Pierios dehinc Canales
Inceſtas prohibet meare Lymphas.
Hæc Francos decet, hæc decet Sueuos
Muſarum domus vtraque; alterumque
Sedes altera diligit Lyceum:
Dum Phæbus meliorque ſanctiorque
Muſarum chorus, & Minerua, vtroque
Concordes dominantur in Lyceo.

LXXX.

Ad Andream, ſingularem Amicum.

Chriſtus vbi Andream Galilæo in littore vidit
Squammigeros inter pandere Lina greges;

Protinus asſuetis exſcendere iuſſit ab Vndis,
 Et noua cęleſti ſub duce ſigna ſequi.
Audijt Andreas; piſceſque repente rateſque
 Et faſtiditæ Lina reliquit Aquæ.
Tu cōtra, neque lina prius, neq; flamina noras,
 Ac nullas prius es ſuetus habere rates;
Sed ſimul in Chriſti veſtigia iuſſus es ire,
 Totus amas piſces, flumina, lina, rates.
Ergo vel Andreas mihi deſine porro vocari;
 Vel certè Andreæ lina relinque mihi.

LXXXI.

In funere liberaliſſimi Principis.

Sæua barbaries cruenta Parcæ
Nunquam Vulnere tot peremit vno:
Nam quo vulnere Principem petiuit,
Omnes barbara pauperes peremit.

LXXXII.

In Lithum Caluiniſtam, ſtomachantem, contra triplicem Hoſtiam, in Boica monſtrari ſolitam.

Dum ſacra Boiarij panduntur Lipſana mōtis,
 Pandit ter geminos Hoſtia trina ſinus,
Tot mihi cùm piſtæ demonſtret liba farinæ,
 Cur non & Calices Boica monſtrat? ais
Ne Lithe quęre; Timet. Nā quos mōſtrarc pa-
 Dum Mercatorē te putat eſſe, tegit. (rabat,

LXXXIII.

De Conradi Imperatoris expeditione pro Cruce recuperanda.

Conradus diadema, regioſque
 Tantiſper iubet exulare faſces,
 Et ſceptrnm procul ire feriatum,

Dum

Dum magno pietatis actus æstu
Per terras ruit inuias, ferumque
Totis Nerea classibus fatigat.
Dixisses Libycas peti rapinas,
Aut è Memnonijs superba prędis
In Nostros redigi metalla census
Aut dites Asiæ erui fodinas:
Crux tantis petitur sed vna curis.
Vt quam purpurea Cæsarumque fastus
Condemnauerat antè, nunc adoret.
Sæcli incommoda Commodi, Nerones
Et Flaui furor, & vltimi, & flagella
Periuri rediuiua Iuliani;
Insanite; suum potest Tyrannis
Crux opponere Cæsarem; redite,

LXXXIV.

De Godefrido, primo Hierosolimorum Rege.

Hic est ille Syri domitor Tullingus Orontis,
Primus Idumæas qui reparauit opes.
Sestiacę primus traiecit Bosphoron vndæ,
Ferret in Abdaridas victor vt arma duces,
Non illum Pharię stimularunt iugere glebę,
Non illum Tyrij barbara præda freti.
Sed Solymæ turbata quies, æuumque sepulchri
Lugubre, & amissę trabs inhonora Crucis.
Mox reserauit vbi iusto sacra limina bello,
Ah quoties fusis limina lauit aquis?
Ah quoties inopem ditauit prodigus Aram:
Et trepido captam poplite pressit humum?
Quod meruit primus, primus diadema refugit,
Nec tetigit iussa sceptra recepta manu.
Grande putent alij diademata quærere Reges;
Grandius, in Regno spernere Regna fuit.

De

LXXXV.

De Manu liberali diuitis defuncti.

Expensis redimi si possent funera nummis,
Par erat hac redimi funera posse manu.
Argenti tam larga fuit manus; vnicè vt illas
Duceret esse suas, quas tribuisset, opes.
Et tamẽ hanc inflexa manũ mors abstulit orbi
Cælestesque illam iussit habere plagas,
Hoc placet, ò Superi: sit mors inflexa; precamur:
Si flecti vellet, sæuior illa foret.

LXXXVI.

Tumulus Causi dici celebris.

Qui legum famosus eram, Iurisque peritus.
Causidico gnarus tollere bella foro:
In modica iubeor longùm requiescere tumba,
Heu, linguę, heu famæ flebilis Vmbra meæ
Nil prodest didicisse alias componere Lites:
Nil veteri Leges condere iure nouas.
Intendit Mors lege sua mihi denique Litem,
Hei mihi: cur vnã hanc soluere non didici?

LXXXVII.

De Friderici Ænobarbi interitu.

Cũ Sueuas traheret Fridericus ad æquora turmas,
Cui rubra cognomẽ nobile barba dabat;
Territa tota sibi diffidere cęperat Eos,
Inque suis nusquam credere Asyla iugis.
Iam veterẽ Pharos, & Babylonia mænia fastũ
Ponere, & imbelles tendere Bactra manus,
Christiadum contrà sibi visa resurgere plebes,
Certa salutiferam vi reparare Crucem,
Nec decepta foret, nisi ahenam barbara barbã
Vidisset propera Turba perire Nece.

Vn-

Vnda fuit,gelido quæ Cydni fluxerat alueo;
  Iam dudum in magnos vnda maligna duces,
Obfuit ille olim Pellæo(vt fertur)Alumno,
  Membra ibi cui ſubito diriguere gelu.
Nunc idem peperit Friderico funera Cydnus,
  Obruit incautis quem Violentus aquis.
Parcere debuerat Friderico Cydnus eunti,
  Sat citò merſiſſet,cùm rediturus erat.

LXXXVIII.

Ad Richardum Regem Anglorum, Palæſtinam ducentem.

Bella paras Syrijs longinqua Richarde tyrãnis
  Vt captam plebes aſſerat Angla Crucem.
O ſecla ò mores ſobolesq; parentibus impar:
  Nunc plebs aſſertas diruit Angla Cruces.
Parcius illa Syrras irritant ſigna cohortes,
  Hebræaſque mouent parcius illa manus.
Ira Britanna Crucẽ ferro rapit, & trahit vnco,
  Infamique petit noſtra trophæa ioco.
Et nè qua exemplis inſania barbara deſit,
  Sacrilego ſacram damnat in igne trabem.
Parce Richarde Crucẽ Syriæ ſubducere. ſalua,
  Hic erat,in Regno nunc perit illa tuo

LXXXIX.

Ad Pictorem; de Epigramatis in pura candidaque charta deſcriptis.

Miraris nullos in verſibus eſſe colores
  Pictor: Et in niueo carmina nuda ſolo:
Cauſa tua eſt.Siquidẽ Minio qui vellet Apelles
  Carmina gratuito pingere nullus erat.
Zeuxida quærebam; fugiebat carmina Zeuxis,
  Parrhaſium voluit; Noluit ille tamen.
Artificum quare cum Vatem nemo iuuaret,
  Auxilium Vati denique fullo tulit.

XC.

De Epigrammatis meis in alba charta descriptis; iuxta aliena colorata.

Albet pagina, candidèque velant
Nostri Carminis aream pruinæ;
Nam Vicinia purpurata totas
Pictorum vacuauit vt tabernas;
Ex omni numero omnium colorum,
Duntaxat mihi Candidum reliquit.

XCI.

De ijsdem.

Dum crebri simul hinc, & hinc Poetę
Depictis Epigrammatum trophæis,
Alter vincat vt alterum, laborant;
Quæris, cur mea Musa nolit vllos
Fronti figere simplici colores;
Sed sola Niue, candidoque totum
Malit claudere carmen Vmbilico?
Dicam. In Pieriæ furo iuuentæ
Carmen debuit esse Candidatum:

XCII.

De Fulcone, Rege Hierosolymorum, equi lapsu, occiso.

Tertius Eoi Fulco diadematis hæres,
Et, mea si numerem prælia, primus eram.
Arma rotare Viros docui, docui agmina mag-
Pro Cruce seruanda centuriare duces, (nos
Ac nisi regna forent patrio mihi robore parta,
Regna forent eadem robore parte meo.
Sed dum lætus equo curisque solutus oberro,
Ipse meo victor denique vincor equo.
Vestra quid ò Reges fore funera lenta putatis?
Vt properaret, Equo mors mea vecta fuit.

De

XCIII.

De S. Ludouico, Rege Gallorum.

Inter Idumeæ Ludouicus damna, potitas
Vt Cruce barbaricas audijt esse manus:
Liligeri abijciens inhonora cacumina serti.
Et trabeam,& Tyrio vellera pota cado,
Quid pæstana iuuent mea me violaria? dixit,
Quid mea gemmato nobilis Aula thoro?
In miseris squallet si Crux mea sordibus;inter
Eoas vertex dum meus ardet opes?
I nitor;i Regum decus,i graue dedecus Aurũ,
Nunc alio cultu Regia vestis eget.
Ite Palatini laquearia gemmea tecti,
Tecta crucem captamSardonychata decent.
Mutentur gẽmæ vt vinclis,& vincula gemmis,
Detur Gẽma cruci;sed mihi Vincla crucis.

XCIV.

Balduinus Hierosolymæ Rex, ad Germanos.

Lunatæ peterent cùm Mænia sacra Phalanges,
Purpureæ opposui robur inerme trabis.
Mox omnes trepidare,pedẽq;referre cohortes,
Et fugere obiectam barbara Luna Crucem,
Cur nunquam vestris fugit à Legionibus illa,
Pannonios hodie cùm populatur agros?
Hæresis offundit tales,Balduine,tenebras,
Vt nullam videat Thracia Luna crucem,

XCV.

Vrbano II. recuperata; Vrbano III. amissa Palæstina.

Iesseiam Vrbano regnante recepimus Vrbem;
(Christus vbi crebram sanguine lauit humũ:)
Na-

Natalemq;domũ,(teneros vbi Numinis annos
Agnouit trepido bucula sexa genu :)
Et Montẽ, & magni Lignũ admirabile Mõtis :
Queq; sacræ Custos marmora Mortis erat :
CępimusVrbano simul,inquã hęc omnia rursũ
Vrbano simul hæc omnia perdidimus.
Quid fuerit causę,ne quærite: Tertius iste
Inter Pontifices ; ille Secundus erat.

XCVI.

De S. Ludouico Episcopo, Castitatis Exemplo.

Regina licet imperante,non vult,
Non vult crimine se notare, non vult :
Sed perstat Ludouicus, & potentis
Spernit delicias, minasque Lænæ.
Seu promittat opes,opes abesse,
Et Lydi iubet auri abire gazas.
Seu promittat honorem,abesse honorem
Et quemuis iubet exulare fastum,
Seu quicquid minitetur illa ; quicquid
Proponat, iubeatque, postuletque ;
Duro marmore durior, recusat
Illi vendere Corporis pudorem.
Hinc Vermes oculus sepultus omnes
Annis arcuit amplius trecentis.
Hoc planè decet; hoc decebat vnum,
Vt corrumpere quem nequibat vllus
Reginæ furor impotentis, illum
Nec corrumpere vermibus liceret.

XCVII.

Tumulus Guidonis, vltimi Regis Hierosolymorũ, cum sancta Cruce capti.

Ille ego Guido fui;Solymi pars vltima Regni,
Heu, magna imperij Guido ruina mei :

Hic

Hic vbi Ieſſeios cinxit diadema Nepotes,
Sceptigeroſque diu nutrijt Aula duces.
Hic, vbi preſſerunt innoxia tempora dumi,
Diuinaſque nocens riſit Arundo manus.
Hic itidem & gemma cinxi caput altus & auro
Hic regale mihi dextera geſſit ebur,
Victus in Abdario iã deniq; Marte triumphos
Et ſenſit caſum Crux quoq; capta meum.
Parcite Balduini, Godefridi parcite manes,
Hæc mihi res veſtro more cauenda fuit,
Atqui Europæi reges ne parcite: Vobis
De culpis reſtat pœna petenda meis.

XCVIII.

De expeditionibus veterum in Terra ſancta.

Longa Paleſtina cùm iniuria carperet Vrbes,
Seruaq; ſub Phario fleret Iduma iugo,
Capta peregrinos optabant Mænia Cætus,
Neglectaſq; diu ſquallida Templa preces.
Et limen, quod Aui tot quæſiuere Patreſque,
Tunc Patris cœpit quærere, cœpit Auos.
Et toties genibus ſignata ſacraria flexis.
Et toties vdis tacta ſepulchra genis.
Et toties calcata pio veſtigia fletu,
Arida tunc longo conſenuere ſitu.
Romanus ſed ſera Pater pôſt quã induit arma?
Occiduas mitens ad pia bella manus,
Tullingi miſerere viros, miſerere Britanni,
Miſit Iapygias Daunia turma rates.
Vidimus Auſonios: enſeſq; venire Sicanos,
Et Germanorum vidimus arma ducum.
Tunc ſolitis iterum viguerunt cætibus vrbes.
Tunc iterum Tyrio ſunt data iura mari.
Tunc iterũ Solymi caluerunt marmora buſti,
Tunc iterum notas audijt Ara preces.

Maio-

Maiorum, dices, hæc facta fuere. Fuerunt:
Facta sed hæc cuius posteritatis erunt?

XCIX.

In funere Philippi Cardinalis purpurati.

Ausonij caperes cùm Iura, Philippe, Senatus,
In domino Vestes erubuere suo.
Sed festina tibi cùm stamina parca secaret.
Emoriente repens pallor in ore fuit;
Et simul in tristem Vestes abiere nigrorem,
Purpureusq:togæ cœpit abesse rubor.
Hinc suus ergo color iam desijt esse Galero;
Nempe suis domino desijt esse color.

C.

In funere Fernandi liberalissimi Principis.

Pauper ab effosso ditescit turba metallo,
In terræ medios dum solet ire sinus.
O vtinam has posset tumuli penetrare fodinas,
Eruta Fernandi plus daret vna manus.

CI.

De Furnio, Prodigi parentis æmulo decoctore.

Furnius à patria non degener indole potor,
Ingenio patriam vicit, & arte gulam.
Singula conuiuis preciosæ pondera gemmæ
Triuit, & affuso diluit illa mero.
Ipse prior cyathis instare capacibus; ipse
Sardonychata sibi fundere Vina prior:
Mox acies certare duci, vastare dyotas,
Mensaq;gemmato pota madere lacu.
Deniq; Vina suo quę quisq; ligurijt haustu,
Illa Senatoris singula Census erant.

Fur-

Furnius hæc adeo fuit inter prandia potus,
Vt cœnaret vbi, vespere nescierit.

CII.

In funus Amici, gelidissima hyeme celebratum.

Tinxerunt calidis veteres sua Funera lymphis
Debet & hæc aliquis spargere nostra latex.
Quid facimus, glaciata gelu cũ lympha negetur?
Ex oculis haustas Funus habebit aquas.

CIII.

In furaces Hæredipetas.

Furtiuo manus ardeat Pyropo,
Et rapto gemat, Arca sub metallo,
Et res patria crescat vsq;& vsque
Agris addere dum studetis Agros,
Census Censibus, atque inempta raptis,
Non sunt (quid dubitantis?) ista non sunt,
Etsi creditis esse Iura, non sunt.
Vos Accrescere tunc iubetis Assem,
Iussit tollere Cera cum Trientem.
Expunctus queritur dolendus Hæres,
Quem pro diuite prædio obtinendo
Versu Cera locauerat secundo.
Nam vos Dulcibus inuidi Caducis
Ceram vertitis omnem; & arte magna
Ex longis facitis breues tabellas.
Sed qui crescere sic iubetis Aurum,
Si rectè memini, iubebit olim,
Vos decrescere, ne timete, Ferrum.

CIV.

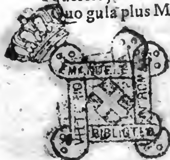
Sarmata in foueam mellis prolapſus, & inſperato ab Vrſa extractus.

Lucus Hyperboreā quà proximus aſpicit Arc-
Tardaque penifero ſuſtinet Aſtra iugo; tō,
Aerio plaudunt ibi fęta Cubilia partu,
Indigenaſque fouet plurima Quercus Apes.
Mellitos inibi ſudanti loca pinguia ſuccos,
Stillanteſq;tegit multa Cauerna fauos,
Nec deſunt Ouibus ſua, nec ſua mulſa Iuuēcis
Sed capit Hybleas Vrſus, & Vrſa dapes.
Forte per illa viam carpebat Teſqua colanus,
Ex aliquo cupiens tollere Mella ſpecu. (dit
Qui nemora ambiguus poſtquā exijt omnia;vi-
Denique odorifero conſita prata thymo.
Vidit: & hæc, inquit redolentis copia floris;
Omnia quæſiti proxima Mellis habet.
Indagare iuuat. Vetus haud procul Arbor hia-
Et vetulæ deerat tota Medulla trabi. (bat:
Sed Caua ne nullam retinerent Robora vitam,
Viuus in exanimi ſtipite Cætus erat:
Cætus Apum:magnis qui par Legionibus ibat,
Purpureos Floræ cum popularet Agros.
Dixiſſes Hyblæ nemus omne volare: tradique
Vnius in vacuos omne migrare ſinus.
Hic patrium faciebat opus gens innuba cellis;
Condita ſecuto ſic rata mella penu:
At nimio. Quercus demum ſaturata Falerno,
Ebria ſeruatas ferre nequibat opes.
Melleus ergo latex ſuper exundauit, & altum
In Scrobe fecerunt deflua Mulſa lacum,
Aequa ſolo iam Vallis erat, iam plurima cano
Deſuper in Mellis creuerat Alga, vado:
Sarmata cū trunci vidit caua robora;& amens
Non explorata cœpit adire via.

Iamq;

Iamq; propinquus erat, foueæ cũ captus hiatu.
Induit incautos Rore tenace pedes.
Vtq;pedes magis vtq;genu subſidere ſenſit,
Vtq; deindè Femur cedere,deinde Latus.
Territus,ò Superi defendite,dixit: Et inter
Dicta, repentinus fluxit in ora liquor:
Tunc trepidare miser,lentique Coagula mellis
Nil profectura diſſociare manu,
Tunc pedibus,totoq;diu contendere trunco,
Aegrumq;ex alto tollere Melle caput,
Sarmata conatus tamen omnia, & omnia ſẽper
Hæſit in Hybleis Sarmata merſus Aquis.
Quare vbi fracta ſibi ſucumbere robora vidit,
Inſtitit externã poſcere merſus opẽ; (ganti
Arua rogat;Nuſquã vllus erat.Rogat Aſtra,ro.
Tendere qui vellet brachia, nullus erat:
Interea bis Phœbus aqua ſe lauit Ibera,
Cynthia nocturno bis Soror egit equos.
Nullus adhuc ſpõdebat opẽ. Tunc mẽbra laba-
Raucaque defectus fugerat Ora ſonus, (bãt,
Nil, niſi de viuo reſtabat lacryma vultu,
Cętera ſemianimum membra Cadauer erãt,
Ipſe tamẽ cecinit priùs hunc ſibi præfica leſſũ,
Mortua quàm tumulo conderet oſſa ſuo.
Certè,ait,vt multi tumulo meliore quieſcant,
Dulcior eſt nulli quàm mea tumba mihi.
Dixit, & extremo conuerſus ad æthera voto,
Nunc,ait,ò oculis Aſtra valete meis.
Vos ſola ignaris mea pandite funera Gnatis;
Nam vos ſola meum Conſcia funus habet:
Iamq;oculos clauſurus erat, cùm viſa repentè
Intremuiſſe graui ſtridula ſilua metu.
Nam fera,neſcio quæ,Vicino erupit ab Antro,
Et timuit viſam territa ſilua feram.
Tũc,licet in Mortẽ properaret Sarmata, rurſũ
Sarmata fatali mouit ab amne caput.
Mõſtrũ informe videt;catulis comitata duobus
E me-

E medijs Siluæ prosilit Vrsa rubis.
Et celeri per tria Viæ compendia cursu
Ambrosij visit cognita lustra meri.
Gratuitisqne gulam dapibus nō parca saginat,
(Nobilis ò qualem pascis Hymette gulam:)
Hic quid agat? dubius clamaret Sarmata? potæ
Opportuna statim cederet esca feræ.
Cessaret? lenti moreretur glutine visci;
Mors habet exequias vtraq; penè pares,
Lenta tamen Mors est in Melle timenda: citatā
Ergo minetur, ait, mitior Vrsa necem.
Sic parat apposito disponere brachia flexu,
Pasta suum in siluas dum fera carpat iter.
Mox vbi daps brutū saturauit Hymettia vētrē;
Auersumq; lacu cœpit abire pecus;
Rusticus extendens è lento brachia visco,
Insidiante capit terga ferina manu.
Hic laqueo captam se credidit Vrsa; suoq:
Impositis tergo Vincla coire feris.
Aduocat ergo omni Vires è corpore, donec
Tergi appendices exuat insidias,
Vsq; laborāti tamē imminet hamus, & hæret:
Et premit ilie magis, quò trahit illa magis
Visa videre fuit Ceromate delibutos
Ridiculo Pugiles vna Palæstra duos,
Vtque diu paribus certatum est Viribus; hosti
Traxit ab infausto fortior Vrsa lacu.
Sic demum capis Vrso fugam; sic Sarmata vitā
Sarmata mellito penè peremptè vado.
I querere, & solis mortem puta inesse Venenis,
Quo gula plus Mellis plus gula Mortis habet.

FINIS.

I N:

INDEX EPIGRAMMATVM

Et rerum notatu dignarum.

Fa-

FINIS.

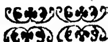

LECTORI BENEVOLO

Bene.

Pigrammata, quæ mihi olim exciderant, & sparsim, vt cuique licuit, effugerant tandem collecta, & recudenda placuit, aut Sacra, aut Historica esse, cæteris, quibus idem color non esset magnam partem exauctoratis. Sacra quidem, quod decere meam professionem alia vix videbantur. Historica dein, vt præter cætera placerent Martialis, & Claudianus persuasere, apud quos ea videbam primas tulisse; exceptaque semper esse cum plausu. Atque eorumdem exemplo nostra se quædam fortasse longiuscula defendent; vt ne censeamus Epigramma, nisi quod Nanum, curtumque sit debere nullum probari. Scio, quosdam ita iam nuper sensisse; sed sciant itidem ipsi à multis, magnisque se dissensisse. Faue Lector, atque curas has æqui, bonique consule.

EPI-

EPIGRAMMATVM LIBER PRIMVS.

CHRISTO

Domino, Deoque ſuo ter opt. max. Sacer.

PROGRAMMA

AD CHRISTVM DOMINVM, Deumque noſtrum.

CHRISTE pios luſus, prima ioca parca Iuuentæ,
Et nullo imbutos accipe felle Sales;
Sparſa Lycãbeis hic nulla cruorib. haſta
Nulla per infamem iacta ſagitta Faphum.
Potu, ſed Aonijs mibi Muſa eſt parciùs vndis,
Ebria ne nimius falleret ora liquor.
Nam, ſcio, Caſta probas, & verſo pollice damnas
Carmina, Peligno, quæ maduere ioco.
Hinc veniam malè compta putat ſe Muſa mereri;
Optat enim domino Caſta placere meo.
Vos tamen hoc Phrygij reprehendere pergite Galli.
Plùs bonus à vobis nollet habere liber.

CIV.

Sarmata in foueam mellis prolapsus, & insperato ab Vrsa extractus.

Lucus Hyperboreā quà proximus aspicit Arc-
Tardaque penifero sustinet Astra iugo; tō,
Aerio plaudunt ibi fęta Cubilia partu,
Indigenasque fouet plurima Quercus Apes.
Mellitos inibi sudanti loca pinguia succos,
Stillantesq;tegit multa Cauerna fauos,
Nec desunt Ouibus sua, nec sua mulsa Iuuēcis
Sed capit Hybleas Vrsus, & Vrsa dapes.
Forte per illa viam carpebat Tesqua colanus,
Ex aliquo cupiens tollere Mella specu. (dit
Qui nemora ambiguus postquā exijt omnia;vi-
Denique odorifero consita prata thymo.
Vidit: & hæc, inquit redolentis copia floris
Omnia quæsiti proxima Mellis habet.
Indagare iuuat. Vetus haud procul Arbor hia-
Et vetulæ deerat tota Medulla trabi. (bat:
Sed Caua ne nullam retinerent Robora vitam,
Viuus in exanimi stipite Cætus erat:
Cætus Apum:magnis qui par Legionibus ibat,
Purpureos Floræ cum popularet Agros.
Dixisses Hyblæ nemus omne volare: tradique
Vnius in vacuos omne migrare sinus.
Hic patrium faciebat opus gens innuba cellis;
Condita secuto sic rata mella penu:
At nimio. Quercus demum saturata Falerno,
Ebria seruatas ferre nequibat opes.
Melleus ergo latex super exnndauit, & altum
In Scrobe fecerunt deflua Mulsa lacum,
Aequa solo iam Vallis erat, iam plurima cano
Desuper in Mellis creuerat Alga, vado:
Sarmata cū trunci vidit caua robora;& amens
Non exploratā cœpit adire via.

Iamq;

Iamq; propinquus erat, foueæ cū captus hiatu.
Induit incautos Rore tenace pedes.
Vtq;pedes magis vtq;genu subsidere sensit,
Vtq; deindè Femur cedere,deinde Latus.
Territus,ò Superi defendite,dixit: Et inter
Dicta, repentinus fluxit in ora liquor:
Tunc trepidare miser,lentique Coagula mellis
Nil profectura dissociare manu,
Tunc pedibus,totoq;diu contendere trunco,
Aegrumq;ex alto tollere Melle caput.
Sarmata conatus tamen omnia, & omnia sēper
Hæsit in Hybleis Sarmata mersus Aquis.
Quare vbi fracta sibi sucumbere robora vidit,
Institit externā poscere mersus opē; (ganti
Arua rogat;Nusquā vllus erat.Rogat Astra,ro.
Tendere qui vellet brachia, nullus erat:
Interea bis Phœbus aqua se lauit Ibera,
Cynthia nocturno bis Soror egit equos.
Nullus adhuc spōdebat opē.Tunc mēbra laba-
Raucaque defectus fugerat Ora sonus, (bāt,
Nil, nisi de viuo restabat lacryma vultu,
Cętera semianimum membra Cadauer erāt,
Ipse tamē cecinit priùs hunc sibi præfica lessū,
Mortua quàm tumulo conderet ossa suo.
Certè,ait,vt multi tumulo meliore quiescant,
Dulcior est nulli quàm mea tumba mihi.
Dixit, & extremo conuersus ad æthera voto,
Nunc,ait,ò oculis Astra valete meis.
Vos sola ignaris mea pandite funera Gnatis;
Nam vos sola meum Conscia funus habet:
Iamq;oculos clausurus erat, cùm visa repentè
Intremuisse graui stridula silua metu.
Nam fera,nescio quæ,Vicino erupit ab Antro,
Et timuit visam territa silua feram.
Tūc,licet in Mortē properaret Sarmata, rursū
Sarmata fatali mouit ab amne caput.
Mōstrū informe videt;catulis comitata duobus
E me-

E medijs Siluæ prosilit Vrsa rubis.
Et celeri per tria Viæ compendia cursu
Ambrosij visit cognita lustra meri.
Gratuitisqne gulam dapibus nō parca saginat,
(Nobilis ò qualem pascis Hymette gulam:)
Hic quid agat?dubius clamaret Sarmata? potæ
Opportuna statim cederet esca ferę.
Cessaret? lenti moreretur glutine visci;
Mors habet exequias vtraq;penè pares,
Lenta tamen Mors est in Melle timenda:citatā
Ergo minetur, ait, mitior Vrsa necem.
Sic parat apposito disponere brachia flexu,
Pasta suum in siluas dum fera carpat iter.
Mox vbi daps brutū saturauitHymettia vētrē;
Auersumq;lacu cœpit abire pecus;
Rusticus extendens è lento brachia visco,
Insidiante capit terga ferina manu.
Hic laqueo captam se credidit Vrsa; suoq:
Impositis tergo Vincla coire feris.
Aduocat ergo omni Vires è corpore, donec
Tergi appendices exuat insidias,
Vsq; laborāti tamē imminet hamus, & hæret,
Et premit ilie magis, quò trahit illa magis.
Visa videre fuit Ceromate delibutos
Ridiculo Pugiles vna Palæstra duos,
Vtque diu paribus certatum est Viribus; hostē
Traxit ab infausto fortior Vrsa lacu.
Sic demum capis Vrso fugam; sic Sarmata vitā
Sarmata mellito penè peremptè vado:
I querere,& solis mortem puta inesse Venenis,
Quo gula plus Mellis plus gula Mortis habet.

F I N I S.

INDEX EPIGRAMMATVM

Et rerum notatu dignarum.

Fa-

FINIS.

LECTORI BENEVOLO

Bene.

Pigrammata, quæ mihi olim exciderant, & sparsim, vt cuique licuit, effugerant tandem collecta, & recudenda placuit, aut Sacra, aut Historica esse, cæteris, quibus idem color non esset magnam partem exauctoratis. Sacra quidem, quod decere meam professionem alia vix videbantur. Historica dein, vt præter cætera placerent Martialis, & Claudianus persuasere, apud quos ea videbam primas tulisse; exceptaque semper esse cum plausu. Atque eorumdem exemplo nostra se quædam fortasse longiuscula defendent; vt ne censeamus Epigramma, nisi quod Nanum, curtumque sit debere nullum probari. Scio, quosdam ita iam nuper sensisse; sed sciant itidem ipsi à multis, magnisque se dissensisse. Faue Lector, atque curas has æqui, bonique consule.

EPI-

EPIGRAMMATVM LIBER PRIMVS.

CHRISTO

Domino, Deoque ſuo ter opt. max. Sacer.

PROGRAMMA

AD CHRISTVM DOMINVM, Deumque noſtrum.

C*HRISTE pios luſus, prima ioca parca Iuuentæ,*
Et nullo imbutos accipe felle Sales;
Sparſa Lycãbeis hic nulla cruorib. haſta
Nulla per infamem iacta ſagitta Paphum.
Potu, ſed Aonijs mihi Muſa eſt parciùs vndis,
Ebria ne nimius falleret ora liquor.
Nam, ſcio, Caſta probas, & verſo pollice damnas
Carmina, Peligno, quæ maduere ioco.
Hinc veniam malè compta putat ſe Muſa mereri;
Optat enim domino Caſta placere meo.
Vos tamen hoc Phrygij reprehendere pergite Galli.
Plùs bonus à vobis nollet habere liber.

